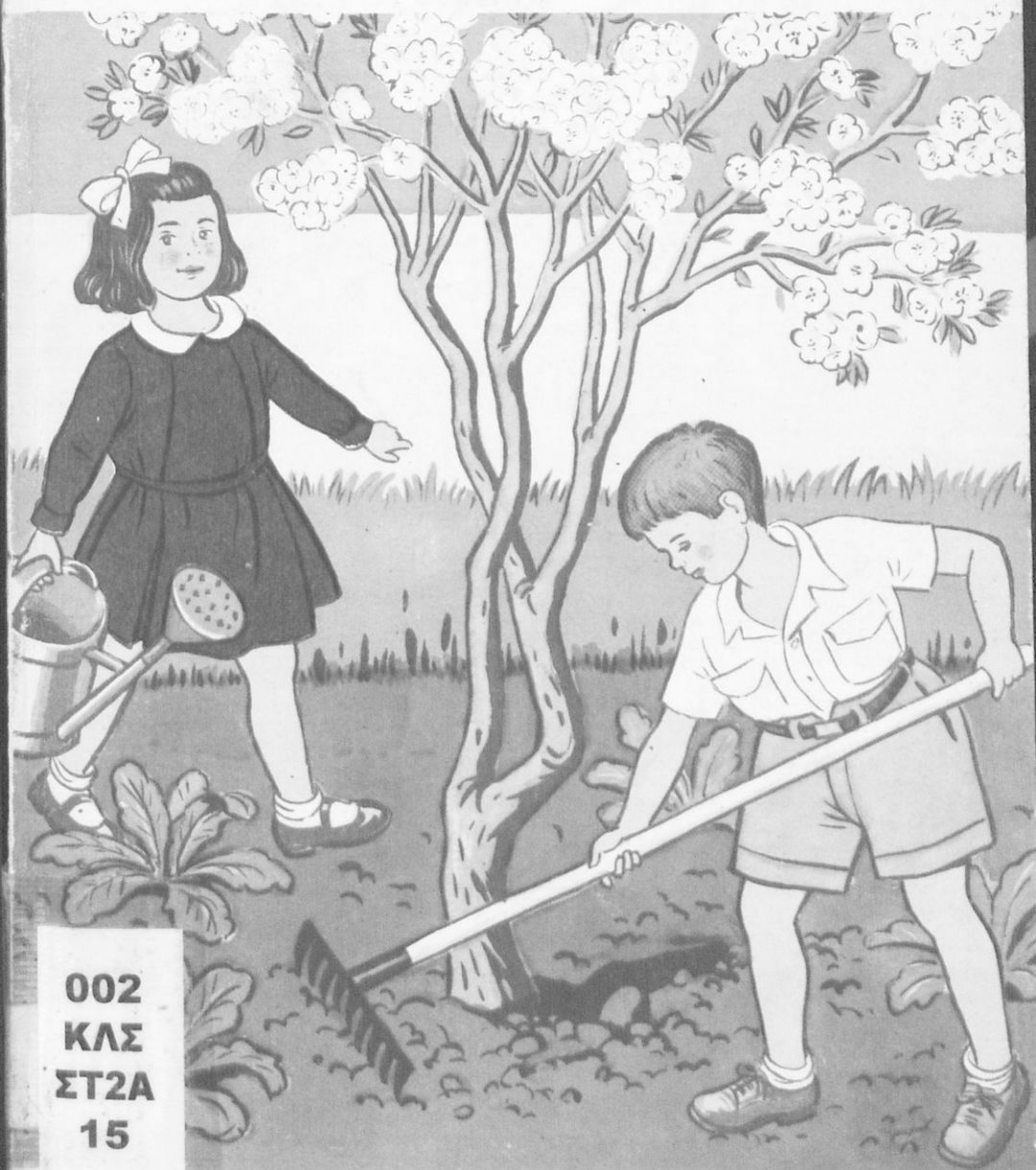

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
15

H 6 ΝΕΤ

Οργανομίσθια (Κατ. 5)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β/Δ 4

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΑΝΑΛΥΣΤΙΚΟΝ

Β. ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Η 6 ΝΕΤ
Διανομή/δωρεά (Ασκή. Ε)

(ΒΑΣΙΛ. Γ.) ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΕΔΩΡΗΜΑΤΟ
Ο. Ε. Α. Β.
αριθ. απόθ. σειράς 2059 του έτους 1971

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1971

002
ΛΠΣ
ΣΤ2Α
15

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β. ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ

ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΑΣΗ
1973
Α.Ε.Δ.Α.
ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1973

1. Γιατί προσεύχομαι.

“Αν ἤμουν φτερωτό πουλί,
μέ τή λαλιά τήν πιό καλή
τό Σύμπαν θά ξυπνοῦσα.

“Αν ἤμουνα μιὰ λουλουδιά,
τήν πιό γλυκειά μου μυρωδιά
στό Σύμπαν θά σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχὴ καί λογικό
κι ἔχω καρδιά μέ πίστι.
Γι’ αὐτό πλαγιάζω ἢ ξυπνῶ,
προσεύχομαι καί ἀνυμνῶ
τοῦ Σύμπαντος τόν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζυηνός

2. Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο.

Εἶναι πρωί. Ὁ Θανασάκης κοιμᾶται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν σκουντᾶ ἀπαλά.

—Ξύπνα, τοῦ λέγει, παιδάκι μου. Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέ-

πει νὰ ἐτοιμασθῆς, γιὰ νὰ πᾶμε.

Ὁ Θανασάκης ἐξυπνᾷ. Βλέπει τὴν μητερούλα του καὶ χαμογελᾷ. Ἐπειτα σηκώνεται καὶ ἐτοιμάζεται.

Σὲ λίγο εὐρίσκεται ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα. Κάνει τὴν προσευχὴ του:

— Παναγία μου. Βοήθησέ με νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Φώτισε τὸν νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα. Χάρισέ μου ὑγεία. Φύλαξε γερούς τοὺς γονεῖς μου καὶ ὅλον τὸν κόσμο.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τὸν προσέχει καλά. Τὸν παρατηρεῖ ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ κτενισμένα. Τὸ πρόσωπό του νὰ λάμπη κατακάθαρο. Τί ὄμορφος πού εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώρα πού θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο!

Στό δρόμο ἀνταμώνουν καί ἄλλα παιδιά. Ὅλα εἶναι χαρούμενα. Ἡ μητέρα καμαρώνει, πού ὁ γυιός της εἶναι στή δευτέρα τάξι.

— Πότε κιόλας ἐμεγάλωσε; Λέγει μόνη της.

Ὅταν ἔφθασαν στό σχολεῖο, ἐζήτησαν τόν δάσκαλο. Ἐκεῖνος ἐβγῆκε καί ἐφώνησε:

— Ὅριστε μέσα, κυρία Ἀμαλία. Ἐφέρατε τόν Θανασάκη σας; Πέ-
ρυσι ἔμεινα πολὺ εὐχαριστημένος. Κι ἐφέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς μαθητής. Στις διακοπές τόν ἔβλεπα. Δὲν ἔκανε ἀταξίες. Ἦταν φρόνιμος.

Ὅταν ὁ δάσκαλος τόν ἔγραψε, ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καί τοῦ ἐφίλησε τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος ἐχάρηκε πολὺ, πού ξαναεῖδε πάλι τόν καλὸ τὸ μαθητή, τόν Θανασάκη.

3. Κάτι πού ἔγινε μέ μικρά παιδάκια.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα, τὴν ὥρα πού τὰ παιδιὰ θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἓνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι, πού δὲν ἦταν σωστό.

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πὼς ἔπρεπε νὰ μπαίνει μέ τάξι καὶ ἡσυχία. Καὶ ἐστρύμωξε δυὸ μικρούς, τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν Νίκο, στὸν τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωση αὐτό, πού ἔγινε. Ἐπεριποιήθηκε τοὺς μικρούς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτόν, πού ἔφταιξε.

— Δὲν τὸ ἐπερίμενα ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ ἑσένα, Χαρίλαε. Μεγάλος μαθητὴς ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεκτος! Νὰ μὴ ξέρης πῶς βγαίνουν καὶ πῶς μπαίνουν στὴν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ κάνουμε, παιδί

μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπη ἡ καλή συμπεριφορά;

Τὶς παρατηρήσεις αὐτές τὶς ἐπρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί. Καί, σὰν παιδιὰ φιλότιμα, ἐσκέφθησαν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτό.

Ἕνας μεγάλος μαθητής, ὁ Παναγιώτης, εἶπε:

— Παιδιά! στὰ διαλείμματα ν' ἀφήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ μεγάλοι. Δέν εἶναι σωστὸ νὰ τοὺς σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἕνας κύριος ἔφερεν ἕνα μικρόν, τὸν Δημητράκη, κρατῶντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τὴν ὥρα ἐκείνη ἦταν στὴν αἴθουσα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, πού σᾶς διακόπτω, εἶπεν ὁ κύριος. Ἄλλ' ἐνόμισα,

πὼς ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσω ἐδῶ αὐ-
τὸν τὸν μαθητὴ σας. Ἔπαιζε μὲ
τοὺς βῶλους στὴ μέση τοῦ δρό-
μου. Καί, καθὼς ἐπήγαινε μὲ καλ-
πασμὸ ἓνα ἄλογο, παρ' ὀλίγο θὰ
τὸν ἔπατοῦσε.

Ὁ δάσκαλος εὐχαρίστησε τὸν
κύριο, πὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ
περιμαζέψη τὸν μικρόν. Ἔδωκε
μερικές συμβουλές στὸ παιδάκι
καὶ τὸ ἔβαλε νὰ καθῆσθαι στὴ θέσι
του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καὶ
στὰ μεγάλα παιδιὰ καὶ στὸ δά-
σκαλο ἐντύπωσι.

4. Φροντίδες γιά τούς μικρούς.

“Όταν έκτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καί μαζί μέ αὐτὰ καί τόν Δημητράκη.

—“Ἐλα ἐδῶ, παιδάκι μου! ”Ἐτσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιά τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτέ στή μέση τοῦ δρόμου μέ τούς βώλους;

— Δέν ἔκαμα καλά, εἶπεν ὁ Δημητράκης φοβισμένα.

— Βέβαια δέν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νά σέ πατήσῃ τὸ ἄλογο. “Ἄν δέν εὐρισκόταν ἐκεῖνος ὁ καλός κύριος, θά μπορούσες νά πάθης κακό.

‘Ο καημένος ὁ Δημητράκης ἐκοίταζε μέ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τόν δάσκαλο, ἐκοίταζε καί τὰ παιδιὰ. Τώρα φαίνεται, πῶς ἐσκεπτόταν τόν κίνδυνο. ‘Ἡ Μαίρη, ἓνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

—Καὶ ἄλλα παιδιὰ, κύριε, κάθονται στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήση κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἴσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιά οὔτε στὴν ἀγορά.

—Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπεν ὁ δάσκαλος. Στοὺς δρόμους, πὺ περνᾷ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους, πὺ δὲν προσέχουν.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιά εἶπε:

—Δὲν εἶναι καλὰ, κύριε, ὅταν βλέπουμε μικροὺς, νὰ τοὺς παίρνουμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

—Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Τὰ μικρὰ παιδιά ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς, πὺ εἴσθε μεγαλύτεροι, νὰ τοὺς ἔχετε

σάν ἀδελφάκια. Εἶδατε πόση ἀγάπη ἔδειξεν ὁ ξένος κύριος, πού μᾶς ἔφερεν ἐδῶ τὸν Δημητράκη, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Τί χαρὰ πού δοκιμάζει σήμερα ὁ Θανασάκης! Πηγαίνει στὸ βιβλιοπωλεῖο μαζί μὲ τὸν πατέρα του.

Σωστό πανηγύρι ἔχουν ἐκεῖ τὰ παιδάκια. Ἄλλα ἀγοράζουν κασσετῖνες, ἄλλα τετράδια. Μερικὰ ἔχουν στὸ χέρι κονδυλοφόρους.

Τί πλοῦτος ἀπὸ βιβλία! Τί σάκ-

κες! Τί εἰκόνες! Τί μελανοδοχεῖα!
Πόσα ἄλλα ὠραῖα πράγματα!

Ὁ Θανασάκης κοιτάζει τῖς σάκ-
κες καὶ τῖς θαυμάζει. Ἡ περυσινή,
πού εἶχεν, ἐχάλασε.

— Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδίμου,
τοῦ λέγει ὁ πατέρας.

Ναί. Ἄλλ' αὐτὲς εἶναι τόσες
πολλές. Τί εἶδους νὰ διαλέξη;
'Απὸ δέρμα; 'Απὸ ὕφασμα; 'Απὸ
μουσαμᾶ; 'Απὸ τί;

— Νὰ ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα,
τοὺς ἐσύστησεν ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ
φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα· πρέ-
πει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώ-
σω μάλιστα μιὰ, πού νὰ κλειδώνη.

Καὶ πραγματικὰ τοὺς ἔδωκε
μιὰ, πού ἐκλείδωνε. Ἄρεσε καὶ
στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. Ὑστε-
ρα ἀγόρασαν ἓνα καλοντυμένο
βιβλίον. Ἀγόρασαν καὶ μολύβια
καὶ τετράδια.

—Θέλω καὶ μιὰ κασσετῖνα καινούργια, πατέρα, εἶπεν ὁ Θανασάκης.

—Κασσετῖνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν περυσινή. Ἄς κάμωμε κάποια οἰκονομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ χρήματα.

Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σωστός μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λείπει. Σάκκα, βιβλίο, τετράδια, μολύβια. Ἀργότερα θ' ἀγοράση πέννες, μελάνη, κονδυλοφόρο καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειασθῆ.

Ἦ! μὲ τί ὄρεξι γυρίζει στό σπίτι! Πετᾶ ἀπό χαρά. Ἡ μητέρα καὶ ἡ θεία του τὸν καμαρώνουν. Τὸν δέχονται μὲ χίλιες δυὸ εὐχές. Ὁ Θανασάκης χαϊδεύει τὴ σάκκα του καὶ τὸ βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰκόνες καὶ χαμογελᾶ. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰ πράγματα, πού τοῦ ἀγόρασεν ὁ πατέρας.

6. Τί μ' ἀρέσει.

Μ' ἀρέσουν τὰ στολίδια,
σάν εἶναι γιορτινά.

Μ' ἀρέσουν τὰ παιγνίδια,
σάν δέν ἔχω δουλειά.

Μὰ βέβαια ἀπ' τὰ δύο
μ' ἀρέσει πιό πολὺ
τὸ ὄμορφο βιβλίο,
πὺ τέρπει κι ὠφελεῖ.

Γιατὶ τὸ ξέρουν τόσοι,
πὺς τὸ καλὸ παιδί
στολίδι ἔχει τὴ γνῶσι
καὶ τέρψι τὴ σπουδῆ.

Γεώργιος Βιζυηνός

νά είναι κατακάθαρα. Μὲ χέρια
ἀκάθαρτα πῶς θὰ ἔχουμε καθαρό
τὸ βιβλίο;

8. Χαρές καὶ γέλια.

Τὸ σχολεῖο ὀλοένα γεμίζει ἀ-
πὸ παιδιά. Χαρές καὶ γέλια τώρα
στὸ προαύλιο. Νὰ καὶ ἡ Κατῖνα, ἡ
Φανή, ὁ Νῖκος, ὁ Κωστάκης. "Ὅλα
τὰ καλὰ παιδιά. Ἡ γειτονιά τὰ κα-
μαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικά της παι-

διά. Ἡ Νίνα φορεῖ τὸ ὠραῖο φορεματάκι της. Ἡ Κούλα ἦλθε μὲ ἄσπρη κορδελλίτσα στὰ μαλλιά. Ὁ Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκκα του.

—Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπὸ δέρμα. Ἔχει καὶ κλειδί, πὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέγει καὶ ξαναλέγει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο κτυπᾷ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. Ὁ καλὸς Θεὸς τὰ εὐλογεῖ. Ὁ δάσκαλος χαίρεται, πὺ τὰ βλέπει μαζεμένα.

—Καλῶς ἦλθατε, τοὺς λέγει, ἀγαπητά μου παιδιὰ. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ἰδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

—Ὅπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέγει ἡ Μαρρίτσα.

—Ναί, παιδί μου. Έγυρίσαμε κι
έμεῖς στή φωλιά μας, ὅπως τὰ χε-
λιδόνια.

Μαζί μέ τόν δάσκαλο, πού ἐχά-
ρηκε, γιατί ἤλθαν στό σχολεῖο τὰ
παιδιά, ἐχάρηκε κι ἕνας ἄλλος.
Ξέρετε ποιός; Ὁ μπάρμπα-Φλῶ-
ρος, πού πωλεῖ ζεστά ξεροψημέ-
να κουλούρια. "Αμα εἶδε, πῶς ἄ-
νοιξε τὸ σχολεῖο, εἶπε χαρούμε-
νος στή γυναῖκά του:

—Ἦλθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ
παιδιά μας. Ἐπὸ αὔριο θ' ἀρχίσω-
με δουλειά. Ἐσὺ θὰ ζυμώνης κι
ἐγὼ θὰ πωλῶ. "Ας εἶναι δοξασμέ-
νος ὁ ἅγιος Θεός, πού δέν μᾶς ἀ-
φήνει νὰ πεινάσωμε.

9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος μίλησε
μέ τὰ παιδιά γιὰ τὸ σχολεῖο.

—“Ὅλα ἐδῶ, παιδιά μου, τοὺς εἶπε,
λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶ-
ναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προ-
αύλιο κατακάθαρα. “Ὅ,τι εἶχε καὶ
δὲν εἶχε τὸ σχολεῖο, τὰ ἐφόρεσε,
γιὰ νὰ μᾶς δεχθῆ. Τί καλὰ νὰ μπο-
ρούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάν-
τα ἔτσι καθαρὸ! Νὰ τὸ βλέπουμε
πάντα ἔτσι νὰ λάμπη!

—Ἐγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ
τὰ πόδια μου, ὅταν μπαίνω, εἶπεν
ἡ Δαφνούλα. Δὲν θὰ λερώνω τὸ πά-
τωμα καὶ τὰ θρανία.

—Κι ἐγὼ δὲν θὰ μουτζουρώνω μέ
μελάνη τὸν τοῖχο, εἶπεν ἄλλο
παιδί.

—Ἐγὼ δὲν θὰ πετῶ κάτω χαρτά-
κια, ἐπρόσθεσεν ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωκε καὶ μιὰν ὑπό-
σχεσι.

— Εὐγε, παιδιά μου, τοὺς λέγει ὁ
δάσκαλος. Ἄν κάνωμε ἔτσι ὅλοι,
τότε τὸ σχολεῖό μας θὰ τὸ φυλά-
ξωμε καθαρό. Εἴμεθα ὅλοι σ' αὐ-
τὸ σύμφωνοι; Τί λέτε;

— Εἴμεθα, κύριε, εἴμεθα, ἐφώνη-
σαν τὰ παιδιά.

— Ἄφου εἴμεθα, τότε ἐλάτε νὰ
σᾶς δείξω κάτι.

10. Ζημιές στὸ σχολεῖο.

Ἐπῆγαν στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο.
Ἄλλὰ τί νὰ ἴδουν; Αὐτὸς σὲ ἄρ-
κετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

— Ποιὸς τὸν ἐμαύρισε, κύριε; ρω-
τᾷ ὁ Πᾶνος.

— Εἶναι κτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἶ-
πεν ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ
ἔπαιζε καὶ τὸν ἐμαύρισε. Νά! φαί-

νονται τὰ κτυπήματα μὲ τὸ τόπι.
Ἄκόμα δὲν τὸν ἔκαθαρίσαμε, τὸν
ἐμαυρίσαμε. Λέτε νὰ εἶναι μαθη-
τῆς αὐτός, πού τὸ ἔκαμε; Τί γνώ-
μη ἔχετε;

—Ἴσως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα
ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

—Μακάρι, ἐσυμπλήρωσεν ὁ δά-
σκαλος. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μὴν
εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. Ἄλλὰ καὶ
πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιὰ. Μᾶς
ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδα-
ραν. Κάποιος, φαίνεται, ἐβάλθηκε
νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο
καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνῃ, ἂν πᾶμε
ἔτσι;

Ὁ δάσκαλος τώρα σιωπᾷ. Κοι-
τάζει τίς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ κε-
φάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶ-
ναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται
καὶ αὐτά.

—Νὰ εἶναι τάχα ἕνας, πού ἔκαμε

αὐτὰ ἢ πολλοί; λέγουν τὰ παιδιά μεταξύ τους.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβαλεν ὁ δάσκαλος καὶ ἔφτειασαν πάλι τὸν τοῖχο. Τὰ παιδιά δίνουν τὸν λόγο των, πῶς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζημιές.

11. Ἐμαύρισε στὴν ἐξοχή.

— Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο ἐμαύρισε ἀπὸ τὸν ἥλιο! λέγει γελῶντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσύ ἔγινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ ἐπέρασες, Μανωλάκη, τίς διακοπές; Πῶς ἐμαύρισες τόσο;

— Ἐπήγαμε κύριε, μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸν παππού μας. Ἐπήγαμε στὸ χωριό. Τὸν ἐβοηθήσαμε στὶς δουλειές.

— Καὶ ποιά βοήθεια, Μανωλάκη, ἔκανες ἐσύ στὸν παππού σου;

— Έψώνιζα, κύριε, στον παντοπώλη. Έφερνα νερό με τὸ κανάτι ἀπὸ τὴ βρύση. Έβοσκοῦσα καὶ τὸ ἀρνάκι.

— Έβοσκοῦσες ἀρνάκι! Ὡστε ἔγινες λοιπὸν καὶ τσοπάνης; Καὶ τί τὸ ἔκαμες τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο; Τὰ ἐφύλαξες ἢ τὰ ἐπώλησες; εἶπεν ἀστειευόμενος ὁ δάσκαλος.

Ὁ Μανωλάκης ἐγέλασε. Μαζὶ του ἐγέλασαν καὶ τὰ ἄλλα παιδιά.

— Κύριε, ἦταν μικρὸ τὸ ἀρνάκι καὶ δὲν τὸ ἀρμέγαμε.

Αὐτὸ ὀλοένα ἐβέλαζε μπέ! μπέ! —
—Γιατί ἐβέλαζε, Μανωλάκη;
—”Ἡθελε, κύριε, τὴν μαννούλα του.
—Ναί, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἄρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατί θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

12. Ὁ Νῆκος καὶ τὸ γαῖδουράκι.

—Ἐγώ, κύριε, εἶπεν ὁ Νῆκος, ἐπῆγα στὴν ἐξοχὴν μὲ τὴν θεία μου. Εἶναι πολὺ ὠραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δένδρα μὲ παχὺ ἴσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. Ἔχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. Ἐκεῖ εἶδα μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν Πάρι.

—Ναί, ἦμουν κι ἐγώ, ἐβεβαίωσεν ὁ Πάρις. Καὶ εἶδα τὸν Νῆκο καβάλλα σ’ ἓνα γαῖδουράκι. Ἐφοβόταν νὰ μὴν πέση.

Ὁ Νῆκος διαμαρτυρήθηκε. Ἐ-

πειράχθηκε μ' αυτό, πού εἶπεν ὁ Πάρις.

— Αὐτό δέν εἶναι σωστό, εἶπε. Τήν πρώτη φορά, πού ἐκαβάλλησα, τότε μονάχα εἶχα φοβηθῆ. Τότε εἶχα πιασθῆ ἀπό τὸ σαμάρι. Ὑστερα ὅμως ἐσυνήθισα. Τώρα δέν φοβοῦμαι πιά, ὅταν καβαλλῶ.

Κι ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Νῆκος, ἀνοιξε τὰ χέρια του. Μ' αὐτό ἤθελε νὰ δείξη, πῶς δέν φοβᾶται πιά. Οὔτε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιασθῆ ἀπό τὸ σαμάρι.

13. Τί είδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια.

—'Εγὼ ἐπῆγα στὰ χωράφια τοῦ γαμβροῦ μου, εἶπεν ὁ Πάρις. Αὐτὰ εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἐξοχή. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

—Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ, πού ἐπῆγες, Πάρι; ἐρώτησαν τὰ παιδιά.

—Εἶδα θεριστὰς νὰ θερίζουν σιτάρι καὶ νὰ δένουν δεμάτια. Εἶδα καὶ μεγάλες θημωνιές. Καὶ ξέρετε πόσο μεγάλες; Σὰν σπίτια!

—Πωπὼ! ἐφώναξαν τὰ παιδιά. Μὰ εἶναι τόσο μεγάλες θημωνιές;

—Δίκιο ἔχει, παιδιά, ὁ Πάρις. Ὑπάρχουν

καὶ θημωνιές μεγάλες σὰν σπίτια, ἔβεβαί-
ωσεν ὁ δάσκαλος.

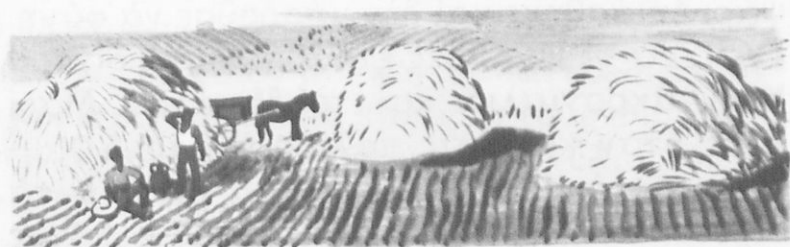
— Μιὰν ἡμέραν εἶδα καὶ νὰ ἀλωνίζουν, συν-
έχισε ὁ Πάρις. Ἦταν πολὺ ζεστὴ ἡ ἡμέρα
ἐκείνη. Ὁ ἰδρωτὰς μᾶς ἔλουζε. Οἱ ἑργάτες
ὑπέφεραν πολὺ.

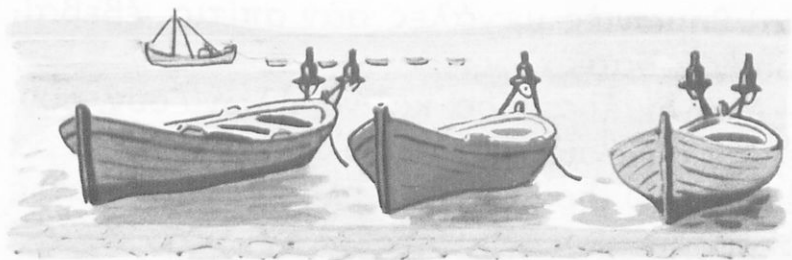
— Δὲν βαστῶ ἄλλο ἀπὸ τὴ ζέστη, εἶπα
στο γαμβρό μου. Κι ἐπῆγα κι ἐκάθησα κά-
τω ἀπὸ ἕνα μεγάλο πλατάνι.

— Καλά, πὺ εὐρέθηκε, Πάρι, τὸ εὐλογη-
μένο δένδρο. Ἄν δὲν ἦταν, τί θὰ ἔκανες;

— Κι ἐγὼ δὲν ξέρω, κύριε, τί θὰ ἔκανα.
Τόση μεγάλη ζέστη δὲν εἶχα δοκιμάσει
ποτέ.

— Σκεφθῆτε, παιδιά, ἐσυνέχισεν ὁ δάσκα-
λος, τί δοκιμάζουν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὴ ζέ-
στη! Καὶ σκεφθῆτε καὶ τὰ παιδάκια των!
Πόσο τὰ καημένα θὰ ὑποφέρουν, ὅταν ἐρ-
γάζωνται μαζί των! Ἄς εὐχαριστοῦμε
τοὺς καλοὺς γεωργοὺς, πὺ τόσο κοπιᾶ-
ζουν, γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ ψωμί μας.

14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα.

Τώρα ἦλθεν ἡ σειρά τοῦ Ἀνδρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ ἐτέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὔτε καὶ ἀπὸ πλοῖα.

—Στὸ μέρος, ποῦ ἐπῆγα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ἦταν μονάχα βάρκες. Ἦταν καὶ ψαρᾶδες, ποῦ ἐψάρευαν. Καὶ μιὰ ἡμέρα ἔπιασαν ἓνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίο!

—Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ἐρώτησεν ὁ Δημητράκης.

—Νά! οἱ ψαρᾶδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι ἐπιάσθηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ. Ὕστερα οἱ ψαρᾶδες ἐτράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἓνας παλιὸς ψαρᾶς, ὁ Φαγγρῆς. Αὐτὸς διατάζει, ποῦ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς

παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πωλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγγρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγός τους.

— Ἦταν πολὺ μεγάλη, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ Ἀλέκος.

— Οὐ! Δὲν μποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴν ἰδῶ ὅλη. Ἐκοίταζα - ἐκοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη!

— Βαθειὰ ἦταν;

— Στὴν ἄκρη ὄχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιά καὶ δὲν μᾶς σκέπαζε. Ὅσο ὅμως προχωρούσαμε, τόσο καὶ ἐβάθυνε. Μιὰν ἡμέραν ἐρώτησα τὸν Φαγγρῆ: Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ πού ψαρεύετε; Ἐγέλασε καὶ μοῦ εἶπε:

— Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἂν βάλῃς τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ!

15. Τὰ παιδιά τῶν ψαράδων.

— Στὴ θάλασσα ἔπιασα καὶ φίλους, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας. Ἐγνώρισα τὰ παιδιά τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιά! Μὲ προσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχηβάδες, Μοῦ ἔδιναν κογχύλια. Μὲ ἔπαιρναν καὶ ἐπιάναμε καὶ καβούρια. Ἐνας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωκε μιὰ γε-

ρή δαγκανιά έδω στό μεγάλο δάκτυλο· νά
καί τό σημάδι!

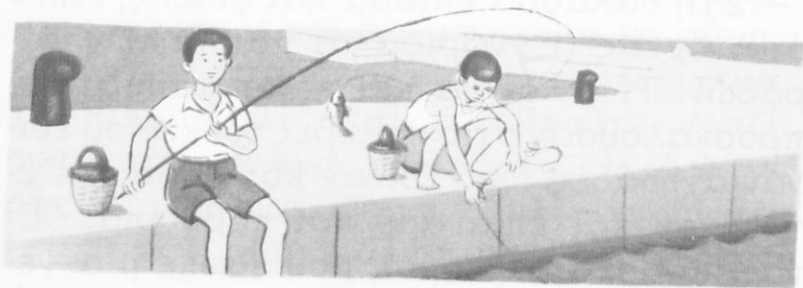
Καί ό 'Ανδρέας έδειξε τό σημάδι του.

—Κολύμπι έμαθες, 'Ανδρέα;

—Καί ρωτᾶτε; Μποροῦσα νά κάμω ἄλ-
λοιῶς; 'Εκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στήν ἀρχή
ἔβλεπα τὰ νερά καί έφοβόμουν. "Επειτα ὁ-
μως τὰ έσυνήθισα. Πηγαίνω ἄρκετά μα-
κριά. Δέν κουράζομαι. Κάνω καί βουτιές.
Μά πόσο ὠραία κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν
φαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στή θάλασ-
σα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καί χαι-
ρεται κανένας νά τὰ βλέπη νά κολυμποῦν.

—Σοῦ ἀρέσει, 'Ανδρέα, ἡ θάλασσα; έρω-
τησεν ὁ δάσκαλος.

—Μοῦ ἀρέσει, μᾶ ὅταν εἶναι ἡσυχη. 'Αλ-
λοίμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψη. Μουγκρίζει
σάν θεριό. Σηκώνει κύματα, πού εἶναι σάν
βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. "Αν
πῆτε γιά τίς βάρκες, τίς παίξει σάν παι-
γνιδάκι.

16. Ὁ ψαρᾶς.

Βγαίν' ἢ βαρκούλα τοῦ ψαρᾶ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρᾶ,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάση·
θαρρῶ, πὼς τούτη τὴ φορά
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράσθηκες, ψαρᾶ,
τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ ποῦλά τα στὴν ἀγορά,
νὰ θρέψης τὰ παιδιὰ σου.

Ἰωάννης Πολέμης

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

Ἄμα ἐτελείωσεν ὁ Ἄνδρέας, μίλησεν ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἓνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της. Τὸ ἐφύλαγε κλεισμένο.

— Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξης αὐτοῦ, Φωτούλα; ἐζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ.

— Ἐνα τζίτζικάκι, ἅπαντᾶ τὸ κορίτσι. Τὸ ἐφύλαξα γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο. Νὰ πῶς τὸ ἔπιασα: Ἐπηγαίναμε μιὰ ἡμέρα μὲ τὴν γιαγιά στὴν ἐξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε, ἐκαθήσαμε κάτω ἀπὸ ἓνα φουντωτὸ πλατάνι. Ἐπάνω εἶχαμε μουσική.

— Ἄκου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ κοτσύφι! Ἄκου κι ἐκεῖνες τὶς καρδερίνες! μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

— Πολὺ θὰ ἤθελα, γιαγιά μου, νὰ ἐγινόμουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ ἐπετοῦσα ἀπὸ κλαρὶ σὲ κλαρὶ καὶ νὰ κελαδοῦσα σὰν αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

— Κι ἂν ἐγινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ ἐλυπόσουν, πού θὰ μ' ἄφηνες μονάχη; μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά παραπονεμένα.

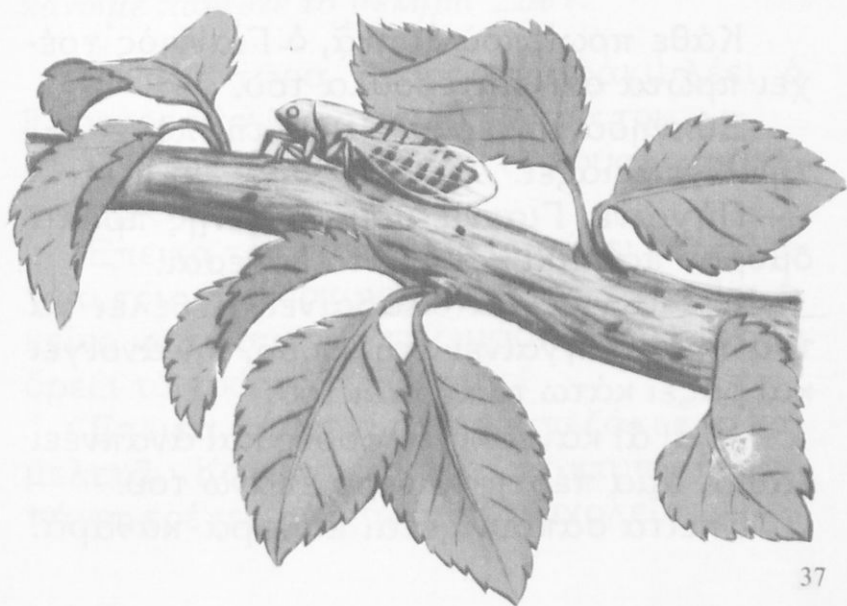
Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰκ! μ' ἐκτύπησε κάτι στὰ μαλλιά. Ἦταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν

ἐπῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

— Πεθαμένος! εἶπαν τὰ παιδιὰ.

— Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἡ γιαγιά μου εἶπε, πῶς κάποιος πουλάκι τὸν ἐκτύπησε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴν μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάῃ, καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Τὰ παιδιὰ ἐκοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. Ὁ δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἐσηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν ἐπῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Ἐπάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ καρφίτσα, πού ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο.

18. Ένα καθαρό παιδάκι.

Κάθε πρωί, πού ξυπνᾷ, ὁ Γιαννιὸς τρέχει πρῶτα στὴ μητερούλα του.

—Ξύπνησα, μητερούλα μου, τῆς λέγει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει.

—Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νὰ γίνης πρῶτα ὄμορφο παιδάκι καὶ ἔπειτα ἔρχεσαι.

Ὁ Γιαννιὸς καταλαβαίνει, τί θέλει νὰ τοῦ ᾤη, καὶ πηγαίνει στὴ βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει κάτω τὸ κεφάλι του.

ᾤ! ᾤ! ᾤ! κάνει λίγες φορές καὶ ἀναπνέει βαθιά, ἅμα πέφτη τὸ νερὸ ἐπάνω του.

Ἐπειτα σαπουνίζεται καθαρά - καθαρά.

Τρίβει γερὰ τὰ χέρια, τὸ λαιμὸ καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸ παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινεν ἄλλοιώτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

Ἔστερα κτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Στέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωινή του προσευχή:

« Χριστέ μου! Σὲ εὐχαριστῶ, ποὺ μὲ ἐφύλαξες ὅλη τὴ νύκτα, νὰ μὴ πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ με καὶ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔχω ὑγεία. Χάρισε στοὺς γονεῖς μου ὑγεία καὶ φώτισέ μας νὰ κάνουμε πάντοτε τὸ θέλημά Σου ».

Νά'μαι τώρα ὄμορφο παιδάκι! λέει ὁ Γιαννιὸς σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

Ἦ! Πῶς μοσχομουρίζει τὸ χρυσό μου! ἄπαντᾷ ἐκείνη!

Ἐπειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἐτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο ποὺ εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ τὸ σπιτικὸ παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὄρεξι τὰ τρώγει ὁ Γιαννιὸς!

Ἐπειτα κάθεται στὸ τραπεζάκι του καὶ μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούη, νὰ κτυπᾷ ἢ καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος.

Πόσο ὅμως διαφορετικὸς εἶναι ὁ Ἀλέκος. Ὁ Ἀλέκος εἶναι φίλος μὲ τὸν Γιαννιό. Κάθε πρωί, πού σηκώνεται, δὲν πηγαίνει στὴ βρυσούλα νὰ πλυθῆ. Περιμένει νὰ τὸν πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει μουρμουρίζοντας.

Ἄν ἡ μητέρα εἶναι ἀπησχολημένη, ὁ Ἀλέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Ἄρκετὲς φορές ὁ δάσκαλος τὸν εὐρῆκε ἀκάθαρτο καὶ τοῦ ἔκαμε παρατήρησι. Μιὰ φορὰ μάλιστα λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι του. Πόση ἐντροπὴ ἔδοκίμασε τότε ὁ Ἀλέκος! Νὰ τιμωρηθῆ, πού εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορὰ, πάλι, ἔπαθε καὶ κάτι χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἴθουσα ἐπῆγε ὁ σχολίατρος νὰ ἐξετάσῃ τὴν καθαριότητα τῶν παιδιῶν. Κρύος ἰδρωτὰς ἔπιασε τότε τὸν Ἀλέκο. Καὶ ὄλο ἐκοίταζε τὰ χέρια του, τὰ νύχια του καὶ ἴσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ μαλλιά του. Ἀπ' αὐτὸ ὅμως, πού ἐφοβόταν, δὲν ἐγλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιὰ τὸν ἔβγαλεν ὁ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ εἶπε μάλιστα καὶ αὐστηρὰ λόγια.

Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἔβλαψε. Ἀπὸ τότε ἀπεφάσισε νὰ διορθωθῆ. Ἐνιβόταν μὲ σα-

πούνι κάθε πρωί καὶ ἔλουζόταν. Ἔγινε ἀπὸ τὰ πιὸ καθαρὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου.

Ἄπὸ τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιὰ καμμιά παρατήρησι.

20. Γιατί ὁ Αντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος.

Ὁ Ἄντωνάκης ἦταν ἓνα παιδί φρόνιμο. Ποτὲ δὲν ἔλεγε ἄπρεπα λόγια. Οὔτε ἤξερε νὰ εἰπῆ ψέματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν Ἄντωνάκη τους καὶ ὑπερήφανοι, πὺ εἶχαν ἓνα τόσο καλὸ παιδί.

Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδί αὐτὸ ἄρχισε νὰ χαλᾷ. Ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ. Οὔτε καὶ ὁ δάσκαλος.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερὸ γιατί ὁ Ἄντωνάκης εἶχε ἀλλάξει.

Μιὰ ἡμέρα ἐπῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ πτωχὴ γυναῖκα, ἡ κυρὰ-Κωνσταντία. Ἦταν ἐκεῖ καὶ ὁ Ἄντωνάκης.

—Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. Ὁ Ἄντωνάκης σας μοῦ ἐπλήγωσε μὲ τὶς πέτρες μιὰ πάπια. Ἐγὼ εἶμαι γυναῖκα πτωχὴ. Ἔχω δυὸ ὀρφανὰ νὰ θρέψω. Ἐπερίμενα νὰ τοὺς δίνω κανένα αὐγουλάκι νὰ τρώγουν.

Αὐτὸς μοῦ ἐπλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἦταν μαζί με ἓνα ἄλλο κακὸ παιδί.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τὴν νὰ ἀπαντήσουν.

— Δὲν θὰ ἦταν ὁ Ἀντώνης μας, κυρὰ-Κωνσταντία. Λάθος θὰ ἐκάνατε, εἶπεν ὁ πατέρας. Αὐτὸς οὔτε πέτρες πετᾷ οὔτε καὶ πηγαίνει με κακὰ παιδιὰ. Εἶναι παιδί με καλὴ ἀνατροφή.

— Τὸν γιό σας δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρίλαε; Τί λέτε; Ἄφου εἶναι ἐδῶ, ἄς σᾶς εἰπῆ ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἦταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν βλέπω με τὶς πέτρες στὰ χέρια.

Ἄπὸ τὸ χρῶμα, ποὺ ἐπῆρε τὸ πρόσωπο τοῦ γιουῦ τους, ἐκατάλαβε ὁ πατέρας, πῶς ἡ γυναῖκα εἶχε δίκιο. Τὴν ἐπῆρε τότε κάτω καὶ τῆς ἔδωκε δυὸ πάπιες ἀπὸ τὶς δικές του. Τῆς ἔδωκε καὶ μερικὰ χρήματα, τῆς ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἡ κυρία ἔφυγε.

Ὅταν ἦλθεν ὁ πατέρας ἐπάνω, εὔρηκε τὸν Ἀντωνάκη νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα καὶ νὰ λέγῃ στὴ μητέρα του:

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου. Συγχωρῆστέ με. Ἐγὼ ἐπλήγωσα τὴν πάπια τῆς κυρὰ-Κωνσταντίας. Εἶχα συναστροφή μ' ἓνα κακὸ παιδί. Δὲν θὰ ξαναπηγαίνω μαζί του.

Ὁ πατέρας ἐστάθηκε λίγην ὥραν ἀμίλητος. Ὑστερα εἶπε :

— Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα, πὺ χύνεις, καταλαβαίνω, πὺς μετανοεῖς. Ἐγὼ καὶ ἡ μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ ὅ,τι ἔκαμες. Πρόσεξε ὅμως ἄλλη φορὰ, ποιὺς συναναστρέφεις. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Εἶναι ἱκανὴ νὰ σὲ καταστρέψῃ.

21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη.

Ὁ Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι, πὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ λέγει συχνὰ στὴ μητέρα του.

— Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητὴς; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

— Ὅταν μεγαλώσης, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

Μὰ καὶ τὴν ἄρᾳ εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίτα-ξέ με!

Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῆ ψηλός. Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾷ ἢ γιαγιά. Γελᾷ, πού ὁ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

—Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέγει. Ὁ καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζη ὑγεία. Νὰ μάθης γράμματα, νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, πού ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ Γιωργάκης ἐστενοχωρήθηκε πολὺ.

—Ἄχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ; Ὁ Θανασάκης θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο, ὅλα τὰ παιδιά θὰ πηγαίνουν. Ἐγὼ δὲν θὰ μάθω γράμματα;

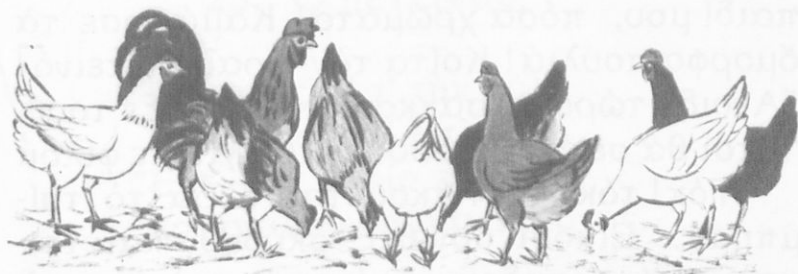
—Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς. Κάμε ὑπομονή.

Ἡ γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πολὺ, τὸν ἐφώνασε κοντά της.

—Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι; Δὲν εἶμαι μαζί σου ἐγώ; Ἐγὼ θὰ σοῦ μάθω πολλὰ πράγματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζί περίπατο, θὰ σοῦ λέγω παραμύθια, θὰ σοῦ τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσης καὶ μερικοὺς καλοὺς φίλους.

—Φίλους; Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι, γιαγιά;

—Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης φιλία μαζί τους. Ἄπὸ αὔριο θὰ πᾶμε νὰ τοὺς ἰδῆς.

22. Μὲ τὴν γιαγιά στὴν αὐλή.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἡ γιαγιά κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στὴν αὐλή. Ἐκρατοῦσε κι ἓνα σακκουλάκι.

— Τί ἔχει μέσα, γιαγιά ;

— Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφή γιὰ τὶς ὄρνιθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴν γιαγιά, ἤλθαν καὶ ἐμπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκα-κα! κάκακα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν :

— Ἦλθεν ἡ καλή μας ἡ γιαγιά μὲ τὸ σακκουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

Ὁ πετεινὸς ἐπλησίασε κι ἔτίναξε τὰ φτερά. Ὕστερα ἐλάλησε :

— Κικιρίκου - ου - ου! Καλημέρα, γιαγιά. Αὐτὸ ἐφανέρωνεν ἐκεῖνο τὸ λάλημα.

— Κοίτα, Γιωργάκη! ἔδειξεν ἡ γιαγιά. Δές,

παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ ὄμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὠραῖο πετεινό!
"Ἄνοιξε τώρα τὸ σακκουλάκι καὶ ρίξε τους.
"Ἔτσι θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσίμμημα. Εἴκοσι ὄρνιθες σκύβουν καὶ τσιμποῦν. Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά καὶ στὸ Γιωργάκη. Ὁ Γιωργάκης ὄλο σκορπίζει. Ἄλλὰ καὶ οἱ ὄρνιθες τρώγουν, ὄλο τρώγουν.

—Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεννοῦν αὐγουλάκια, λέγει ἡ γιαγιά.

—Γιατί ὁ πετεινὸς τρώγει, γιαγιά, λιγώτερο; ἐρωτᾷ τὸ ἐγγόνι.

—Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοττοῦλές του, παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ πετεινός.

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἦλθε τώρα κι ἐστάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ὁ Γιωργάκης ἔσκυψε καὶ τὴν ἐχάιδεψε. Ἐπειτα ἐχάιδεψε καὶ τὸν πετεινό.

—"Ἄν κάμης αὐτό, πού ἐκάμαμε σήμερα, παιδί μου, πολλὲς φορές, τότε θὰ ἰδῆς πόσο οἱ ὄρνιθες θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο, πού ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ γιαγιά εἶπε στὸν ἐγγονό της κι ἓνα ποίημα.

23. Ὁ ΠΕΤΕΙΝΟΣ.

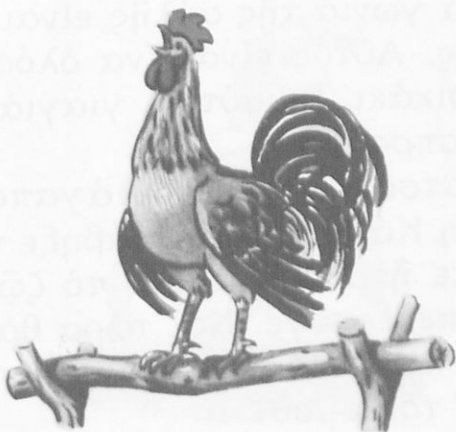
Πετεινὸς μέσ' τὴν αὐλὴν
κικιρίκουκου! λαλεῖ.

Ἔχει ἓνα λοφίο πρῶτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἰππότης.

Ἔχει μιὰν οὐρὰ ψηλὴν,
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δὺὸ λειράκια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλὴ.
Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζυηνός

24. 'Ο 'Ασπρούλης.

— Σὲ μιὰ γωνιά τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ 'Ασπρούλης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα ὀλόασπρο μικρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸ ἢ γιὰ τὸν ἐβάφτισε 'Ασπρούλη.

Τὸ κατσικάκι δὲν τὸν ἀγαποῦσε τὸν Γιωργάκη. Κάποτε τοῦ ἐτράβηξε τὴν οὐρά. 'Απὸ τότε ἦταν θυμωμένο τὸ ζῶο. "Ὅταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἂν δὲν τὸ ἐφώναζε χαϊδευτικὰ ἢ γιὰ τὸν ἐβάφτισε:

— Τσίπι! τσίπι μου!

—Τσίπι! τσίπι μου! έφώναξε και ό Γιωργάκης.

—Μπέε! μπέ! άποκρίθηκε τó κατσικάκι.

“Υστερα με μιá πηδηξιá εύρέθηκε στην άγκαλιá τής γιαγιáς. Έμύριζε τήν ποδιá της, έμύριζε και τá χέρια της.

—Πήγαινε, παιδάκι μου, και φέρε στόν ‘Ασπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Έκει κοντά ήταν μιá μουριá και ό Γιωργάκης έμάζεψε λίγα φύλλα. Τó ζῳο δέν ήθελε νά δεχθῆ τó πρῶτο φύλλο. Σιγά-σιγά όμως τó έδέχθηκε. “Υστερα έδέχθηκε και άλλο και άλλο. “Έτσι τá έφαγε όλα.

‘Ο ‘Ασπρούλης εύχαριστήθηκε άπό τá φύλλα και έπλησίασε τόν Γιωργάκη. ‘Από τότε έγιναν δυó καλοί φίλοι.

25. Τὸ κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού εἶναι πεταχτό,
καὶ ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
καὶ ἓνα φυλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού εἶναι μιὰ χαρά,
καὶ ὅταν βλέπη τὴ μαμά του,
παίζει τὴν οὐρά.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού εἶναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾷ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
πού ἔμαθε τρελὰ παιγνίδια
καὶ τρελὸ χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

26. "Ενας ακόμα φίλος του Γιωργάκη.

Μιάν ἡμέραν ὁ πατέρας τοῦ Γιωργάκη ἔφερε στὸ σπίτι ἓνα σκυλάκι, τὸν Πιστό. Ὁ Πιστὸς ἦταν ὁμορφος καὶ πολὺ χαριτωμένος.

Κάθε βράδυ, ὅταν ἐρχόταν ὁ πατέρας ἀπὸ τὴ δουλειά, ὁ Πιστὸς ἔβγαινε στὴν ἐξώπορτα καὶ τὸν ἐπερίμενε.

Μὴ ρωτᾶτε μὲ πόση χαρὰ τὸν ὑποδεχόταν, σὰν τὸν ἔβλεπε! Ἐχόρευε τριγυρὸ του, ἐπηδοῦσε, ἐκουνοῦσε τὴν οὐρά του. Μὲ κάθε τρόπο τοῦ ἐφάνερωνε τὴν ἀγάπη του.

Ὁ πατέρας ἐγελοῦσε μὲ τὰ παιγνίδια αὐτὰ καὶ τὸν ἐχάιδευε.

Ἔστερα ὁ Πιστὸς ἔτρεχε καὶ ἀνέβαινε πρῶτος τὴ σκάλα καὶ ἄρχιζε τὸ γαύγισμα. Μ' αὐτὸ σὰν νὰ ἔλεγε στοὺς σπιτικούς :

— Τί κάθεσθε; ἦλθεν ὁ πατέρας. Σηκωθῆτε νὰ τὸν ὑποδεχθῆτε.

Καὶ ἔβγαιναν ὅλοι τότε στὴν αὐλή.

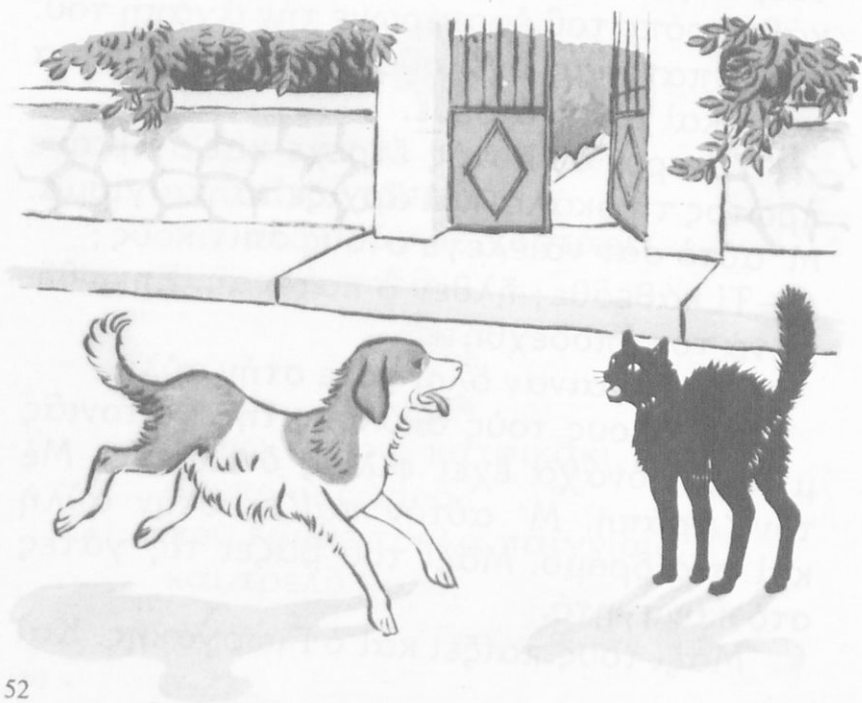
Ἄπ' ὅλους τοὺς σκύλους τῆς γειτονιάς μ' ἓνα μονάχα ἔχει φιλίες ὁ Πιστὸς: Μὲ τὸν Ἀράπη. Μ' αὐτὸν παίξει στὴν αὐλή καὶ στὸ δρόμο. Μαζί του βάζει τίς γάτες στὸ κυνηγητό.

Μαζί τους παίξει καὶ ὁ Γιωργάκης. Καὶ

πόσες όμορφες ώρες δέν περνᾶ ὁ Γιωργά-
γάκης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἄράπη!

Τὴν νύκτα, ὅταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοι-
μοῦνται, τὸ σκυλάκι μένει ἄγρυπνο. Γυρί-
ζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλή, στὸ περιβόλι.
Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γαύ-
γισμα. Δέν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ.
Μὲ τὸ γαύγισμά του σὰν νὰ λέγῃ:

— Δέν μπορεῖ νὰ μπῆ κανένας ξένος μέσα
σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἐγώ, ὁ
Πιστός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του.

27. Τὸ σκυλί.

Κάθε νύχτα στὴν αὐλή,
γάβου-γάβου τὸ σκυλί
δὸς του καὶ γαυγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιὸς δὲν τὸν γνωρίζει;

Ἄψηλὰ τ' ἀφεντικά
κοιμηθῆκανε γλυκά,
πέρασεν ἡ ὥρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλί
καὶ φωνάζει ἀπ' τὴν αὐλή
γάβου-γάβου τώρα.

Γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ,
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πῶς, σὰν ἔμπουν στὴν αὐλή,
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλί
καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!

Γεώργιος Βιζυηνός

28. "Ένας μικρός, πού δέν φοβάται.

Μιά νύκτα σκοτεινή, ὁ γέρο-Μᾶρκος ὁ κτίστης, ἐπήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἕνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύκτας δέν τὸ ἐγνώρισε. Τὸ παιδάκι ἐγνώρισε τὸ γέρο-Μᾶρκο καὶ τὸν ἐχαιρέτισε:

—Καλησπέρα, παππού!

—Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιός εἶσαι; ἐζήτησε νὰ μάθῃ ὁ Μᾶρκος.

—Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὐγέρη, πού μᾶς ἔκτισες τὸν αὐλόγυρο. Δέν μ' ἐγνώρισες ἀκόμα; Δέν με ἐθυμήθηκες;

—"Ἄς εἶσαι καλά, παιδάκι μου, εἶπεν ὁ Μᾶρκος. Τὰ μάτια μου δέν βλέπουν τὴν νύκτα, σὰν τὰ δικά σου, καὶ δέν σ' ἐγνώρισα. Ποῦ πηγαίνεις τέτοια ὥρα;

—Πηγαίνω ν' ἀγοράσω ζάχαρι καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκεν ὁ μικρός. Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

—Καὶ δέν φοβάσαι τέτοια ὥρα στὸ δρόμο μονάχος;

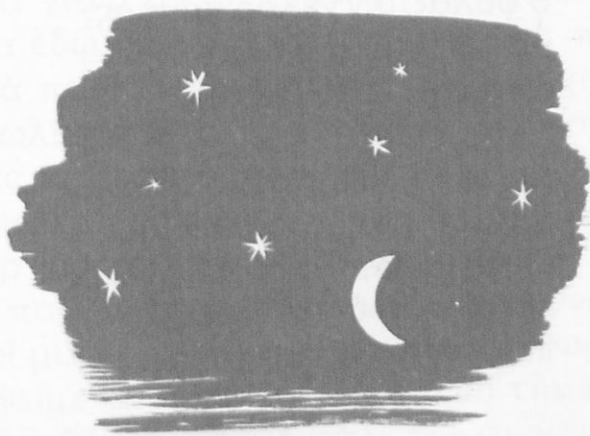
—Γιατί νὰ φοβηθῶ; Ἐγώ, ὅπου με στέλνουν δέν φοβοῦμαι, εἶπε ξέθαρρα ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ με φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

—Καλὰ κάνεις, ἄγόρι μου, πὺ κάνεις τὴν προσευχὴ σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. "Αφοβος νὰ εἶσαι πάντοτε. Ἐσὺ, πὺ εἶσαι ἄφοβος, θὰ γίνης καὶ καλὸς στρατιώτης.

Ἐο παπποὺς μὲ τὸν Τάσο ἐπερπάτησαν μιλω̄ντας μαζί, ὡς ἐκεῖ, πὺ ἐχώριζεν ὁ δρόμος. Ἐο γέρο-Μᾶρκος τότε ἔστριψε δεξιά καὶ ὁ Τάσος ἄριστερά, γιὰ νὰ πάη στὸ παντοπωλεῖο.

—Καληνύκτα, παππού! ἐφώναξεν ὁ Τάσος τὴν στιγμή, πὺ ἐχώρισθησαν.

—Καληνύκτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γέρο-Μᾶρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴν συντροφιά τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου.

29. Παιδική άφοβία.

Γιατί, γιατί νά φοβηθῶ,
σάν ἔμεινα μονάχο;
Σύντροφ' ὁ Πλάστης ἀγαθὸ
δέν μοῦ 'δωσε γιὰ νά 'χω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἂν τύχη κ' εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύκτα ἢ ἔρημιά,
γιατί κακὴ νά μοῦ περνᾶ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

Καὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἐδῶ κάτω,
ὁ φύλαξ ἄγγελος κρυφός,
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ ὁ Πλάστης ὁ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελὸς
ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει,
πῶς νά φοβᾶται πρέπει.

Γεώργιος Βιζυηνός

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι ἔκόντευε νὰ τελειώση. Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰν ἡμέρα στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της:

—Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι μακρινό. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ξεκινήσωμε.

—Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; Δὲν εἶναι ὠραία ἐδῶ; Ἐδῶ κανένας δὲν μᾶς πειράζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲν χαλοῦν τὴν φωλίτσα μας. Ἐδῶ εὐρίσκομε καὶ μυγίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ φύγωμε;

—Ἀργότερα, παιδάκι μου, ἐδῶ θ' ἀρχίσουν παγωνιές καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια καὶ οἱ μυῖγες θὰ χαθοῦν. Ἄν μείνωμε, θὰ πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα.

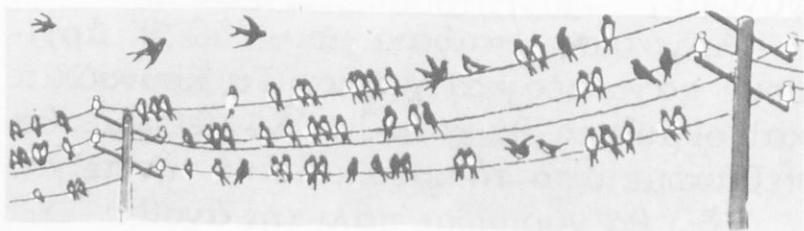
Ἐδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξι.

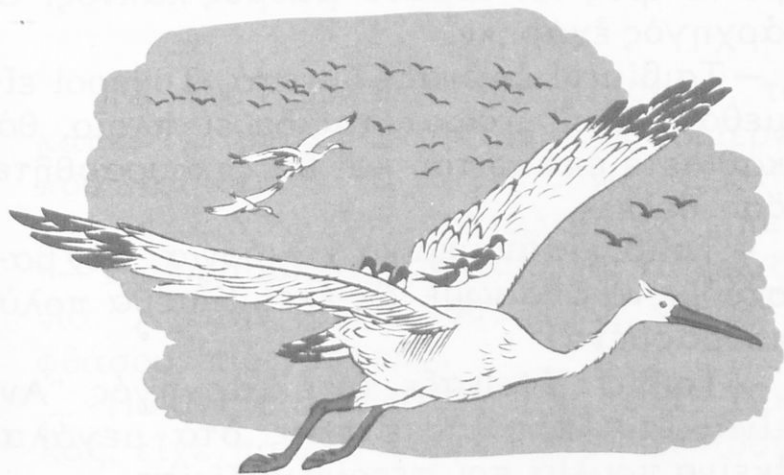
Σὲ λίγες ἡμέρες τὰ χελιδόνια ἔμαζεύτηκαν στὴν ἔξοχή. Ἐκάθησαν ἐπάνω στὰ τηλεγραφικὰ σύρματα. Ἕνα δυνατὸ χελιδόνι, ποὺ ἦταν ὁ ἀρχηγός τους, τοὺς εἶπε: — Ἀκοῦστέ με, ἀδέλφια. Τώρα, ποὺ θὰ φύγωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. Ἔχομε νὰ περάσωμε πλατεῖα θάλασσα. Ἄλλὰ μὴ φοβᾶσθε. Ἐμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χελιδόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα. Ἄν κανένα κουρασθῆ, θὰ τὸ πάρουν στὴ ράχι τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ εὐρεθῆ καὶ κανένα πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴν νύκτα. Τότε ποὺ τὰ γεράκια καὶ οἱ ἄετοὶ κοιμοῦνται.

Τὸ πρωὶ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν χελιδόνια, ἔλυπῆθησαν. Ἐκατάλαβαν, πὼς ἔφυγαν καὶ τὰ εὐχῆθηκαν:

— Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά. Τὴν ἄνοιξι πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες σας θὰ μείνουν ἀπείρακτες. Στὸ καλὸ νὰ πᾶτε! Στὸ καλό!

31. Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!

Στὴν ἀρχή, πού ἐξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα ἐπήγαιναν καλά. “Ὅλα ἐπετοῦσαν μὲ ὄρεξι. “Ὅλα ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους, πού ἤξερε καλά τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἤθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ ὅταν ἐπέταξαν ἀρκετά, μερικὰ ἄρχισαν νὰ κουράζονται.

—Τσιρ τσίπλ! εἰδοποίησαν τὸν ἀρχηγό. Βοήθεια! ἐκουρασθήκαμε, εἶπαν.

Ἐκεῖνος ἐτέντωσε καλά τὰ μάτια του καὶ ἐκοίταξε παντοῦ. Κάτω ἦταν ἀτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέ-

βαινε πρὸς τὸν οὐρανὸ μαῦρος καπνός. Ὁ ἄρχηγὸς ἐχάρηκε.

— Τσιβίιιιτ! ἐφώνησε δυνατά. Τυχεροὶ εἴμεθα! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ καθίσετε ἐπάνω του καὶ θὰ ξεκουρασθῆτε ὅσο θέλετε.

— Τσίιβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲν βαστοῦμε νὰ φθάσωμε ὡς ἐκεῖ. Εἴμεθα πολὺ κουρασμένα!

— Τσιβίιτ! ἐφώνησε τότε ὁ ἄρχηγός. "Ἄν εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα ἐκεῖνα πουλιά, πὺ πετοῦν μαζί μας.

Ἦσαν πελαργοὶ καὶ ἀγριόχηνες. Μόλις εἶδαν τὰ χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, ἐκαστάλαβαν καὶ τὰ ἐπῆραν στὴ ράχι τους.

Τί καλωσύνη, πὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ πελαργοί! Καὶ μὲ τί προθυμία τὰ ἐδέχθηκαν ἐπάνω τους οἱ ἀγριόχηνες!

— Ἄναπαυθῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς δὲν κουραζόμεθα. Τὰ φτερά μας εἶναι δυνατά. Ἄντέχουν στὰ ταξίδια. Ἡμέρες νὰ πετοῦμε δὲν μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἦταν αὐτὸ τὸ ξεκούρασμα. Πόσο καλὸ ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδόνια! Τὰ ἄλλα, πὺ εἶχαν κουρασθῆ λιγώτερο, ἐπετοῦσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω στὸ πλοῖο, πὺ εἶχεν ἰδεῖ στὸ βάθος ὁ ἄρχηγός.

32. Στο πλοίο του καπετάν Νικόλα.

Τὸ πλοῖο ἐκεῖνο ἦταν ἐμπορικό, τοῦ καπετάν Νικόλα. Ἐπήγαινε πρὸς τὸ μέρος, ποῦ ἔταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἅμα τὰ εἶδε, ἐκατάλαβε καὶ εἶπε:

— Ἐκούράσθησαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. "Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολύ, γιὰ νὰ μὲ φθάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινός, ὁ καπετάν Νικόλας, εἶχε πολλές φορές δεχθῆ χελιδόνια στὸ πλοῖό του. Σὲ λίγο ἐγέμισε τὸ κατὰστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἓνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἄντωνάκης. Πόσο ἐχάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! "Ἄν μποροῦσε, θὰ τὰ ἐχάιδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἓνα μαῦρο σκύλο. Εἶχαν καὶ πέντε-ἕξι γάτους.

— Κλείστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἄμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν νὰ ἀρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἤσυχα ἐκάθησαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τὴ μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετάν Νικόλα!

Μιά όλόκληρη ἡμέρα καὶ μιὰ νύκτα ἐταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. "Ὅλες αὐτὲς τὶς ὥρες ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ πουλιά. " Ἀλλὰ ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν. "Ὅσα ἐξεκουράζονταν, κάπου - κάπου ἐσήκωναν τὸ κεφαλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς τὸν οὐρανό. Ἐκοίταζαν νὰ ἰδοῦν, ποῦ εἶναι οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ Ἄντωνάκης, ἔλυπόταν γιὰ ἓνα πράγμα. Τὸ εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

— Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε. Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

— Θὰ τὸ ἔκαμνα, Ἄντωνάκη, ἀλλὰ τὰ χελιδόνια, παιδί μου, δὲν τρώγουν σπόρους καὶ ψίχουλα. Θέλουν μυῖγες, σκουλήκια, κουνούπια. Ἐμεῖς ἐδῶ τέτοια δὲν ἔχομε. Ἄλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ τελειώσῃ καὶ ἔτσι τώρα, πὺ θὰ φθάσουν στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δὲν λαλοῦνε πιά τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

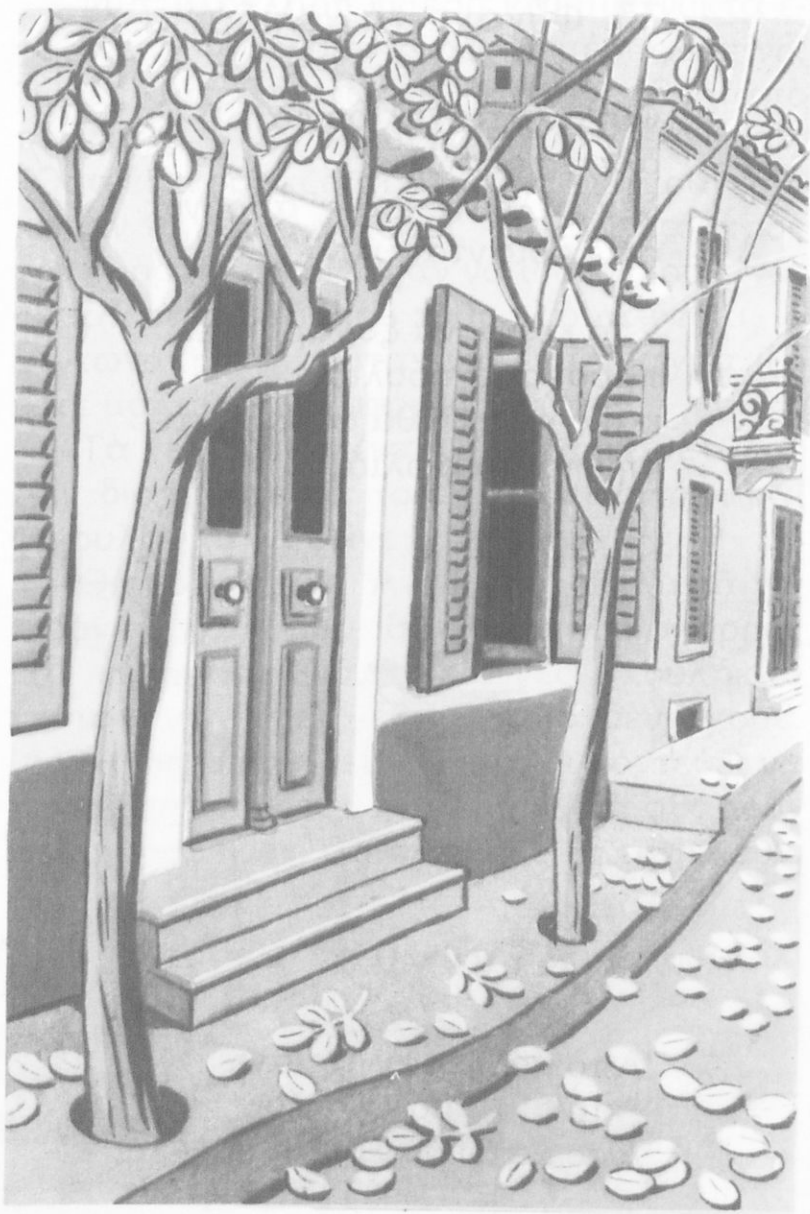
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῆτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῆτε
τὴν παλιά φωλιά.

Μέλισσα

Αἶνιγμα

Ἐπὸ πάνω σὰν τηγάνι.
Ἐπὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
Ἐπὸ κάτω σὰν βαμβάκι.
Τί εἶναι;

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ω Ρ Ο

Πότε συννεφίες, πότε βροχές, δλόχρυσες
λιακάδες...
«Κάστανα ζεστά!» θὰ διαλαλοῦν οἱ κα-
στανᾶδες
καὶ θ' ἀρχίσουν τὰ μαθήματά μας πάλι.
Τὸ φθινόπωρο σιγὰ - σιγὰ προβάλλει...

Στ. Μπολέτης

34. Στὸ περιβόλι τοῦ θείου.

Μιὰ ἡμέρα φθινοπωρινή ὁ Τάσος μὲ τὸ
Θύμιο κατέβηκαν στὸν κάμπο. Ἐκεῖ ἦταν
τὸ περιβόλι καὶ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου τους.

Τὰ δένδρα καταφορτωμένα ἐλύγιζαν
ἀπὸ ὀπωρικά. Περισσότερος ὁ καρπὸς καὶ
λιγώτερα τὰ φύλλα.

Ὁ θεῖος ἦταν ἐκείνη τὴν ὥρα μὲ τὸν Κο-
σμᾶ, τὸν μανάβη, πὺ εἶχεν ἔλθει ν' ἀγορά-
ση σταφύλια. Ἐδέχθηκε τοὺς ἀνεψιοὺς μὲ
χαρά.

— Ἐλᾶτε, παιδιὰ μου. Σκαρφαλῶστε στὰ
δένδρα καὶ φᾶτε. Ἀχλάδια, μῆλα, δαμά-

σκηνα. "Εχομε ἀπ' ὄλα. "Ο,τι θέλει ἡ ψυχὴ σας.

Ὁ Τάσος ἐτράβηξε σὲ μιὰ φουντωτὴ μηλιά. "Ετρωγε καὶ δὲν ἐχόρταινε. Εὐωδίαζαν ἐκεῖνοι οἱ καρποί. Τί γλύκα! Τί νοστιμάδα!

Ὁ Θύμιος ἐπροτίμησε μιὰ δαμασκηλιά. Εἶχε κι ἓνα καλάθκι καὶ ἐμάζεψε. "Ενα στὸ καλάθι, ἄλλο στὸ στόμα.

Ὁ θεῖος ἐχαιρόταν μὲ τὴν ὄρεξι, πού εἶχαν τὰ παιδιὰ.

"Οταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δένδρα, τοὺς ἔδωσε ἀπὸ ἓνα καλάθι κι ἀπὸ ἓνα μαχαίρι καὶ τὰ ἐπῆγε στὸ ἀμπέλι. Οἱ κληματόβεργες ἔλυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδίτες, μοσχᾶτα, ὄλα γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χονδρὲς σὰν κορόμηλα.

— Εὐλογημένος καρπός, εἶπεν ὁ θεῖος. Τρία πράγματα εὐλόγησεν ὁ Θεός: τὸν σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

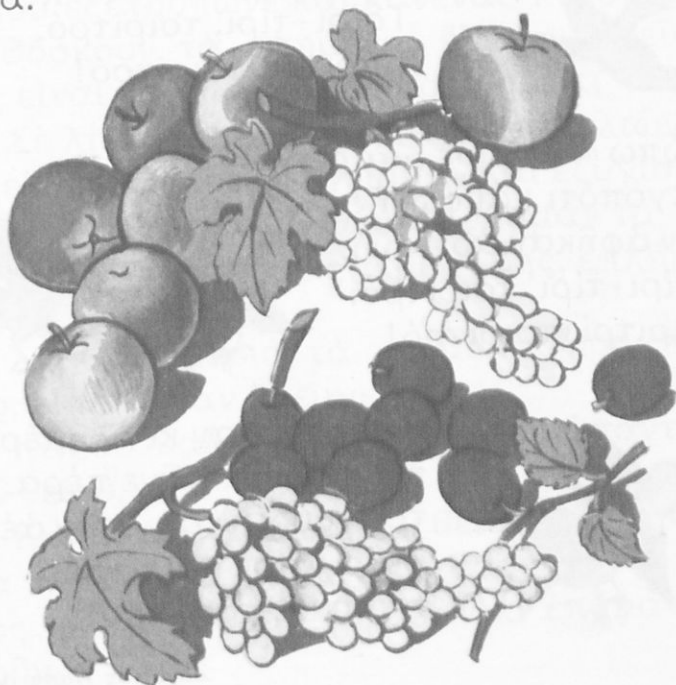
Τὴν ὥρα πού ἔλεγαν αὐτὰ, λίγο πιὸ πέρα, μιὰ γριούλα, ἡ κυρὰ - Ξενιά, ἐκουβέντιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. Ἐκουβέντιαζε μαζί των, σὰν νὰ εἶχε μπροστά της ἀνθρώπους.

— Καλέ, δὲν πᾶτε στὶς συκές; Τί ἔρχεσθε καὶ τρῶτε τὰ δικά μου τὰ σῦκα, πού ἠλιάζω;

Ἡ καημένη εἶχεν ἀπλωμένα μερικὰ σύ-
κα στὶς καλαμωτὲς καὶ τὰ σπουργίτια τῆς
τὰ ἔτρωγαν.

— Τὸ μερίδιό των παίρνουν, κυρὰ - Ξενιά
μου, τῆς ἐφώνασε γελῶντας ὁ θεῖος. Τὰ
ἡμεροδούλια των. Μᾶς καθαρίζουν τὰ δέν-
δρα ἀπὸ τὰ ζουζούνια καὶ τὶς κάμπιες. Γιὰ
πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τὰ ἀφήνωμε νὰ
τρώγουν;

Τὴν ὥραν ἐκείνη τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ
τραγουδοῦν ἓνα τραγούδι γιὰ τὰ σπουρ-
γίτια.

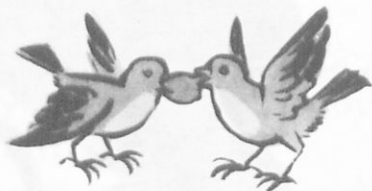
35. Τὸ τσιριτρό.

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὀκτῶ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐκτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνοῦσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρὲς.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἄερα.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ζαχαρίας Παπαγιωάννου

36. Στὸ ἀμπέλι.

“Υστερα προχώρησαν στ’ ἀμπέλι. Τὰ παιδιά μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

— Ροδίτες πιὸ πολλούς, παιδιά, νὰ κόβετε. Αὐτοὶ εἶναι πιὸ ὥριμοι, εἶπεν ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν δὲν ὠρίμασαν καλά.

“Ὅπως ἔκοβαν, φρούτ! ἔπετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου-κάπου ἐξετρύπωνε καὶ κανέννας κότσυφας.

— Βόσκουν, τὰ καημένα, ἔλεγεν ὁ θεῖος. “Ἄς εἶναι καρπὸς καὶ ἄς τρώγουν κι αὐτά.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμα τῶν σταφυλιῶν ἐτελείωσε. Οἱ κόφες ἐγέμισαν καὶ ἐζυγίσθησαν. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμᾶς ὁ μανάβης, ἐπλήρωσε καὶ ἐφόρτωσε.

— Σὲ καλὴ μεριά τὰ χρήματα, κύρ-Χρῖστο, εἶπεν, ὅταν ἔφευγε.

— Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντησι τοῦ θείου.

Κοντὰ στὸ ἀμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο ἐδίψασαν κι ἐπῆγαν νὰ πιοῦν.

— Παιδιά, προσοχή. Ἐκεῖ πηγαίνουν πολλές μέλισσες. Νὰ μὴ τις πειράξετε. Θὰ σᾶς ριχθοῦν, εἶπεν ὁ θεῖος.

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιατί ὁ Θύμιος συχνὰ τις ἐπείραζε. Ὅταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε σώνει καὶ καλά νὰ τις κυνηγᾷ.

37. Τὸ φθινόπωρο.

Χειμῶνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει,
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσοουργὸς τὸ χιόνι,
κι ἡ σουσουράδα κάτω στήν ἀκρογιαλιά
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὁ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾷ
τὴν "Ανοιξι, πού θὰ γυρίση πάλι.

Γεώργιος Δροσίνης

38. Ἡ βροχούλα.

Τίκ! τák! στὸ πλακόστρωτο. Τίκ! τák! ἐπάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα, ποὺ πέφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλὲς σταλαγματιᾶς κτυποῦν τὸ παράθυρο, ποὺ εἶναι ἡ Φωτούλα.

—Ἦλθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετίσωμε. Πᾶνε πιά οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἔφθασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾶ ἄερας. Ὁ οὐρανὸς θὰ συννεφιάζῃ, θὰ βρέχῃ συχνά. Τὰ φύλλα τῶν δένδρων θὰ κιτρινίσουν καὶ θὰ πέσουν στὴ γῆ. Ὅπως θὰ πηγαίνῃς στὸ σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αὐτὰ λέγει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, ποὺ εἶναι δυσαραστημένη, ποὺ βρέχει. Πῶς θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ συννεφιάζῃ! Νὰ μὴ βρέχῃ ποτέ!

Ὁ μπάρμπα-Σπύρος ὅμως, ὁ γείτονάς τους, σκέπτεται ἄλλοιῶτικα. Βλέπει τὴ βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χαρά. Καὶ ὅσο πιὸ πολὺ ἡ βροχὴ δυναμώνει, ἄλλο τόσο αὐτὸς χαίρεται.

—Στέφανε! λέγει στὸ γυιό του. Στὴν ὥρα τῆς ἡλθε, παιδί μου, ἡ βροχὴ. Ἦλθε γιὰ νὰ δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ σπείρωμε. Δοξασμένος ἄς εἶναι ὁ ἅγιος

Θεός! Όλα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐ-
μεῖς μονάχα εἴμεθα ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης
ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὐριο θ' ἀρχίσωμε
χωράφι.

39. Ψιχαλίζει.

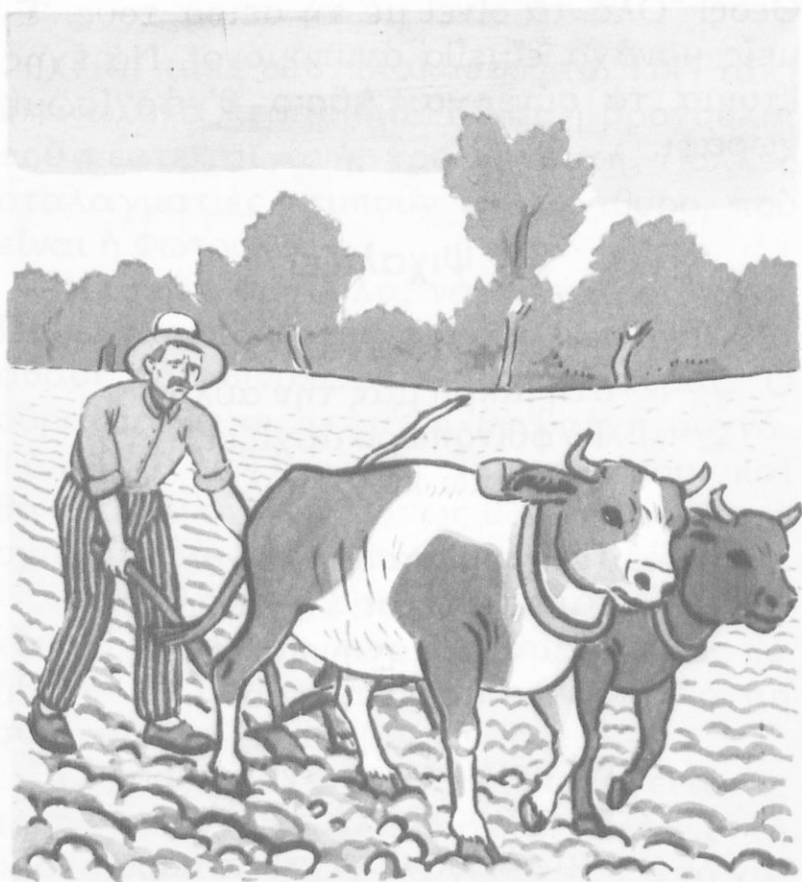
Ψιχαλίζει! ψιχαλίζει
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολύ, πολύ.

Τό ἔχω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, ὅταν πιάνη μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ πτωχὰ
καὶ τὰ σπουργιτάκια τώρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, ὅταν ψιχαλίζη
στὴ μικρὴ μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο, ποὺ ἀρχίζει,
θὰ μ' ἀρέση πιὸ πολύ.

Ἰωσήφ Κυπριανὸς

40. Τὸ ὄργωμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ γεωργοὶ ἐπῆγαν
στὰ χωράφια τους. Ἐπῆγαν γιὰ νὰ ὀργώ-
σουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μπάρ-
μπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο ἐπῆγαν ἀπὸ
τοὺς πρώτους.

Τὰ δυό τους βόδια ξεκούραστα σύρουν τὸ ἄλέτρι. Τὸ ὑνὶ σχίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὄψι τώρα, πὺ ὀργώνεται.

— Ὠώ! Μελῆ. Ὠώ! Κανέλλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπάρμπα-Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὄργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα, πὺ ἐγέρασε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. Ὁ Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάμη τὰ ζῶά του νὰ πονοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

— Ἄν ἔκανε, πατέρα, λίγες ἡμέρες γλυκειές, ὅπως σήμερα, θὰ ἐτελειώναμε τὰ ὀργώματα. Ὑστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέγει ὁ Στέφανος.

Καὶ χαίρεται, πὺ βλέπει τὶς αὐλακιές νὰ πληθαίνουν.

— Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅλα θὰ γίνουν, παιδί μου.

Ἄνάμεσα στὰ βάτα ἐκείνη τὴν ὥρα ἔνα παιδὶ ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδὶ ὀρφανό. Κάπου-κάπου, φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

—'Ωώ! Μελῆ. 'Ωώ! Κανέλλη.

Ο γέρο-Σπύρος ἐφώναξε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

—"Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζης στὶς ἐρημιές γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. "Όσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις, ὅποτε θέλεις.

"Όταν ἐσήμανεν ὁ ἐσπερινός, τὸ ὄργωμα ἐσταμάτησε. Ὁ μπάρμπα-Σπύρος καὶ ὁ Στέφανος ἔκαμαν τὸ σταυρό τους. "Υστερα ἐκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. Ὁ γέρος ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ' ὄλο τὸ δρόμο τὸν ἐσυμβούλευε σὰν παιδί του.

Ὁ Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια ἐκεῖνα προσεκτικά. Ἀπὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμή βουρκώνουν τὰ μάτια του.

—Δὲν ἔχω βιβλίο, λέγει στὸ μπάρμπα-Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Αὐτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῆ. Βιβλίο, σάκκα καὶ ὄ,τι χρειάζεταιαι θὰ σοῦ τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾷ ὁ καλὸς γέροντας.

—Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ Γιαννάκης ἐτήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπάρμπα-Σπύρου ἐτελείωσε τὸ Δημοτικό.

41. Τὸ ἀλέτρι.

Ζευγαρωμένα. ταιριαστά
τὰ βόδια στὸ ζυγό,
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τῆ συλλογὴ τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἄργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου-κάπου σκύβουν.

Τὸ ὄνι χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερῆ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

Εὐλογημένο τρεῖς φορές
τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ!
Εὐλογημένα τρεῖς φορές
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὐλογημένη τρεῖς φορές
ἡ γῆ, πού, καρπερή,
μὲ δίχως βαρυγγώμησι.
μᾶς δίνει τὰ καλά της!

Ἰωάννης Πολέμης

42. Έορτάζει ή Σημαία μας.

Τò σχολείο σήμερα έγέμισε σημαιοῦλες. Ἡ αὐλή, ή εἴσοδος, οἱ αἴθουσες, ὅλα εἶναι σημαιοστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις σημαίες τῆς ξηρᾶς καὶ σημαίες τῆς θάλασσας. Εἶναι ή έορτή τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιά παρατεταγμένα στό προαύλιο τοῦ σχολείου. Ὁ σημαιοφόρος κρατεῖ τῆ σημαία καὶ ἐκεῖνα ἀκίνητα τὴν χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. Ἐπάνω τῆς λάμπει ὁ ἅγιος σταυρός. Ἐνας μαθητής, μὲ ὠραία φωνή, λέγει τὸ ποίημα τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω,
μὲ λαχτάρα σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ.
Σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
— Νὰ ἴσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή.

Ἰωάννης Πολέμης

“Υστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος. Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο τῆς χρῶμα. Λέγει πῶς κυματίζει στὰ κάρβια μας δοξασμένη ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

— “Ὅταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. “Ὅπου τὴν ἀντικρύζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια. “Ὅταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωὴ σας νὰ θυσιάζετε γι' αὐτή.

Μὲ αὐτὰ τὰ ὠραῖα λόγια ἔτελείωσε τὴν ὁμιλία του ὁ δάσκαλος τὴν ἡμέρα, ποὺ ἦταν ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. 'Ο σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατειά. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μάρμα - Σταμάτης, ὁ μπαλωματής.

Τί σιδερικά ἦταν ἐκεῖνα, πού εἶχε στοῦ μαγαζί του ὁ Μιχάλης! Ὑνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά, ἔβλεπεσ ὅ,τι ἤθελες.

Μὲ τὸ σφυρὶ στοῦ χέρι ἐκτυποῦσεν ἓνα πυρωμένο σίδηρο ἐπάνω στοῦ ἀμόνι. Τὸν ἐβοηθοῦσε καὶ ἓνα παιδί. Καὶ οἱ δύο τους ἦταν κατάμαυροι ἀπὸ τὰ κάρβουνα.

— Σοῦ ἔφερα, κύρ-Μιχάλη, τὸ ὑνὶ μας, τοῦ εἶπεν ὁ Χρόνης. Ἐστράβωσεν ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσης.

Ὁ Μιχάλης τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐκοίταξε.

— "Αφησέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὅμως καὶ αὔριο δὲν εὐκαιρῶ. Μεθαύριο θὰ εἶναι ἔτοιμο.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε τὸ φυσερό. Τὴν ὥρα ἐκεῖνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη ἐτραβοῦσεν ἓνα σχοινὶ καὶ τὸ φυσερὸ ἐφυσοῦσε: φούκου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιά ἐδυνάμωνε καὶ τὸ σίδηρο ἐκοκκίνιζε.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερά. Τί δυνατὰ πού ἦταν! Ἐπαρακολουθοῦσε, πῶς ἐκτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδηρο ἐπάνω στοῦ ἀμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζη. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ ἐτραβοῦσε

καὶ αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κάνη μὲ τὸ φουσερὸ φούκου! φούκου!

Ἄπ' ἐκεῖ ὁ Χρόνης ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἐκεῖνος ἔλειπε.

Ὅταν ἐγύρισε σπίτι, μιλοῦσε ὄλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ καὶ γιὰ τὰ σιδηρικά του.

— Ὁ Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἂν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. Ὅλα τὰ σιδηρικά, πού χρειαζόμεθα στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτειάνει.

— Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἤθελαν ἐκεῖ;

— Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλῶνει, παιδί μου. Καὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτειάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὄλα.

— Εἶδα καὶ ἕναν τροχὸ πέτρινο.

— Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὄλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

Ὅταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, ἐπῆρε τὸ τετράδιο καὶ ἐζωγράφησε τὸ Μιχάλη. Ἐζωγράφησε καὶ τὸ φουσερὸ καὶ τὸ ἄμόνι του.

44. Ὁ σιδεραῖς.

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ιδέστε,
γυαλίζουν μελανά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.

Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾶ.

Ἔχει παιδιά, γυναῖκα,
γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογῆς σωρό.

Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾶ.

Τέλλος Ἄγρας

45. Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός.

Τὴν ἄλλην ἡμέρα τὸ πρωὶ ὁ Χρόνης ἐπῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὐτυχῶς ἦταν ἐκεῖ. Ἐπριόνιζε μιὰ σανίδα. Ὁλο τὸ πάτωμα ἦταν γεμᾶτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἓνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἐργαλεῖα. Ἀπ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέσι του.

Μερικὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἐφάνηκαν περίεργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ ἐχρησιμοποιοῦσεν ὁ ξυλουργός. Ὅταν ἐκεῖνος ἐτελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία, πού εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

— Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὔτε αὔριο οὔτε μεθαύριο νὰ ἔλθω. Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα θὰ εὐκαιρήσω.

— Ἐχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κύρ - Γρηγόρη, καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν, μοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ὅσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορώτερα. Εἶναι ἀνάγκη.

—Καταλαβαίνω, παιδί μου, ἄλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω. Ἔχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφήσω στὴ μέση. Φτειάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ μπορεῖ νὰ βρέξει. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ γίνη τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἓνα χάρακα, λέγει τοῦ Χρόνη:

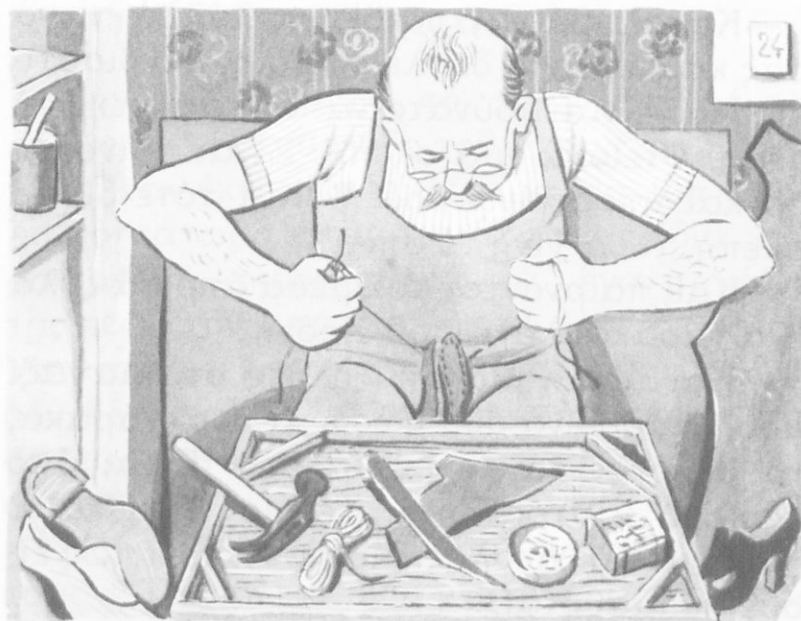
—Καὶ τώρα, μιὰ πού ἤλθες στὸ μαγαζί μου, στάσου νὰ σοῦ δώσω κι ἓνα χάρακα, νὰ ριγώνης τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ ὄξυά. Δὲν στραβώνει. Τέτοιοι ἔχει καὶ ὁ γυιός μου ὁ Νικολός. Μοῦ φαίνεται πὼς εἶσθε συμμαθηταί.

—Εἴμεθα καὶ φίλοι καὶ πολλές φορές μελετοῦμε καὶ μαζί, ἐπρόσθεσεν ὁ Χρόνης.

—Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. Ἐμεῖς γιὰ σᾶς κοπιᾶζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα, γιὰ νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι.

Τὴν ἄλλην ἐβδομάδα ὁ Γρηγόρης ἐπῆγε καὶ διώρθωσε τὴν ἀποθήκη. Ἄν τὴν ἄφηναν μερικὲς ἡμέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ ἐπάθαινε μεγάλη ζημιὰ.

Πόσες τέτοιες ζημιὲς δὲν ἐπρολάβαιεν ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

46. 'Ο μπάρμπα - Σταμάτης.

"Άλλη μιὰ ἡμέρα ὁ Χρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ἐμπάλωσε ὁ μπάρμπα - Σταμάτης.

Αὐτὸς εἶναι ἓνα συμπαθητικὸ γεροντάκι, πὺ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι στὸ χωριό. Ἡ δουλειά του ἦταν νὰ διορθώνη παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἄνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αὐτὸ ἴσια-ἴσια μονάχα τὸν ἴδιο ἐχωροῦσε. Εἶχε καὶ ἓνα τραπεζάκι γεμᾶτο ἐργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες,

καρφιά, ὅ,τι ἐχρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειά του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο. Ἔκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μὰ ὅταν ἦλθαν οἱ ἐχθροί, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

— Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, πού εὐρέθηκε καὶ τούτη ἐδῶ ἡ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

Ὅταν τὰ παιδιὰ ἐπερνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐστέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του ἐκάρφωνε τακούνια, σόλες, ὅ,τι ἐτύχαινε. Ἄλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνη. Οὔτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα.

Μιὰν ἡμέρα τὰ παιδιὰ συζητοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παιγνίδι νὰ παίξουν. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης ἐπετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε γελῶντας:

— Ἄν μὲ ἐρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἐμένα.

— Καὶ γιατί, μπάρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ἐρώτησεν ὁ Θᾶνος.

—Γιατί μὲ τὰ τρεχάματα χαλᾱτε πιὸ πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ τὰ διορθώσω ἐγὼ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

Καὶ ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος, πού ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπάρμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἄστεϊο. Πόσες φορές δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ πτωχοὺς, χωρὶς νὰ πάρῃ τίποτε!

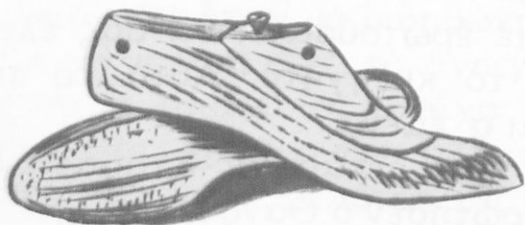
“Ἐνα πρωὶ ἐπερνοῦσε ἀπ’ ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του ἓνα παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν ἐφώνησε:

—“Ἐλα ἐδῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

—Δὲν ἔχω χρήματα, μπάρμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

—Δὲν πειράζει. “Οταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδήσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νὰ γιατί τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος.

Σὰν ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήσῃ. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

—Ἦλθαμε, θεῖε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιά.

—Ἐκάματε καλά, παιδιά μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκοῦτε ποὺ λέγουν: Θέρος, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. Ὅλοι νὰ βοηθοῦν.

Στὸν κάμπο ἀκούονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σὲ ὅλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιά, κορίτσια, ἄνδρες, γυναῖκες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαينوέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὐτὸς θὰ βράσῃ μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνῃ κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιά τρυγοῦν ἀπρόσεκτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

—Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὅλα τὰ σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. Ἄλλοιῶς δὲν θὰ γίνῃ καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξινίσῃ.

Ὁ Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεκτι-

κοί. Ψάχνουν καλά τὰ κλήματα. Δὲν ἀφήνουν σταφύλι ἀτρύγητο οὔτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὥρα ποὺ ἐτρυγοῦσαν, ἦλθεν ἓνας ἄνθρωπος μὲ γένεια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὦμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἓνα σχοινί. Ἐχαιρέτισε, ἐστάθηκε λίγο καὶ ἔφυγε.

—Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. "Ἄν ἰδῆ κανένα κλέπτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπεν ὁ θεῖος.

—Τί ἄγρια ποὺ ἐκοίταζε! παρετήρησεν ὁ Τάσος!

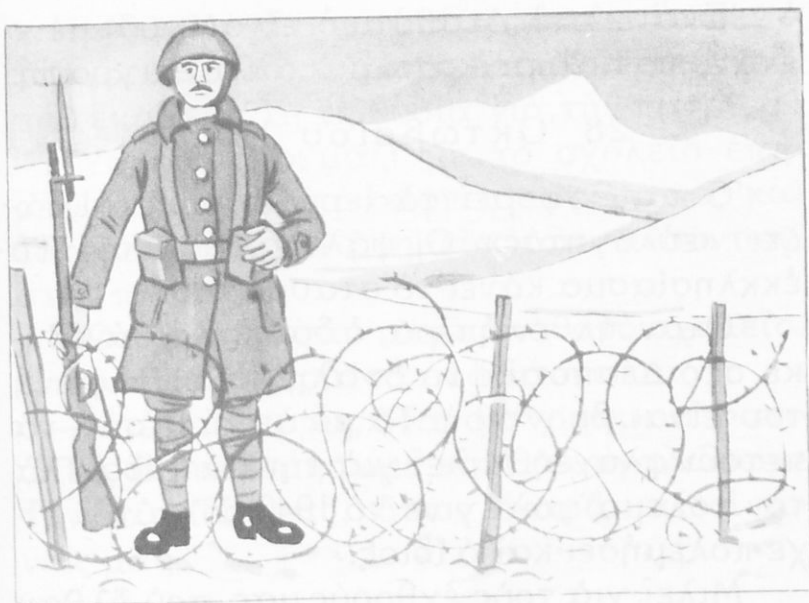
—Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἐμπιστευόμεθα τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δὲν μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου σὰν νὰ εἶχεν ἐορτή. Ἐμαζεύθηκαν οἱ γείτονες καὶ ἐκουβέντιαζαν. "Ἐλεγαν γιὰ τὸν καρπὸ, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα. "Ἐλεγαν καὶ ἀστεῖα. "Ἐνας ἔπαιζε καὶ φλογέρα.

Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἐκοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὕπνος!

—Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ βραδιά τοῦ τρύγου, εἶπεν ὁ Τάσος.

—Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ἀδελφός του.

- 48. 28^η Ὀκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὄλο χαρά. Οἱ καμπάνες κτυποῦν. Ἐορτάζει ἡ πατρίδα μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ, εἶναι μαζεμένος ὄλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σηματοφόρος. Τραγουδοῦν καὶ τραγούδια ἠρωικά.

Ἐπάνω στὸ Δεσποτικὸ εἶναι γραμμένο
ἓνα ΟΧΙ. Καὶ πιὸ κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Ὀκτωβρίου 1940

Ὁ παπαῶς φορεῖ τὰ ἱερὰ ἄμφια καὶ βάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τὸ ἐκκλησίασμα κάνει τὸ σταυρό του.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε στὸ Δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνή του εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σὰν νὰ πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα. Γιὰ τὸν πόλεμο, ποὺ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶχε πολεμήσει καὶ ὁ ἴδιος.

Μιλεῖ γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας, ποὺ ἦλθαν νὰ μᾶς πολεμήσουν. Νὰ ὑποδουλώσουν τὴν πατρίδα μας. Νὰ ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καὶ τὶς πολιτεῖές μας, τὶς θάλασσες καὶ τὰ νησιά μας. Σὰν ἓνας ἄνθρωπος τότε ἐσηκωθήκαμεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Στὸν πόλεμο αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος μᾶς ἐθαύμασε. Ἄς ἦταν οἱ ἐχθροὶ μας πολλοί. Ἐμεῖς τοὺς ἐνικήσαμε. Τοὺς ἐνικήσαμε, ὅπου καὶ ἂν ἐπολεμήσαμε: Στὴ στεριά, στὸν ἀέρα, στὴ θάλασσα.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ποὺ ἦταν στὴν ἐκκλησία, ἦταν καὶ ἓνας τραυματίας. Ὁ καημένος εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν

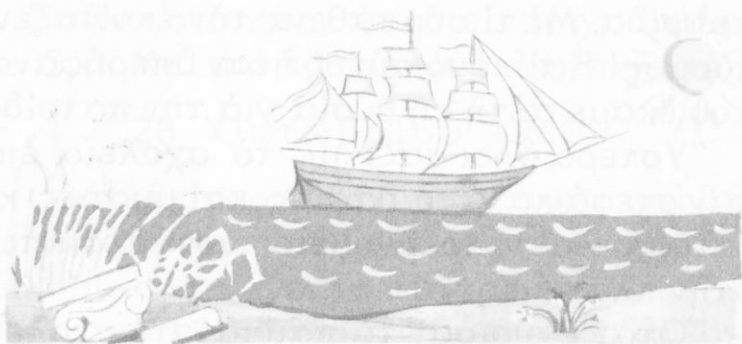
πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν ἐκοίταζεν ὁ κόσμος! Καὶ πόσο αὐτὸς ἦταν ὑπερήφανος, ποὺ ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

“Ὑστερα ὅλοι μαζί μὲ τὸ σχολεῖο ἐπήραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές καὶ ἐστεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων, στὴν πλατεῖα.

“Ὅταν ἐγύρισαν τὰ παιδιά στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

—Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατιῶτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

49. Τί είναι ἡ Πατρίδα μας.

Τί είναι ἡ Πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμ-
ποι;

Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά;
Μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, πού χρυσολάμπει;
Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸ ἄκρογιάλι
καὶ κάθε χώρα της μὲ τὰ χωριά;
κάθε νησάκι της, πού ἀχνὰ προβάλλει,
κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

“Ὅλα Πατρίδα μας! Κι αὐτὰ κι ἐκεῖνα,
καὶ κάτι πού 'χομε μέσ' στὴν καρδιά,
πού λάμπει ἀθώρητο, σὰν ἡλίου ἀχτίνα
καὶ κράζει μέσα μας: 'Εμπρός, παιδιά!

Ἰωάννης Πολέμης

50. Στὸν ἐλαιῶνα.

Μιὰν ἡμέραν ἡ Ξανθοῦλα ἐπῆγε μὲ τὴ γιαγιά τῆς στὸν ἐλαιῶνα. Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ δένδρα φυτευμένα! Ὅπου καὶ ἂν ἐγύριζε τὰ μάτια τῆς, ἔβλεπεν ἐλιές. Τὰ φύλλα τῶν ἦταν στενόμακρα καὶ μυτερὰ στὴν ἄκρη. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦταν καταπράσινα καὶ στὸ κάτω λαμπερὰ σὰν ἀσήμι. Μερικὰ δένδρα, ποὺ ἦταν φουντωτά, ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια τῶν μὲ τὰ ἄλλα.

— Κρυφομιλοῦν σὰν γειτόνισσες, γιαγιά, εἶπεν ἡ Ξανθοῦλα, ἅμα εἶδε τὰ δένδρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

— Ἀλήθεια, παιδί μου. Τὰ δένδρα αὐτὰ

φαίνονται σὰν νὰ καταλαβαίνουν. Ἐγὼ ἀγαπῶ κάθε δένδρο. Ἄλλ' ἡ μεγάλη μου συμπάθεια εἶναι ἡ ἑλιά.

—“Ὅλες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρπό, παρετήρησεν ἡ Ξανθούλα.

— Ναί, παιδί μου. Ἐφέτος θὰ ἔχωμε λαδιά.” Ὅπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἔσοδεία. Ὁ καλὸς Θεὸς δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τίποτε. Τὸ καλοκαίρι ἐβγάλαμε καρπούζια καὶ πεπόνια καὶ τὰ ἐπωλήσαμε. Ὑστερα ἐπωλήσαμε σταφύλια, σῦκα, ἀχλάδια καὶ ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψωμε καὶ τὶς ἑλιές καὶ θὰ βγάλωμε λάδι. Ἄς εἶναι δοξασμένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

— Γιατί, γιαγιά, μερικές ἑλιές ἔχουν κουφάλες;

— Γιατί εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου. Ποιὸς ξέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν ἔλαιῶνα αὐτὸν ἤμουν κοριτσάκι καὶ τὸν θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἤξερε. Λογάριασε λοιπὸν πόσο παλιὸς εἶναι. Ἡ ἑλιά εἶναι δένδρο, ποὺ ζῆ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο.

— Πότε θὰ ὠριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἑλιές νὰ τὶς μαζέψωμε;

— Μὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι ἔτοιμες.

51. "Όταν ἄρχισε τὸ μάζεμα"

Μετὰ ἓνα μῆνα ἐγέμισεν ὁ ἔλαιῶνας ἀπὸ κόσμο. "Ολοὶ ἦλθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὦμο καὶ μὲ σακκοῦλες κατέβαιναν τραγουδῶντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἦλθε μὲ τὸν ἀδελφὸ της, τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ ἐνωρίς. Μαζί τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

Ὁ πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλὴ. Μερικὰ δένδρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. Ὁ Ρήγας ἐσκαρφάλωνε καὶ ἐγέμιζε τὸ σακκουλάκι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά ἐμάζεψε ὅσες ἐλιές ἦσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἔφθανε. Ἡ Ξανθούλα ἐμάζεψε αὐτές, πού ἦταν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῶ ἐμάζεψε, ἔλεγε:

- Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευθῆ.
- Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ 'πῆ αὐτό, Ξανθούλα;

Ἡ Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἐξήγησε.

— Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλές φορές μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ

δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πὼς ἡ ἐργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. Ὄταν ὅμως καταπιασθῇ τὸ χέρι, πὺ εἶναι τολμηρό, ἡ ἐργασία λίγο-λίγο τελειώνει.

Ἡ Ξανθούλα ἔκατάλαβε τότε καὶ εἶπε :

— Αὐτὸ παθαίνω ἐγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γραφίματα. Πολλές φορές μοῦ φαίνονται βουνό. Λέγω, πὼς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. Ὄταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ-σιγὰ τὰ τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρρεσε, γιαγιά, αὐτὸ πὺ μοῦ εἶπες.

Καὶ ἡ Ξανθούλα τὸ ἐπανέλαβε :

— Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό.

52. Ἡ ἐλιά.

“Ὅπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δὲν μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ὡς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲν βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἢ ἐλιά ἢ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἴσκιο μου ἀπὸ κάτω
ἦλθ’ ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῆ
κι ἀκούσθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἀγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῆ.
Εἶμαι ἢ ἐλιά ἢ τιμημένη.

Κωστῆς Παλαμᾶς

53. Ὁ καστανᾶς.

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα
του στὴν πολιτεία. Μόλις φθάσῃ τὸ φθινό-
πωρο, νά τον μὲ τὴ φουφοῦ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ
σχολεῖο. Τὰ παιδιὰ τὸν πλησιάζουν καὶ
τὸν χαιρετοῦν :

— Καλῶς ἤλθες, κύρ - Χαραλάμπη!

— Εὐχαριστῶ, παιδιά! καλὸ χειμῶνα νὰ περάσωμε.

Στὴν ὄρεινὴ του πατρίδα ἄφησεν ὀλόκληρη οἰκογένεια. Γυναῖκα, ἀγόρια, κορίτσια. Πρέπει νὰ ἐργασθῆ γιὰ νὰ τοὺς ζήσει. Τί νὰ κάμη ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι πτωχό;

— Ζεστά, γερά κάστανα! Φωνάζει καὶ πωλεῖ στὰ παιδάκια.

— Γερά νὰ μοῦ δώσης, κύρ - Χαραλάμπη. Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέγει ἓνας μικρούλης. Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

— Ἐγὼ πάντα γερά πωλῶ. Εἶναι διαλεγμένα αὐτά, πού σοῦ δίνω, ἀπαντᾷ ὁ μπάρμπα - Χαραλάμης.

Ὁ Πᾶνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανα, μὰ σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωκε ἡ μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφοῦ καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα παιδιά στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά. Ἐκεῖνα πού ἔχουν χρήματα, ἔρχονται ξέθαρρα καὶ ἀγοράζουν. Ὁ Θανασάκης, ὅταν ἀγοράζη, πάντα δίνει καὶ στὸ φίλο του τὸν Παναγῆ. Καὶ ὁ Παναγῆς πάλι, ὅταν ἀγοράζη, δίνει στὸ Θανασάκη.

Μιάν ἡμέραν ἓνα παιδί, ὁ Μενέλαος, ἦλθε κι ἐστάθηκε κοντὰ στὸ μπάρμπα-Χαραλάμπη. Ἐκοίταζε τὰ κάστανά, μὰ δὲν ἔλεγε τίποτε. Στὸ χέρι του ὅμως εἶχε χρήματα.

—Θέλεις, Μενέλαε, κάστανά; ἐρώτησεν ὁ καστανᾶς.

—"Ὁχι, κύρ-Χαραλάμπη. Δὲν ἔχω χρήματα.

—Μὰ νά! αὐτὰ ποὺ κρατεῖς δὲν εἶναι χρήματα;

—Αὐτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κύρ-Χαραλάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανά. Αὐριο, ποὺ θὰ μοῦ δώση ἄλλα ὁ πατέρας μου, τότε θὰ ἀγοράσω.

—Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέπτεσαι. Μερικὰ παιδιὰ ὅμως δὲν σκέπτονται ὅπως ἐσύ. "Ὅταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν κουλούρια, караμέλλες, κάστανά, ἀμέσως ἀγοράζουν. "Ἄς εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσουν μολύβι, πέννα, τετράδιο. Ἐσὺ θὰ γίνης καλὸ παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέσαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. "Ἐχω κι ἐγὼ στὸ χωριό μου ἓνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸν Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. Ἡ λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πρᾶγμα, παιδί μου.

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ ἔκανε μιὰ ἡμέρα ἡ Ψιψίνα κι ἔτρεχε ἐπάνω κάτω ἀνήσυχη.

—Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; μήπως θέλει νὰ πιάση ποντίκι; ἐρώτησεν ὁ Λάμπης.

—Κάτι ἄλλο θὰ θέλῃ, παιδί μου. Ἴσως θέλῃ νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο ὡς αὔριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης ἀκούσθηκαν νιαουρίσματα. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ ἰδῇ. Ἐπάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἦταν τρία μικρούλικά γατάκια. Αὐτὰ ἐνιαούριζαν.

—Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ ἐγέννησε καμμιὰ ποντικίνα; εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.

Καὶ ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα ἐφαίνονταν, πὼς ἐκρύωναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἦταν κλεισμένα. Καὶ ὄλο ἐκουνοῦσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε καὶ εἶπε στὴ μητέρα του:

—'Η γάτα μας, μητέρα, ἐγέννησε τρία γατάκια. Μὰ τί κρίμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! "Επειτα εἶναι καὶ ἄσχημα. Καὶ οὔτε στὰ πόδια τους μποροῦν νὰ σταθοῦν. Κι ἐγὼ ἐνόμιζα, πὼς θὰ ἔπαιζα μαζί τους ὠραῖα παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἐπερίμενα.

—Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. "Όταν ὁμως περάσῃ λίγος καιρὸς, ὁμορφαίνουν καὶ παίζουν ὠραῖα παιγνίδια. Τότε θ' ἀλλάξης γνώμη, ὅταν τὰ ἰδῆς, εἶπεν ἡ μητέρα.

Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσηκώθη καὶ ἐτοίμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμί γιὰ τὴ γάτα τους.

— Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμεθα καλύτερα, Λάμπη. "Εχει νὰ θρέψῃ, παιδί μου, καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

55. Τὰ ζῶα.

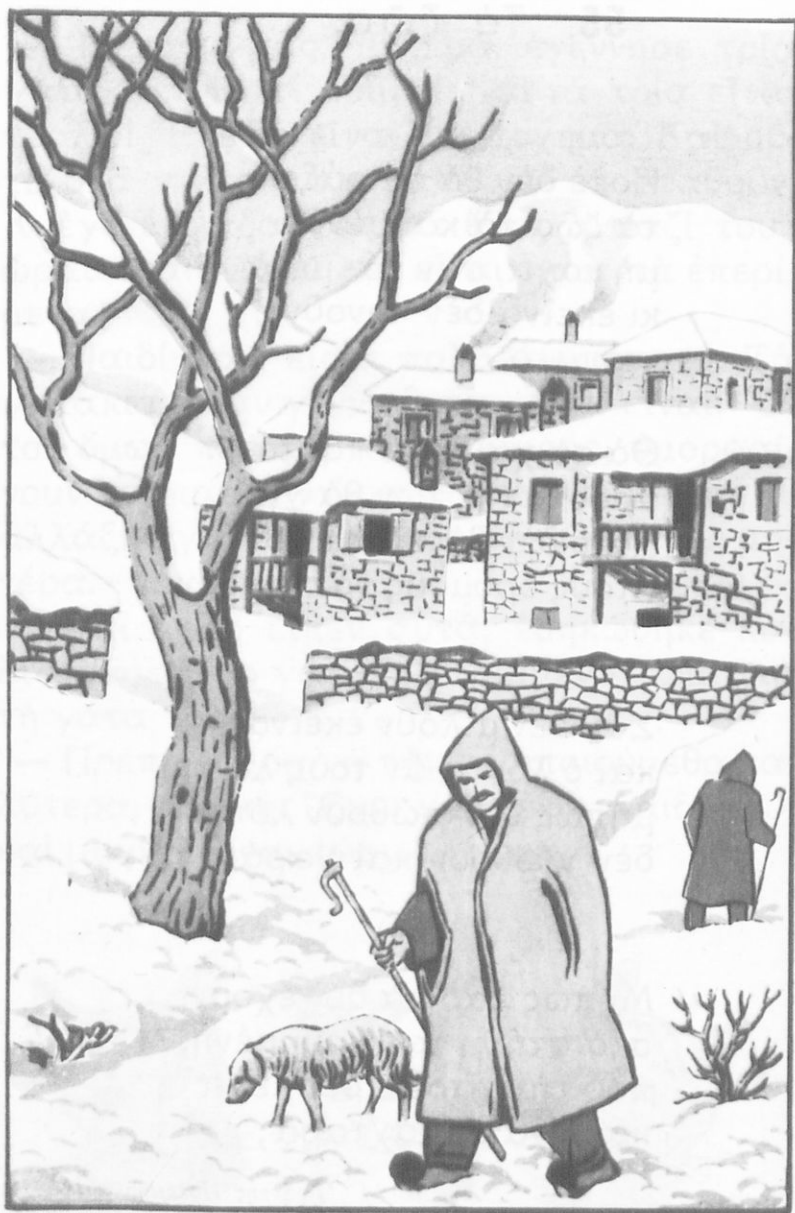
Ποτὲ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα,
μὴ τάχα, σὰν καὶ μένα
κι ἐκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης των θὰ γίνω,
ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σὰν δὲν μιλοῦν ἐκεῖνα,
καὶ ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπη,
μήπως δὲν νιώθουν λύπη,
δὲν νιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν,
στὰ στήθη των κρυμμένα,
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
καὶ ἀγάπη λαχταρᾷ;

**Ιωάννης Πολέμης*

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ὁ χειμῶνας ἄν δέν πιάση
καὶ χιονιᾶς ἄν δέν πλακῶση,
οὔτε στάρι οὔτε λάδι
οὔτε ἄνθους ἢ γῆ θὰ δώση.

Ἑλένη Καριτᾶ

56. Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.

Προτοῦ βγῆ τὸ φθινόπωρο στὸ χωριό,
ἀρχίζουν τὶς ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.
Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρή ὁ παππούς ἔχει τὸ
πρόσταγμα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.
— Τὸ ψωμί εἶναι τὸ θεμέλιο, λέγει ὁ παπ-
πούς.

Ἦστερα κουβαλοῦν ἀπ' τὸ βουνὸ τὰ
ξύλα. Ἐπειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ
βούτυρο καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιά
πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν
τραχανᾶ καὶ τὶς χυλοπίττες. Στὴν ἀποθή-
κη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακκουλάκια κρε-
μασμένα: Τὰ καρύδια, τ' ἀμύγδαλα, τὸ
σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιὰ τὸ φοβᾶται τοὺς
ποντικούς. Ὡς καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἢ
γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴν ρίγα-
νη, τὴν μέντα, τὴν κανέλλα καὶ τ' ἄλλα τὰ

μυρωδικά. Για τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροαδιαθεσίες ἔχει τὸ τσάι τοῦ βουνοῦ, τὸ χαμόμηλο, τὴν μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιᾶς δὲν σταματοῦν ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χονδρὲς γιὰ τὸν παππού, γιὰ τοὺς γιουοὺς καὶ γιὰ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιὰ εἶναι γυναίκα χρυσοχέρα. Οἱ νύμφες τῆς πάλι ὑφαίνουν κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινα στρωσίδια τοῦ σπιτιοῦ. "Ἐτσι, ὅταν ἔρχεται ὁ χειμῶνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Λαζαρῆ. Εἶναι ἓνα σπίτι εὐτυχισμένο.

57. Μία άκατάστατη οικογένεια.

Είναι Δεκέμβριος και τώρα σκέπτεται για ξύλα ο Κοσμάς. Τώρα που έσφιξε το κρύο. Τώρα τραβᾷ με το ζῶο κατά το βουνό. Χιονίζει και αυτός ανεβαίνει. Το μονοπάτι σε μεριές - μεριές είναι άπεραστο.

“Ολες του τις δουλειές έτσι συνηθίζει και τις κάνει. “Όταν θέλη να ὀργώσει, τότε σκέπτεται να διορθώσει το ὄνι. “Όταν θέλη να σκάψη, τότε τρέχει για τὸν κασμᾶ και τὸ τσαπί.

Μὰ και ἡ Σταθούλα, ἡ γυναίκα του, τέτοια εἶναι. “Όταν πεινάσουν, τότε σκέπτεται να μαγειρέψη. “Όταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἐτοιμάζεται να ζυμώσει.

Ἄπο τὸν πατέρα και τὴν μητέρα ἐπῆραν και τὰ παιδιά τους συνήθειες. “Όταν κτυπᾷ ἡ καμπάνα για τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος και ἡ Ἄγαθὴ παίρνουν να γράψουν. Τότε ψάχνουν για τετράδιο και για μολύβι. Και πολλές φορές οὔτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. “Όταν σηκώνονται στο μάθημα, τότε ρίχνουν ματιές στο βιβλίο.

Μαθαίνονται ὅμως έτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸ ἔγιναν παιδιά χωρὶς ἐξυπνάδα, παιδιά κοιμισμένα. Τοὺς μιλεῖς και δὲν ξέ-

ρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιὰ πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προοδεύσουν;

Ὁ Ἀνέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸν Μάνθο καὶ τὴν Ἀγαθὴ καὶ θυμᾶται ἓνα ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε ἰδεῖ μιὰ μέρα στὸ παντοπωλεῖο καὶ τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωση.

58. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.

Ὁ Μιχαλάκης ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ παντοπωλεῖο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὐγά ἓνα τετράδιο.

— Καλημέρα, κύριε Θᾶνο, ἐχαιρέτισε τὸν παντοπώλη ὁ μικρός. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσης ἓνα τετράδιο.

— Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐγά. Νὰ μοῦ φέρῃς ἀκόμα ἓνα.

— Ὁ ἄλλος παντοπώλης τὰ πωλεῖ δυὸ αὐγά. Ἄν δὲν μοῦ δώσης ἐσύ, θ' ἀγοράσω ἀπὸ ἐκεῖνον, εἶπεν ὁ Μιχαλάκης.

Ὁ κύριος Θᾶνος, ἅμα εἶδε, πῶς ὁ μικρός θὰ τοῦ ἔφευγε, ἐπῆρε τ' αὐγά καὶ ἄρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεκτικά.

— Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τὰ ἔφερες; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

— Ὁχι. Εἶναι γερὰ καὶ φρέσκα. Τὰ ἐγέν-

νησαν οί κοττοῦλές μας, εἶπεν ὁ μικρός.
Ἄφοῦ ὁ παντοπώλης ἐβεβαιώθηκε, πῶς εἶ-
ναι γερά, τὰ ἔβαλε στοῦ ράφι κι ἔδωκε στοῦ
Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ὁ μικρός τὸ ἐπῆρε
καὶ ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζη.

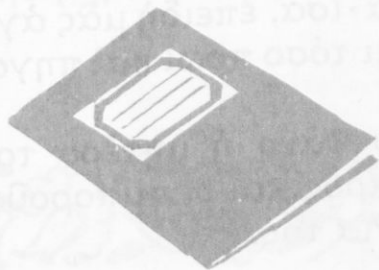
—Τί τὸ κοιτᾶς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶ-
πεν ὁ παντοπώλης.

—Καὶ τὰ αὐγά, πού σοῦ ἔδωκα ἐγώ, ἦταν
φρέσκα, μὰ ἐσύ τὰ ἐκοίταζες. Τὸ ἴδιο τώρα
θὰ κάμω κι ἐγώ μὲ τὸ τετράδιο.

Καὶ ἄφοῦ τὸ παρετήρησε προσεκτικὰ
καὶ εἶδε, πῶς εἶναι καλό, τὸ ἐπῆρε καὶ ἔ-
φυγε.

Ὅταν ὁ Μιχαλάκης ἔφυγε, ὁ Ἄνέστης,
πού ἔτυχεν ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες,
πού ἦταν καὶ αὐτοὶ στοῦ παντοπωλεῖο.

—Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πῶς νὰ μὴν
τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατὸν ὁ Μιχα-
λάκης νὰ μὴν προοδεύσῃ στὴ ζωὴ του;

59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωί, πού ξυπνᾷ, ὁ Φάνης δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. Ἔχει σηκωθῆ ἀπὸ ἔνωρις κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργασθῆ.

Ὅταν ὁ Φάνης ἦταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνωθε, γιατί ἔφευγε ὁ πατέρας, κι ἔλεγε στὴ μητέρα του:

— Ὁ πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς ἰδῆ. Φεύγει πολὺ πρωὶ καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου.

— Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λέγης αὐτά. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ ἔνωρις καὶ δὲν ἐργασθῆ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ ἐνοίκιο καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρῃ βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο; Ἰσα-ἴσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωὶ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

Αὐτὰ ἔλεγε στὸ Φάνη ἢ μητέρα του. Αὐτὸς ὅμως ἦταν μικρός καὶ δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της.

Τώρα όμως ο Φάνης έμεγάλωσε και καταλαβαίνει, για ποιό λόγο φεύγει ένωρίς ο πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει, γιατί γυρίζει κατάκοπος και νύκτα στο σπίτι. Και τώρα, που νιώθει αυτά, ξέρετε τί παρακαλεί τον Θεό ο Φάνης στην προσευχή του; Νά τον βοηθήση να μεγαλώση ακόμα πιο πολύ και να τελειώση τὸ σχολείο. Και τότε θά εἰπῆ στον πατέρα του:

—Καλέ μου πατερούλη! Φθάνει πιά που τόσο έδούλεψες. Τώρα έμεγάλωσα έγώ, τὸ παιδί σου, ο Φάνης, και μπορώ να σε βοηθώ. Ἀπό τώρα και πέρα θά σηκώνωμαι έγώ πιο πρῶι και θά πηγαίνω στη δουλειά. Ἐγώ θά φροντίζω για όλους μας. Ἐγώ θά κάνω για τὸ σπίτι μας ὅ,τι έκανες έσύ για μᾶς ως τώρα. Ἐσύ πιά να καθήσης να ξεκουρασθῆς.

Αὐτά θά εἰπῆ στον πατέρα του, όταν μεγαλώση ο Φάνης. Ὁ καλός Θεός ἄς τον βοηθήση να έπιτύχη αὐτό, που ζητεῖ.

60. "Ερχεται ο πατέρας.

Πῆρε καὶ βραδυάζει,
ἔκλεισεν ἡ ἀγορά,
ἡ μητέρα'σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά!

Κάποιον σὰν κι ἔμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἐξώθυρα κτυπᾷ.

"Ακουσέ τον κάτου,
μητερούλα μου καλή,
νά τὸ πάτημά του!
τρίζει 'πάνω στὸ σκαλί.

Μύρισ' ὁ ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό!
"Ερχεται ὁ πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό.

Γεώργιος Βιζυηνός

61. Ἡ μητέρα.

Κάθε ἡμέρα ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρῶι. Πιὸ πρῶι ἀπ' ὄλους μέσα στὸ σπίτι. Καθὼς μπαينوβγαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγά-σιγά, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὰ παιδιὰ τῆς. Ἔχει νὰ σκουπίσῃ, νὰ συγυρίσῃ, ν' ἀνάψῃ φωτιά. Νὰ ψῆσῃ τὸν καφέ γιὰ τὸν πατέρα, πού θὰ φύγῃ γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ζεστό γιὰ τὰ παιδιὰ τῆς, πού πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Καὶ ὅταν εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νὰ ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγά-σιγά, γιὰ νὰ μὴ τὰ τρομάξῃ, καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή:

—Ἐ! ὑπναρᾶδες μου! Ξυπνᾶτε! Φθάνει πιά τόσο πού ἐκοιμηθήκατε.

Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴν φωνή, ἀνοίγουν τὰ μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ ὕπνος.

Ἡ μητέρα ὅμως, ἂν δὲν ξυπνήσουν, δὲν φεύγει.

—Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέσι τους ἕτοιμα καὶ καθαρὰ. Τὰ παπούτσια τους γυαλισμένα. "Ὅλα εἶναι ἕτοιμα.

"Ὅταν τὰ παιδιὰ της νιφθοῦν, ἔτοιμασθοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ ρόφημα τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρόφημα καὶ τρώγουν μὲ μεγάλη ὄρεξι.

—Σιγά! μὴ βιάζεσθε! τοὺς λέγει ἡ μητέρα. Μὴν τρῶτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλά. Προσέξετε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦχά σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἕτοιμοι γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ γίνεται κάθε ἡμέρα μὲ τὴν μητέρα. Γίνεται ἐβδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴν μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾷ, μᾶς ἔτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστια μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα.

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω ἄγῶ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἄμέρα
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Αὐτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκὰ της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μ' ἐκάθιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρῶι ξυπνᾶ
καὶ δίπλα στὴ μικρὴ μου κλίνη,
σὰν ἄρρωστήσω, ξαγρυπνᾶ.

Ἄ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἄγῶ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἄμέρα,
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Γεώργιος Βιζυηνὸς

63. Ὁ χειμῶνας.

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέγει
στο Μίμη, τὸ γιό του:

—Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ·
χιόνι, παιδί μου, καταλαβαίνουν.

—Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ
ἔχωμε χιόνι;

—Πολλές φορές τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῶα
καταλαβαίνουν τὸν καιρὸ καλύτερα ἀπὸ
μᾶς.

Τὴν ὥρα ποὺ ὁ πατέρας ἔλεγε αὐτά,
ἄρχισε νὰ φυσᾷ δυνατά. Ἕνα μεγάλο πλα-
τάνι, ποὺ ἦταν στὴν ἀντικρινὴ πλατεῖα,
ἐλύγισε τοὺς κλώνους τοῦ ἀπὸ τὸ φύσημα.
Τὰ δένδρα τοῦ περιβολιοῦ ἤσυχια δὲν εἶ-
χαν ἀπὸ τὸν βοριά. Τὰ κλωνάρια τους λές
καὶ θὰ ἔσπαζαν.

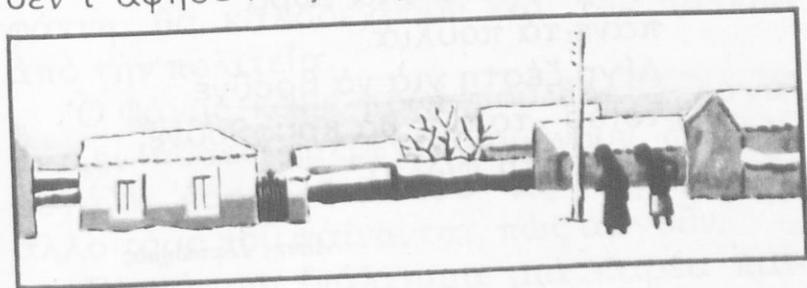
Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀρχίζει νὰ πέφτη χιόνι
πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες
χορεύουν τρελά. Εἶναι οἱ νιφάδες τοῦ χιο-
νιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ τζάκι.
Θέλει ὄλο νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της
εἶναι σὲ μεριές-μεριές καψαλισμένες. Ὁ
μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Μίμη, ὁ Λάμπης,
χαίρεται ποὺ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώση, θὰ
παίξη χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιά.

—Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος ο Λάμπης. Ἡ μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

—Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὔριον ὄλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, πού εἶναι στὸ περιβόλι, θὰ ἀσπρίσουν. Ἡ ἐλιά μας κι αὐτὴ θὰ γίνη κάτασπρη. Καὶ ἅμα τὸ παγῶση, θὰ κρέμονται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰν σπαθιά.

Ὁ Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

—Ἐλᾶτε ἐδῶ στὸ τζάκι, τοὺς λέγει ἡ γιαγιά. Ἐθυμήθηκα ἓνα παραμῦθι νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέγει γιὰ ἓνα καλὸ παιδάκι, πού τὸ ἐκουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι καὶ τὸ ἐγλύτρωσε ὁ ἄγγελος. Ἐπῆγε καὶ τὸ ἐσκέπασε μὲ τὰ πτερὰ του. Καὶ δὲν τ' ἄφησε νὰ ξεπαγιάσῃ.

64. Ὁ χειμῶνας.

Ὁ χειμῶνας ἦλθε πάλι
κι ὄλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῆ.

Ρίχτε κάστανα στὴ θράκα,
παραμύθια ἢ γιαγιάκα
θάρθη νὰ μᾶς 'πῆ.

Ἔξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μας τραντάζει
τώρα ὁ Βοριᾶς.

Μέσ' τὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπισθήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριᾶς.

Μέσ' τὴν ἄγρια τούτη μπόρα
τρομαγμένα ὄλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.

Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσιου - τσιου, θὰ κρυφθοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

Λάκης Παπαδήμας

65. Ὁ ξενιτεμένος πατέρας.

Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα. Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. Ὄταν ἐπλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναῖκά του.

Ἀγαπητή μου Ἀσημίνα.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶμαι καλὰ καὶ εὐχομαι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμάζομαι νὰ ἔλθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἐορτάσω με τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Ἐπεθύμησα πολὺ νὰ σᾶς ἰδῶ. Πόσο θὰ χαρῶ, ἂν μάθω, πὼς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προοδεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες ἡμέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπ' τὴ μεγάλη ἑορτή. Χαιρέτισέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη

Νίκος Αὐγέρης

Πόσο ἐχάρηκαν, ὅταν ἐπῆραν τὸ γράμμα! Μαζὶ μὲ τὸ Χριστό, ποὺ θὰ γεννηθῆ στὴ φάτνη, θὰ καλοδεχθοῦν καὶ τὸν πατέρα ἀπὸ τὴν πολιτεία.

Ὁ Φάνης κάθε πρωί, ποὺ ξυπνᾶ, λογαριάζει πόσες ἡμέρες ἀπομένουν ὡς τὴν μεγάλη ἑορτή. Μὰ ὅσο τὶς λογαριάζει, ἄλλο τόσο τοῦ φαίνονται, πὼς ἄργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιὰ παρέα παι-

διῶν, θέλοντας νὰ πειράξη τὸ Φάνη, ἄρχισε νὰ λέγη:

—Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα ἐφέτος θὰ τὰ ἐορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. Ἔτσι διέταξαν.

Ὁ Φάνης, ἀθῶο παιδί, δὲν ἐκατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

—Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Ἐφέτος θὰ ἐορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιά στὸ σχολεῖο.

Ἡ μητέρα ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

—Ἀθῶό μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιά σοῦ ἀστειεύθηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. Ἐρχονται στὶς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης ἐορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. Ὁ πατέρας ἤλθε καὶ τὸ σπίτι ἐγέμισεν ἀπὸ χαρὰ. Ὁ Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχον μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἔδωκε στὸ Φάνη μιὰ ὠραία σάκκα, μιὰ κασσετῖνα καὶ παιγνίδια διάφορα. Ὁ Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορίαν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ὠραία ποιήματα, πού ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνθου.

Εἶναι παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γέρο-Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ ἐορτάσῃ τὴ μεγάλη ἐορτὴ μὲ τὰ παιδιά του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησία νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριό ἔχει μεγάλους γιουὺς καὶ δώδεκα ἐγγόνια. Ὅλα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι.

Τὴ νύκτα, ποὺ ἐκτύπησεν ἡ καμπάνα, ὅλοι ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ὁ παππὸς φορεῖ τὴν καινούργια φορεσιά του καὶ περπατεῖ ὀλόρθος σὰν κυπαρίσσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπῃς πῶς περπατεῖ.

Στὴν ἐκκλησία ἀναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Προσκύνησε καὶ ἀσπάστηκε τὴν ἁγία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιά ἐπῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

« Ἡ γέννησίς Σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν... ».

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί ωραίες ποὺ εἶναι οἱ ἅγιες εὐχές, που διαβάζει ὁ παπᾶ - Νικόλας! Ὅλα ὁ παππὸς τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

Ὅταν ἡ θεία λειτουργία ἐτελείωσε, ὁ

γέρο-Μάνθος ἐπλησίασε καὶ ἐκοινώνησε. Ἔπειτα ὁ παπαῖ-Νικόλας ἐκοινώνησε καὶ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ἔδωκε ἀντίδωρο.

Γεμᾶτοι ἀπὸ τῆ χάρι τοῦ Θεοῦ γυρίζουν τώρα ὅλοι στὸ σπίτι. Ἀρχίζει πιά νὰ χαράζη. Οἱ πετεινοὶ φωνάζουν πὼς ἐξημέρωσε. Κικιρίκου! κικιρίκου!

Ὁ παππούς κάθεται στὴ γωνιά. Ὅλοι σκύβουν καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Πρῶτα οἱ νύμφες, ὕστερα οἱ γυιοί, ὕστερα τὰ ἐγγόνια.

— Χρόνια πολλά, παππού! Νὰ μᾶς ζήσης! Νὰ ἐορτάσωμε καὶ τοῦ χρόνου καλὰ Χριστούγεννα!

Ὁ παππούς συγκινημένος τοὺς δίνει τὴν εὐχή του.

67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιὰ στὸ διπλανὸ δωμάτιο ἐσχεδίασαν τὸ Σπήλαιο καὶ τὴ Φάτνη. Μέσα ἐτοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα ἔλα-

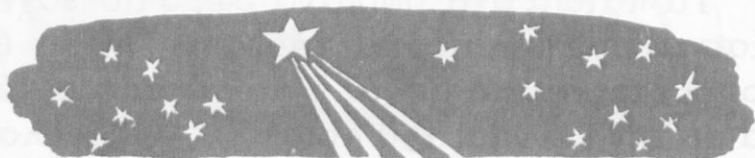
βαν μέρος στὴ Χριστουγεννιάτικη αὐτὴ ἑορτὴ, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν παππού. Τὸ Σπήλαιο ἐφωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κεράκια. Ἔχυναν τέτοιο φῶς, πὺ ἐνόμιζε κανένας, πὼς εὐρίσκεται σὲ σπήλαιο ἀληθινό.

Ὁ παππούς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησί του. Σηκώνει τὸ χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του.

Τὰ παιδιὰ ψάλλουν: « Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει... ». Τὰ τροπάρια αὐτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο. Καὶ τὴν ἑορτὴ ἐκεῖ τὴν εἶχαν ἰδεῖ καὶ τώρα τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἐσχεδιάσαν καλά. Ἀπ' ὅλες τὶς φωνές γλυκύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὐτὸς ἦταν τὸ πιὸ μικρὸ ἐγγόνι τοῦ παππού.

Ἄμα ἐτελείωσεν ἡ ἑορτὴ, ὁ παππούς ἐπῆρε τὰ ἐγγόνια κοντὰ του καὶ τὰ ἐχάιδεψε. Μὲ δυσκολία εὗρισκε λόγια γιὰ νὰ τὰ εὐχαριστήσῃ.

Τέτοια ὠραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτὴ ὁ παππούς δὲν εἶχε ξαναγιορτάσει.

68. Χριστούγεννα.

Στή γωνιά μας κόκκινο
τ' άναμμένο τζάκι.
Τουφες χιόνια πέφτουνε
στο παραθυράκι.

"Ολο άπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριὸ
καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

"Ελα, Έσύ, πού' Αρχάγγελοι
Σ' άνυμνοῦν άπόψε,
πάρε άπό τήν πίττα μας,
πού εὐωδιᾷ, καὶ κόψε.

"Ελα, κι ή γωνίτσα μας
καρτερεῖ νά 'ρθῆς.
Σοῦ 'στρωσα, Χριστούλη μου,
για νά ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

69. Ἡ παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς.

Εἶναι παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς. Τὰ παιδιὰ εἶναι ὄλο χαρά. Φθάνει ὁ Ἅγιος Βασίλης, ὁ γελαστός παππούς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ με τὴν παράξενη φορεσιά. Ἔρχεται καταφορτωμένος. Ὀλόκληρο σακκὶ ἔχει στὴ ράχι του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακκί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδηλατάκια. Γιὰ κάθε παιδιὸ ἔχει καὶ ἓνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιὰ τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν:

Ἀρχιμηνιὰ κι ἀρχιχρονιὰ
κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος,
Ἅγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστᾶ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτί καὶ καλαμάρι.....

Ὅλοι οἱ δρόμοι εἶναι γεμᾶτοι κόσμο. Παιδιὰ μὲ τρουμπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια, μὲ κοῦκλες, μὲ ὅ,τι νὰ εἰπῆς, γυρίζουν χαρούμενα. Ὅπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις κόσμο. Τὰ μαγαζιά γεμᾶτα. Ἄλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφθάνουν νὰ πωλοῦν οἱ καταστηματάρχες.

— Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος!

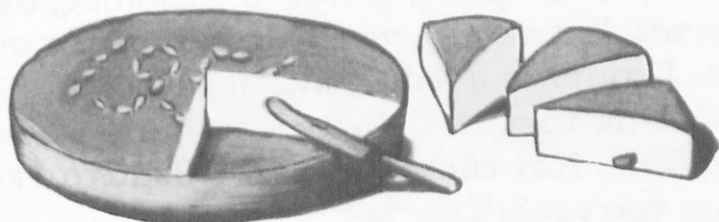
— Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οἱ χαιρετισμοὶ καὶ οἱ εὐχὲς δίνουν καὶ παίρνουν. "Ὅλοι εἶναι χαρούμενοι, πού εἶναι ἡ μεγάλη αὐτὴ ἑορτή.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴν βασιλόπιττα. "Ὅταν ὅλοι μαζεθοῦν στὸ τραπέζι, ὁ παππούς θὰ τὴν κόψει σὲ κομμάτια. Θὰ κάμη πρῶτα τὸ σταυρό του, θὰ εἰπῇ χρόνια πολλά καὶ θὰ τὴν μοιράσῃ.

"Ἐνα κομμάτι γιὰ τὸν Χριστό, ἕνα γιὰ τὸν Ἅγιο - Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἕνα γιὰ τὸν πατέρα, ἕνα γιὰ τὴν μητέρα. Ὡς καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμένο ἀδελφὸ θὰ κόψει κομμάτι ὁ παππούς.

Μὰ ποιὸς θὰ εἶναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ φλωρί, πού εἶναι στὴ βασιλόπιττα; Ἡ Κούλα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι' αὐτὸ συζητοῦν.

70. Ὁ καινούργιος χρόνος.

1 Ἰανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. Ἔρχεται ὁ καινούργιος. Ὁ παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. Ὅπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερό, ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρύση. Ὁ παππούς γίνεται πρὶο μεγάλος ἕνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ὁ Παντελάκης, ἡ Κούλα. ὅλοι μεγαλώνομε ἕνα χρόνο ἀκόμη.

Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται νὰ βροντᾶ τὸ κανόνι. Χαιρετᾶ τὸν παλιὸ χρόνο, ποὺ φεύγει, καὶ τὸν καινούργιο ποὺ ἔρχεται.

— Χρόνια πολλά, παππού! εὐχονται τὰ παιδάκια τὸν παππού τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὐχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

Μὰ ὅταν μείνη μόνος ὁ παππούς, σκέπτεται. Σκέπτεται, πὼς ἦταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμβάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμᾶται κάποιο τραγούδι:

71. Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αι - Βασίλης έρχεται
μὲ γέλια καὶ μὲ δῶρα.
Καινούργιος χρόνος ἔφθασε
μ’ ἐλπίδες καὶ χαρά.

‘Ο ἄλλος χρόνος ’γέρασε
καὶ φεύγει μακριὰ μας.
Σὰν ὄνειρο ἔπέρασε
μὲ τὴν Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αι - Βασίλης έρχεται,
καινούργιος χρόνος ἔφθασε.

‘Ο ἄλλος χρόνος ’γέρασε,
σὰν ὄνειρο ἔπέρασε.

“Ολοι μαζί πάλι, παιδιά,
ἦλθ’ ἡ χρυσῆ, καλὴ χρονιά.
Γιορτάστε τὴν Πρωτοχρονιά
μὲ μιὰ καρδιά καὶ μὲ χαρά.

‘Αθανάσιος Κόχκινος

72. Ἡ κυρά-Καλή καὶ οἱ μῆνες.

Ἡ γλωσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει. Καλὰ μᾶς συμβουλεύει ἢ παροιμία αὐτή. Μᾶς λέγει, νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοί.

Ἦταν μιὰ φορὰ κι ἕναν καιρὸ σ' ἓνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριουῦλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατί ἔλεγε πάντοτε λόγια καλὰ, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατί πάντα ἔκακολογοῦσε.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Καλή ἐπῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψῃ ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἐμάζεψε, νὰ σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὄμορφα παλληκάρια. Ἦταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

— Γειὰ σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

— Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιὰ μου, τοὺς λέει ἡ καλή γριούλα.

— Δὲν μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπὸ ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρά-Καλῆς ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλωσύνη:

— Καλὰ μου παιδιὰ, τί λόγια εἶναι αὐτὰ

πού μ' ἐρωτᾶτε; Μπορεῖ νὰ εἶναι μῆνας ἄσχημος; Ἄφου ὄλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς Θεός, πῶς ἤμπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; Ὅλοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. Ὁ καθένας ἔχει καὶ τὶς χάρες του. Ἐγὼ ὄλους τοὺς ἀγαπῶ ἀπὸ ἴσια.

Οἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κυρᾶ - Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν πᾶς στὸ σπίτι σου ἐκεῖ, νὰ τ' ἀνοίξης.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι της καὶ ἀνοίξε τὸ σακκουλάκι: Ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ φλωριά. Ἐλαμποκόπησε τὸ καμαράκι της, σὰν τὰ ἄδειασε κάτω!

Ἀγόρασε ὕστερα ἓνα καινούργιο σπιτάκι, ἐντύθηκε καλὰ καὶ ἐζοῦσε πλούσια κι εὐτυχισμένα βοηθῶντας τοὺς πτωχοὺς. Τὸ χωριὸ ὄλο ἐχαιρόταν, πού τὴν ἔβλεπε εὐτυχισμένη.

Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρᾶ - Κακὴ, κι ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι της.

— Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρᾶ - Καλή; Ποῦ εὐρήκες τὰ λεπτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ σπίτι;

— Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾷ ἡ καλὴ γριούλα. Καὶ τῆς διηγεῖται ὅλη τὴν ἀλήθεια.

73. Ἡ κυρὰ - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες.

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρὰ - Κακὴ, ἐτράβηξε καὶ αὐτὴ μιὰ ἡμέρα στὸ βουνό. Ἐπῆγε τάχα γιὰ νὰ φέρῃ ξύλα.

— Γειὰ καὶ χαρά σου, γιαγιά. τῆς λένε τὰ παλληκάρια.

— Γειὰ σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄγρια.

— Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἢ κακοί; Καὶ ποιόν ἐσὺ ἀγαπᾶς περισσότερο;

— “Ὅλοι οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ καὶ ἀνάποδοι, παιδιὰ μου. Πάρε τὸν ἕνα καὶ κτύπα τὸν ἄλλον! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανένας δὲν ἔχει καμμιά χάρι.

— Πολὺ καλὰ, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες. Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ ἐδῶ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν θὰ πᾶς στὸ σπίτι σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξης.

Ἡ κυρὰ - Κακὴ παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ σακκουλάκι καὶ φεύγει δίχως νὰ χαιρετίσῃ τὰ παλληκάρια. Φεύγει νὰ φθάσῃ στὸ σπίτι της μιὰ ὥρα ἐνωρίτερα.

Ὅταν καμμιά φορὰ ἔφθασεν, ἀνοίγει χαρούμενη τὸ σακκουλάκι, μὰ τί νὰ ἰδῆ!

Ἦταν γεμᾶτο πέτρες καὶ τίς εἶχε κου-

βαλήσει στο σπίτι της, νομίζοντας πώς ἦ-
ταν χρυσᾶ φλωριά, ὅπως τὰ φλωριά τῆς
κυρᾶ - Καλῆς, τῆς γριούλας.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Γεωργ. Σακκά)

74. Γιὰ τὴ φωτιά.

— Κρυώνεις, γιαγιά;

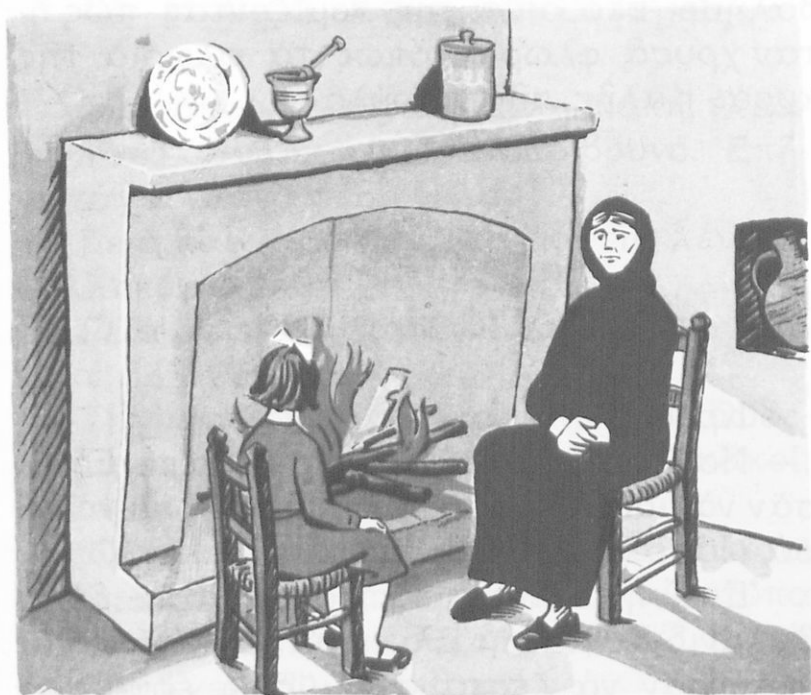
— Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι
σὰν νὰ μοῦ χύνουν στοὶ κορμὶ παγωμένο νε-
ρό. Πᾶμε νὰ ζεσταθοῦμε στοὶ τζάκι.

Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένη φωτιά ἀπὸ ξύλα
βαλανιδιάς καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὴ γιαγιά
ἐκάθησαν νὰ ζεσταθοῦν. Ἐξω ἐφουσοῦσε
δυνατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἐλενίτσας τῆς
ἄρρεσε, ποὺ ἔβλεπε τὰ ξύλα νὰ καῖνε καὶ
τὶς φλόγες νὰ χορεύουν τρελά. Καὶ καθὼς
ἐκοίταζεν, ἐρώτησε τὴ γιαγιά:

— Ἀλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα πα-
ραμῦθι γιὰ τὴ φωτιά; Ποιὸς μᾶς τὴν ἔστει-
λε στη γῆ;

Ἡ γιαγιά ἐσκέφθηκε λίγη ὥρα κι ἔπει-
τα ἄρχισε νὰ διηγῆται:

— Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ
ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιά καὶ ὑπέφεραν

πολύ. Μιά ήμερα, τήν ώρα που ἕνας μαρμαρᾶς ἐπελεκοῦσε μιὰ πέτρα μ' ἕνα τσεκούρι πέτρινο, εἶδε νά ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τήν εἶχε στείλει ὁ καλὸς Θεός. Μ' αὐτήν ἄναψε ὁ μαρμαρᾶς φωτιά. Μὴ ῥωτᾶτε τί χαρὰ ἐδοκίμασε τὸ βράδυ ἢ πτωχὴ του ἢ γυναῖκα καὶ τὰ μικρούλικά παιδάκια του, ὅταν ἐπῆγεν ὁ πατέρας στὸ σπίτι καὶ ἄναψε κι ἐκεῖ φωτιά. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν νὰ ζεσταίνωνται, νὰ ψήνουν τὸ κρέας, νὰ βράζουν τὸ γάλα, νὰ φωτίζουν τὴν καλύβα των.

Στὴν ἀρχὴ ἄναβαν τὴ φωτιά στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἔπνιγεν ὁ καπνός. Σιγὰ - σιγὰ ὅμως ἄνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ ἔσταμάτησε τὸ κακό.

— Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιά ἄσβεστη, γιαγιά; ἐρώτησεν ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐφρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, πού μένει ἀπ' τὰ καμμένα ξύλα, μὲ τὴ στάκτη καὶ ἔτσι ἡ φωτιά ἐβαστοῦσεν ὡς τὸ ἄλλο τὸ πρωί.

— Δὲν εἶχαν τότε σπέρτα, γιαγιά, γιὰ ν' ἀνάβουν τὴ φωτιά;

— Τὰ σπέρτα, παιδί μου, εὐρέθησαν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ προοδεύη, νὰ γίνε-ται πολιτισμένος.

Ἡ φωτιά ἐβοήθησε τὸν ἄνθρωπο νὰ δουλεύη τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτειάνη δικέλια, σκεπάρνια, τσαπιά καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐργα-λεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δί-χως φωτιά, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέ-ψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, πού ἐργάζον-ται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιά.

Δίχως τὴ φωτιά, Ἐλενίτσα μου, θὰ εἴ-μεθα ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ἐζούσαμε ὅπως τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπη-λιές.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

75. Κόκκορας, άλεποῦ καὶ σκύλος.

Κανένα ἄλλο σκυλί μέσα στο χωριό δὲν ἦταν τόσο ἔξυπνο καὶ τόσο πιστό ὅσο ὁ Φουντοῦκος. Ἡ κυρά - Παυλίνα πολὺ τὸ ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλί.

— Τὸ νοῦ σου, Φουντοῦκο, στὶς κοττοῦλές μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἡ κυρά - Παυλίνα, ὅταν οἱ κοττοῦλές της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιασούν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

Τὸ δένδρο αὐτὸ ἦταν κοντὰ στὴν αὐλὴ καὶ οἱ κοττοῦλες φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ πτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλα τῆς βαλανιδιάς ἐτρύπωνε ὁ Φουντοῦκος. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνῃ ὁ Φουντοῦκός της, ἡ κυρά - Παυλίνα ἔφτειασε στὴν κουφάλα τοῦ δένδρου καὶ μιὰ πορτούλα.

Πιο πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐτριγύριζε μιὰ ἄλεποῦ. Ἄκουσε ἓνα πρωινὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ καὶ ἡ παμπόνηρη ἔτρεξε στὴ ρίζα τῆς βαλανιδιάς.

— "ὦ! καλημέρα σου, φίλε μου κόκκορα! Πῶς εἶσαι στὴν ὑγεία σου; Τί κάνεις; Σοῦ φέρνω μιὰ πολὺ - πολὺ εὐχάριστη εἶδησι.

Τὰ ζῶα ὅλα ἐμόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιά μεταξύ μας. Προχθὲς εἶχαμε καὶ διασκέδασι. Ἐκάναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος ἐχόρευεν ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες ἐγλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλιά. Τὰ ποντίκια ἐχοροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ ἐπείραζαν. Οἱ ἀλεποῦδες μὲ τοὺς κοκκόρους ξεκαρδισθήκαμε στὰ γέλια. Ἐσὺ φαίνεται πὼς δὲν ἐπῆρες εἶδησι καὶ ἔλειπες. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε καὶ νὰ χαροῦμε.

Ὁ κόκκορας ἐκαμώθηκε, πὼς ἐχάρηκε γιὰ τὴν εἶδησι, μὰ δὲν τὸ ἐκουνοῦσε ἀπὸ τὸ δένδρο. Ἦταν κόκκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἦταν σὰν τὸν κόκκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνῶσι.

—ὦ! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα γιὰ ν' ἀρχίσωμε τὸ γλέντι!

—Χμ! ἔκαμε ὁ κόκκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ, πρέπει νὰ ξυπνήσῃ ὁ θυρωρὸς νὰ ἀνοίξῃ. Δὲν βλέπεις, πὼς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Κτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ.

Χωρὶς, καλὰ-καλὰ, νὰ προφθάσῃ ἡ παμπόνηρη νὰ κάμῃ ὅ,τι τῆς εἶπεν ὁ κόκκορας, νὰ σου καὶ ἐπετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. Ἦ ἀλεποῦ ὅπου φύγη-φύγη. Καταντροπια-

σμένη, πού τήν έκορόιδεψε ό κόκκορας,
έπηρε δρόμο καί άκόμη τρέχει.

Κι ό κόκκορας έπάνω στή βαλανιδιά ά-
κόμη γελάει.

(Έκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καί Α. Μεταλλινού)

76. Οί 'Αποκριές.

Ή τελευταία Κυριακή τῆς 'Αποκριᾶς
πλησιάζει. Ό Στέφανος μέ τούς φίλους του
άπεφάσισαν νά γίνουν πιερότοι, στρατη-

γοί, ναύαρχοι μὲ χρυσᾶ γαλόνια. Πῶς ὅμως νὰ γίνουν, ἀφοῦ στὸ χωριό τους δὲν ὑπάρχει οὔτε προσωπίδα νὰ ἀγοράσουν; Ὁ Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς ἄλλους:

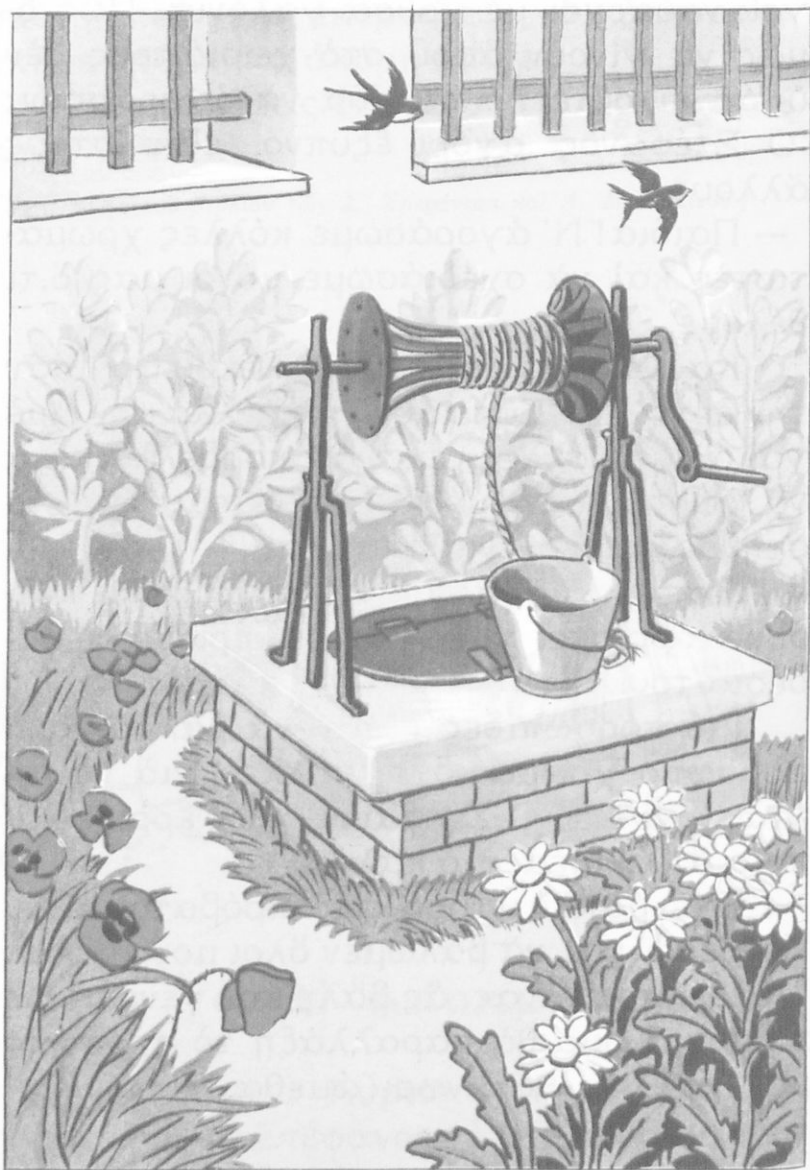
— Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωματιστές καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ,τι θέλομε.

Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἄρχισαν τὴν ἐργασία. Ἐφτειασαν καπέλλα ψηλὰ μὲ γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλλες γιὰ νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ στήθος, χαρτονένια σπαθιά.

“Ὡσπου νὰ φθάση ἡ Ἀποκριά, κάθε παιδὶ κάτι βρῖσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φορεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ πρόσωπο χρωματιστές κόλλες, γιὰ νὰ μὴ γνωρίζωνται. Ὁ Στέφανος ὅμως ἔρριξε κάποια ἄλλη ἰδέα, πιὸ καλή.

— Ἐχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε. Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμεν ὅλοι μουστάκια. Ἄν θέλῃ κανένας, ἄς βάλῃ καὶ γένεια. Μὲ τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό μας καὶ δὲν θὰ γνωρίζωμεθα.

Α Ν Ο Ι Ξ Ι Σ

Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνθίση ἢ πασχαλιά,
θὰ λειώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ ῥθοῦν τὰ χελιδόνια...

Στ. Μπολέτης

77. Τὰ χελιδόνια ἤλθαν.

Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἔλυπόνταν, ποὺ ἔβλεπαν τὶς χελιδονοφωλιές ἀδειανές κι ἔρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους :

— Πότε, πατέρα, θὰ ἔλθουν τὰ χελιδόνια; Γιατί ἄργοῦν;

— Ὅπου καὶ νὰ εἶναι, παιδιὰ μου, ἔρχονται. Ἄμα φθάσῃ ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν πάλι οἱ φωλίτσες τους.

— Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

— Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντάφυλλα, βιολέττες, κρίνα, γαρύφαλα. Θὰ εὐωδιάσῃ ὁ τόπος μὲ ὅλων τῶν λογιῶν τὶς μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολισθῇ μὲ χαλιὰ πολύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐτὰ μᾶς φέρουν τὴν ἀνοιξι καὶ τὰ λουλούδια.

— Μᾶς φέρουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγουδάκι τους, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα.

— Βέβαια, παιδί μου. Καὶ τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιά γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἄπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς εὐχαριστοῦν, πού τοὺς προσφέρομε στέγη.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐφώναξαν τὸ Χρῖστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ τρεῖς μαζί κάτι ἐκρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ στὴν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανένας δὲν ἄκουσε. Ἄλλ' ἀμέσως ὁ Χρῖστος ἐπῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἦταν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ὁ Χρῖστος προσεκτικὰ-προσεκτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τὶς ἐκαθάρισε. Ὅ,τι ἀπὸ τὴν πολυκαιρία εἶχε μαζευθῆ ἐκεῖ μέσα, τὸ ἐπέταξε. Στὶς δυὸ εἶχεν εὖρει ξυλαράκια λεπτὰ, ἄχυρα, πτερὰ καὶ ξεραμμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

Ὁ ὑπηρέτης ἐκατάλαβε τί εἶχε γίνει. Τὸν χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρῦο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὶς ψυχρὲς νύκτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ δική τους κακοφτειαγμένη φωλιά.

Ἐπειτα, σὰν ἦλθεν ὁ Μάρτης, μιὰ ἡμέρα ἀκούσθηκαν χαρούμενες φωνές χελιδονιῶν. Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐπετάχθηκαν γεμᾶτοι ἀπὸ χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλεπαν τ' ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι ἐκεῖνα ἐφαίνοντο χαρούμενα.

Τσιριτσιτσιλπ... τσιριτσιτσιλπ... ἐκελαδοῦσαν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ' ἐκεῖνα τὰ κελαδήματα!

78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὄλα τὰ παιδιὰ εἶχαν ὀμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. Ἐχάρηκαν, πού τὰ εἶδαν νὰ ξαναγυρίζουν στὶς φωλιές τους.

— Σὲ μᾶς ἦλθαν δυὸ ζευγάρια, ἔλεγεν ἡ Καίτη. Ἐπετοῦσαν παντοῦ. Ἐβλεπαν ἀπ' ὄλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἶχαμε μόνάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος τί λέτε; μπορεῖ νὰ κτίσουν καὶ δεύτερη;

Ὁ Κώστας, πού ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

— Αὐτὸ θὰ γίνῃ, Καίτη. Τὸ ἕνα ζευγάρι, πού ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εὐχαριστημένο. Ἐφέτος ἐσύστησε καὶ στὸ ἄλλο ζευγάρι νὰ κτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά.

Θέλουν νὰ εἶναι μαζί συντροφιά. "Αν τοὺς ἔχαλοῦσες τὴ φωλιά, νομίζεις πῶς θὰ ἔρχονταν κι ἐφέτος;

— Κανένα δὲν θὰ ἔπατοῦσε, εἶπαν μερικὰ παιδιὰ.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἓνα παιδί, ὁ Νικολός, ἐκοκκίνισε. Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν ἐπάτησε χελιδόνι. Δὲν ἀκούσθηκε χελιδονιοῦ λαλιά. Καὶ εἶχεν ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ ἓνα περιβόλι γεμᾶτο ἀπὸ λαχανικά. Θὰ ἤμποροῦσαν ἐκεῖ τὰ χελιδόνια τόσες κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθάρισουν.

Τὴν ὥρα, ποὺ ὁ Νικολός ἦταν κατακόκκινος, τὸν ἐρώτησεν ἡ Δεσποινιώ:

— Στὸ σπίτι σας ἦλθαν, Νικολό, χελιδόνια;

Τί νὰ εἰπῇ ὅμως αὐτός; Ἐξερόβηξε λίγες φορές καὶ ἀποκρίθηκε:

— "Ὅχι, δὲν ἦλθαν ἀκόμα. Φαίνεται πῶς τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔλθουν. Καθυστέρησαν στὸ ταξίδι τους.

Ὁ Κώστας καὶ τὰ ἄλλα παιδιὰ τὸν ἐκοίταξαν περιέργα καὶ τοῦ εἶπαν:

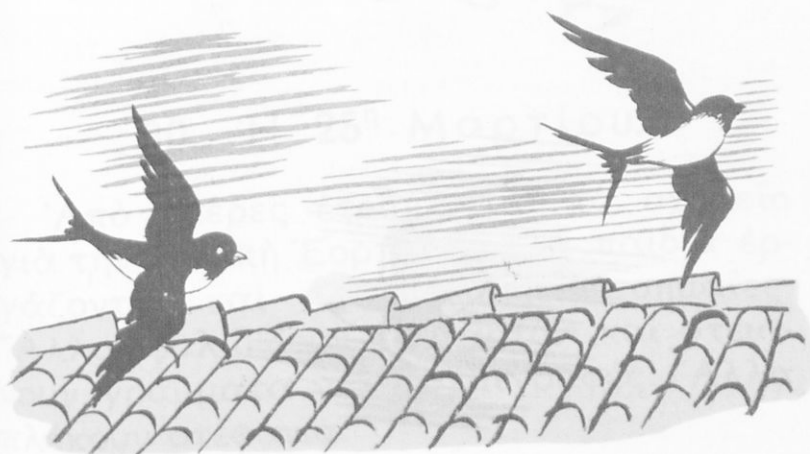
— Τί λές, καημένε Νικολό; "Ερχονται ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιὰ

αὐτὰ φεύγουν μαζί καὶ ξαναγυρίζουν μαζί.
Ἄν δὲν ἦλθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι
σας, δὲν θὰ ἔλθουν.

Ὁ Φάνης, πὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικο-
λοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

— Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω, πὼς σέ
σᾶς δὲν ἦλθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά,
θυμοῦμαι, τὰ ἐκυνήγησες. Ἐχάλασες τὴ
φωλιά τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπά-
τησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἓνα λάστιχο καὶ
τὰ ἐσημάδευες. Πῶς περιμένεις τώρα νὰ
ἔλθουν:

Ὁ Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ
δὲν εἶπε τίποτε. Τὰ λόγια, πὺ τοῦ εἶπεν ὁ
Φάνης, τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὥρα ἐκείνη ἓνα
πολὺ καλὸ μάθημα.

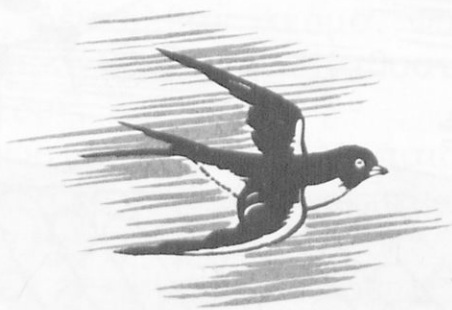

79. Ἡ χελιδόνα.

ἦλθε, ἦλθε ἡ χελιδόνα,
ἦλθε πάλι ἡ μελιδόνα,
ἔκαθησε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάδησε :

—Θάλασσα ἐπέρασα,
τὴν στεριά τὴν ξέχασα.
Κύματα καὶ ἄν ἔσχισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα.
Ἔφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
καὶ Σταυρὸ καὶ θημωνίτσα
καὶ ἦλθα τώρα καὶ ἠῶρα φύτρα
καὶ ἠῶρα χόρτα, σπάρτα, βλῆτρα,
βλῆτρα, βλῆτρα, φύτρα, φύτρα.

Δημοτικὸ

80. 'Η 25^η Μαρτίου.

'Από ημέρες έτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν 'Εθνικὴν Ἑορτὴν. Πολλὰ παιδιὰ ἐργάζονται καὶ κατασκευάζουν σημαῖες. "Ἄλλα ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτιάχνουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές. "Ἄλλα πλέκουν στεφάνια.

Ἡ Τασία θὰ φτειάσῃ τὸ φωτοστέφανο γιὰ τὴν Παναγία. Αὐτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἡ Θυμιούλα. Αὐτὴ θὰ παραστήσῃ τὴν Παναγία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορίτσι. "Ὅλο τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾷ.

— Παιδιά! ἡ ἑορτὴ μας πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ, λέγει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλείψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιασθοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δουλειές, ἐξήγησε:

— Στὶς 25 Μαρτίου ἐορτάζομε διπλὴ ἑορτὴ. Ἡ μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Εἶναι πού κατέβηκεν ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

*Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...*

Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ Ἑορτὴ. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὸ 1821, οἱ πατέρες μας ἔλαβαν τὰ ὅπλα γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιά ἔπρασσαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα ἐτελείωσαν! Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλα ἦταν ἔτοιμα. "Ἐτοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγραφές:

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

Τ' ἄγόρια ἐστόλισαν τὴν αἴθουσα μὲ
τις εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Εἶχαν καὶ ἐ-
πιγραφές μὲ γράμματα, πού ἔγραφαν:

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑ·Ι·ΣΚΑΚΗΣ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, πού ἦταν τοῦ Εὐαγγε-
λισμοῦ, ὅλο τὸ σχολεῖο ἐπῆγε στὴν ἐκκλη-
σία. Ἡ σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παι-
διὰ περῖπατοῦν τραγουδῶντας:

*Ὅλη δόξα, ὅλη χάρι,
ἅγια ἡμέρα ξημερώνει...*

Τὰ τραγούδια ἀκούονται σὲ ὅλο τὸ χω-
ριό. Ἐτελείωναν τὸ ἓνα, ἄρχιζαν τὸ ἄλλο:

Ζωσθῆτε τ' ἄρματα, παιδιὰ...

Τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶναι καρφωμένα
ἐπάνω στὴ σημαία καὶ στὰ παιδιὰ, πού
τραγουδοῦν.

Νά! τώρα ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.
Στὴν δοξολογία, πού ἔγινε. ἓνας ἱερο-

κήρυκας έβγαλε λόγο. Είπε για τήν Έλληνική Έπανάστασι, για τούς ήρωες, τὰ εἶπεν ὅλα. Τί ὠραία πού ἐμίλησε! Τὰ παιδιὰ ἐτραγούδησαν τὸν Έθνικὸ Ὕμνο:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι...

Στὸ τέλος τῆς δοξολογίας, ὅλοι ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο. Ἦλθαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν σχολικὴ ἑορτὴ. Ἡ αἴθουσα, ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ τούς ήρωες, τούς ἐμάγεψεν ὅλους.

Ἡ ἐπιτυχία, πού εἶχαν τὰ παιδιὰ στὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, δὲν λέγεται. Ὅλοι ἐχειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά των.

— Τέτοια ἑορτὴ ἄς μὴν ἐτελείωνε ποτέ, εἶπαν οἱ περισσότεροι, τὴν ὥρα πού ἔφευγαν. Εὔγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιὰ μας, πού μᾶς ἐχάρισαν μιὰ τέτοια ἑορτὴ.

81. Ἡ ἐξοχή.

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἐδῶ ἐλᾶτε ὄλοι,
ἐδῶ στὴν ἐξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶναι χαρά!
μέσ' στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά!

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἴσκιος παντοτινός!

Ἐδῶ ἐλᾶτε ὄλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλι
μὲ πλούτη ἐξοχή.

Ἄγγελος Βλάχος

82. Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα.

— Πότε κιόλας ἐπέρασεν ἡ Σαρακοστή; Πότε ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα; Καθόλου δὲν ἐκατάλαβα, εἶπεν ἡ μητέρα στὴ Δαφνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιὰ της.

Ἡ Δαφνούλα τὴν ἐρώτησε:

— Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν λέγομε Μεγάλη;

— Γιατί, παιδί μου, τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἔπαθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ ἐχαλοῦσαν τὸν κόσμον ἀπὸ φωνές. Ἦταν ὁ Φώτης, ὁ Ἀλέκος καὶ ἄλλα γειτονόπουλα αὐτά, πὺ ἐφώναζαν. Τί γέλια! Τί ξεφωνητά! Τί κακό!

Εἰς τὴν μητέρα ἐφάνηκε πολὺ ἄπρεπο αὐτό. Τέτοια ἡμέρα λυπητερὴ νὰ φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε γι' αὐτὸ κάτω καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρόνιμες:

— Ἄν εἴχατε, παιδιὰ μου, στὸ σπίτι σας κάποιον δικό σας νὰ ὑποφέρη, θὰ ἐκάνατε ὅ,τι κάνετε τώρα; Θὰ ἐγελοῦσατε, θὰ ἐτρέχατε, θὰ ἐγεμίζατε τὸν κόσμον ἀπὸ ξεφωνητά;

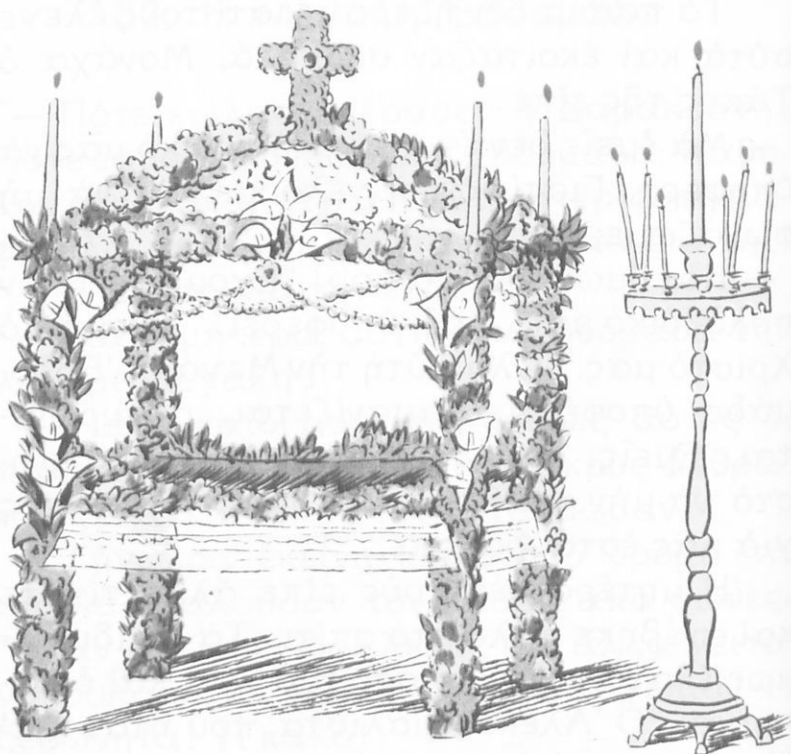
Τὰ παιδιὰ δὲν ἤξεραν, γιατί τοὺς ἔλεγε αὐτὰ, καὶ ἐκοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε:

— Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ ὑποφέρη. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζωμε;

— Καὶ ὅμως, παιδιὰ μου! "Ἐχομε κάποιον πολὺ δικό μας, πού ὑποφέρει! "Ἐχομε τὸ Χριστό μας. "Ὀλη αὐτὴ τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα ὑποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνεται. Ἐμεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστό νὰ μὴν νιώθωμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς ἐσταυρώθηκε.

Ἡ μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπίτι. Τὰ παιδιὰ ὅμως ἐκατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ ἐσιώπησαν. Ὁ Ἀλέκος μάλιστα, πού ἦταν ἀπ' ὅλους μεγαλύτερος, ἐλυπήθηκεν ἀκόμη πιὸ πολὺ.

— Ἀλήθεια, παιδιὰ! "Ἐπρεπε νὰ τὸ συλλογισθοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι σωστό νὰ κτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχωμεν ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλῃ Ἑβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζωμε. "Ὀλες αὐτὲς τὶς ἄγιες ἡμέρες πρέπει νὰ εἴμεθα προσεκτικοί. Νὰ πηγαίνωμε στὴν ἐκκλησία καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ εὐλάβεια τὶς ἱερὲς τελετές.

83. Ὁ Ἐπιτάφιος.

Σὲ λίγες ἡμέρες ἦλθεν ἡ Μεγάλη Παρασκευή. Οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν πένθιμα.

Ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ἐρώτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὐτή. Ἐκεῖνη τοὺς εἶπε :

— Σήμερα, παιδιά μου, ἡ ἡμέρα εἶναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα ἐσταυρώθηκεν ὁ Χριστός μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλᾶτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς ἀμυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸ ὁ Ἰούδας. Ὕστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἔπιασαν, τὸν ἐδίκασαν καὶ τὸν ἐσταύρωσαν.

Ὅταν ἔλεγεν αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἦσαν δακρυσμένα. Ἡ καρδιά ἐκτυποῦσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἄκουαν τὴν μητέρα καὶ ἦταν πολὺ λυπημένα.

Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς ἀμυγδαλιᾶς. Ἦταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάκρυ. Ἡ ἀμυγδαλιά τὸ ἔνιωσε. Ἐκούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε:

— Ἀχ! τί κρίμα, πού εἶχα ἀνθίσει ἐνωρὶς καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

— Ἐχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, ἐφώναξαν λυπημένες μερικὲς τριανταφυλλιές, πού ἦταν ἐκεῖ.

— Κι ἐγὼ ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιά φορτωμένη λουλούδια.

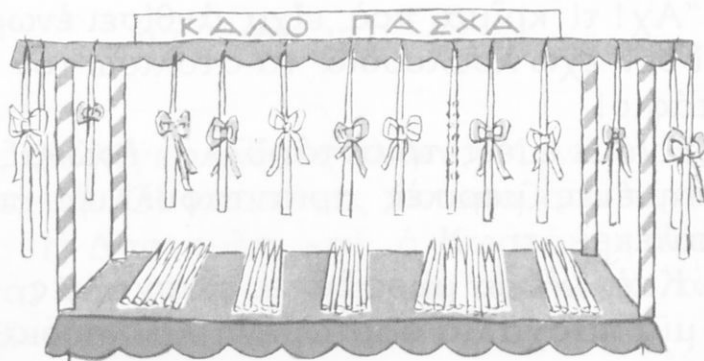
— Κι ἐμεῖς ἔχομεν ὠραίους κρίνους καὶ πανσέδες, ἐφώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

— Πηγαίνετε, παιδιὰ μου, νὰ πλύνετε καθαρὰ τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσούλας καὶ μαζέψετε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πᾶμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπεν ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης μαζὶ μὲ ἄλλα παιδάκια ἐστόλιζαν στὴν ἐκκλησίᾳ μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Ἐκεῖ κοντὰ ἐστεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὠραία αὐτὴ παιδικὴ ἐργασία.

Ὁ Χριστός, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾷ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστησι θὰ ἐδοκίμαζε τώρα, ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια!

84. Ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομεν ὅλοι αὐτὴ τὴν ἑορτὴ! Καὶ πῶς πολὺ τὰ παιδάκια, πὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἢ μητέρα ἔρραψεν ἕνα φορεματάκι ὀλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι

γαλάζιο. Ἐορτάζει κιόλας ὁ Ἀνέστης τὴν ἡμέρα αὐτή.

— Στὴν Ἀνάστασι θὰ τὰ φορέσετε, παιδιά μου. Τότε, ποὺ θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἔκκλησία, εἶπεν ἡ μητέρα.

Μὰ νὰ καὶ ἡ Ἀνάστασις, ἦλθε. Ντάν! ντάν! ντάν! κτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσάνυκτα οἱ καμπάνες.

— Ἐλᾶτε νὰ ἑορτάσωμε τὴν μεγάλη ἑορτή. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστός μας, λέγουν οἱ καμπάνες.

Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμο. Ὅλοι τραβοῦν πρὸς τὴν ἔκκλησία. Ὁ Ἀνέστης κρατεῖ τὴν ἀδελφοῦλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί τους προχωρεῖ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴν μητέρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες των. ποὺ εἶναι λευκὲς καὶ στολισμένες μὲ χρυσόχαρτο. Τί ὠραῖες ποὺ εἶναι!

Στὴν ἔκκλησία, ποὺ ἔφθασαν, ἐπροχώρησαν μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! Ὁ παπᾶς, λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ὠραία Πύλη, ἔψαλλε μὲ τὴν λαμπάδα του ἀναμμένη:

Δεῦτε λάβετε φῶς.

Ὅλοι ἐπήγαιναν καὶ ἀναβαν. Ἐπῆγε καὶ ὁ Ἀνέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν στὸν πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἅγιο φῶς.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἐξέδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπαῖδες ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς ἐφωτίσθηκε. Τὰ ἀστέρια ἐφώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἐδῶ τὴ γῆ τὴν ἐφώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲ τί γλυκειὰ φωνὴ ἐδιάβασεν ὁ παπαῖς σὲ λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη!

Μαζὶ του ἔψαλλε καὶ ὄλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο ἐγέμισεν ἀπὸ γλυκειῆς φωνῆς:

*Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.*

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς των, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς ἐφύλαξαν ἄσβηστες καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς των ἄναψε τὸ κανδήλι στὰ εἰκονίσματα. Ἐπειτα ἐπῆγε στὸ

ἄλλο δωμάτιο καὶ ἐπῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ αὐγά.

— Χριστὸς ἀνέστη! εὐχήθηκε κι ἐπρόσφερε σὲ ὅλους ἀπὸ ἕνα.

— Ἀληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσούγκρισμα ὁ Ἀνέστης ἐφάνηκεν ἀπ' ὅλους ὁ πιὸ τυχερός. Ἔσπασεν ὄλων τὰ αὐγά. Ὅλοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ γελαστοί. Ἐπειτα ἔφαγαν καὶ τὴν ζεστή των μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε καλά, ἐβγήκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν τὸ ἄρνι. Ἐκεῖ ἐστρώθηκε τραπέζι πλούσιο, πασχαλινὸ καὶ τὸ γλέντι, ποῦ ἔγινε, ἐβάσταξεν ὄρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν μέρος καὶ ἄλλοι γείτονες. Ἐνα παιδάκι, ὁ Ἀνδρέας, ἀπ' τὴ χαρὰ του εἶπεν ἕνα ποίημα.

85. Ἡ Πασχαλιά.

Ἦλθε πάλι Πασχαλιά
μὲ ἀγάπη καὶ φιλιὰ,
μὲ αὐγά καὶ μὲ ἄρνι.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλά,
τί γλυκύσματα πολλά,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή τήν Πρωτομαγιά.

— Ποῦ θὰ πᾶμε τήν Πρωτομαγιά;

Ἐπίσης ἡμέρες ὅλο αὐτό ἐρωτοῦσαν τὰ παιδιά. Ἄλλα ἔλεγαν νά πᾶνε στήν Λεύκα, ἄλλα στήν ἀκρογιαλιά κι ἄλλα στήν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καί τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀπεφάσισαν νά πᾶνε στήν Πλαγιαστή. Ἦταν ὠραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο. Γι' αὐτὸ καί ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νά πᾶνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ὁ ἥλιος ἀκόμα δὲν εἶ-

χε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευθῆ στὸ
σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ Κοσμᾶς, ὅλοι
μὲ τὰ σακκουλάκια στὸ χέρι.

—“Ὅποιος ἀργήση, δὲν θὰ τὸν πάρωμε, εἶ-
χαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιὸς θ' ἀργοῦσε; Τόσες ἡμέρες
ἐμελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα
θὰ τὴν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἂν καὶ ἀγαποῦ-
σε τὸν ὕπνο, ὅμως στὸ ξεκίνημα παρουσιά-
σθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν
εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἀρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέ-
δες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι.

— Εἶναι πολλά, δὲν τὰ θέλω, ἔλεγεν ὁ
Δῆμος.

Μὰ ἡ μητέρα τὸν παρεκίνησεν νὰ τὰ πάρη.

— Στὴν ἐξοχή, παιδί μου, ἡ ὄρεξι ἀνοί-
γει. Ἐπειτα θὰ βρεθῆ καὶ κανέννας μαθη-
τής, πού θὰ τύχη νὰ μὴν ἔχη καὶ τοῦ δίνεις.

Ἐξεκίνησαν τραγουδῶντας. Στὴν πρω-
νὴ ἡσυχία, τὸ τραγούδι ἀκούοταν μακριά.
Ἐξύπνησεν ὅλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ
τὰ πουλάκια. Ὅσο ἐξεμάκρυναν, τόσο καὶ
ἡ ἐξοχὴ ἐγινόταν ὠραιότερη. Ἐφυσοῦσε
δροσερὸ ἀεράκι γεμᾶτο ἀπὸ λογιῶν λο-
γιῶν μυρωδιές. Ὁλος ὁ τόπος ἦταν κατά-
φυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια καὶ ἀνθο-

στόλιστα δένδρα. Ἄρνάκια ἐβέλαζαν καὶ
κάτσικάκια ἐβοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ
παιδάκια δὲν ἤξεραν τί νὰ πρωτοθαυμά-
σουν. Πιὸ κάτω ἐθυμήθηκαν τὸ τραγούδι
γιὰ τὸν Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγου-
δοῦν.

87. Ὁ Μάιος.

Ὁ Μάιος μᾶς ἔφθασε,
ἐμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προῦπαντήσωμε,
παιδιά, στὴν ἐξοχή.

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὄμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστός
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιὰ
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ώραία φορεσιά.

Πᾶμε κι ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό,
μᾶς φθάνει ἓνα τριαντάφυλλο
κι ἓνα κλαρὶ χλωρό.

** Ἀγγελος Βλάχος*

88. Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Ἐπερπάτησαν ἄρκετὰ, ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ περιβόλι. Ἦταν τὸ καλύτερο μέρος σὲ ὄλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δενδράκια σὰν στρατιωτάκια στῆ σειρά. "Ὅλα καλοφυτευμένα, ἴσια στὸ ἀνάστημα, ἐγέμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ ἀνοιξιὰτικὰ λουλούδια. "Ὅ,τι χρῶμα καὶ ὅ,τι λουλούδι ἤθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλοῦ πάλι ἦταν τὰ καρποφόρα, γεμάτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφοῦλες. Τὰ παιδιὰ τὸ ἤξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφθασαν καὶ τὸ εἶδαν ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

—Νὰ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! ἔφθάσαμε! ἔφθάσαμε! "Ἄς πᾶμε μέσα νὰ τὸ ἰδοῦμε!

Ὁ δάσκαλος τοὺς ἐσύστησε νὰ μποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμμιά ζημιὰ. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δενδράκι.

Ὁ Λεωνῆς τοὺς ἐγύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωκε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα.

Τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, ἐτραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιὰτικὰ.

“Επειτα ἐπῆγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, νὰ ξεκουρασθοῦν. Ὅταν ἐσηκώθηκαν, ἐμάζεψαν λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, ἔφτειασαν στεφάνια, ἤπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ ἐχόρευσαν.

Τὸ μεσημέρι ἐκάθησαν νὰ φάγουν. Ἡ ἄνοιξις γιὰ τραπεζομάνδηλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἓνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὄμορφα ἀγριολούλουδα. Ἐπάνω σ’ αὐτὸ ἄδειασαν τὰ σακκουλάκια, ποὺ ἦσαν γεμάτα μὲ διάφορα φαγητά: Αὐγά, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. Ὅ,τι ἤθελες, ἔβλεπες στὸ τραπέζι, ποὺ ἔστρωσαν. Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ,τι καλύτερο ἤμποροῦσαν.

Ὅταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἦλθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἐξοχή, ὥσπου ἐκόντευεν ἔσπερινός. Ὅστερα ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

— Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὥρα, ποὺ ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔλθωμε νὰ ἐορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιά στὸ περὶβόλι σου.

89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστό εἶδ' ἓνα παιδάκι.

Ἦταν τόσο γελαστό,
χαρωπὸ καὶ μυριστό,
τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

"Αχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.

Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!
—"Αν μὲ κόψης, σοῦ κεντῶ
τὸ μικρὸ χεράκι!

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελὸ παιδάκι,

τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ...

Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ
στὸ μικρὸ χεράκι!

"Αχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυλλάκι!

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου

90. Τὰ παιδιὰ βλέπουν τὸ χωριό τους.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλὴ. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ ἰδοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό των.

Στὴν ἀρχὴ ἐχάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὁλόκληρο. Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦσαν ἄλλες μαυριδερές καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δένδρα τους ἐφάνταζαν πολὺ ὠραῖα.

Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ κτήριο τῆς ἐκκλησίας ἐφαινόταν. Οὔτε τὰ σπίτια ἐξεχώριζαν οὔτε οἱ δρόμοι οὔτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

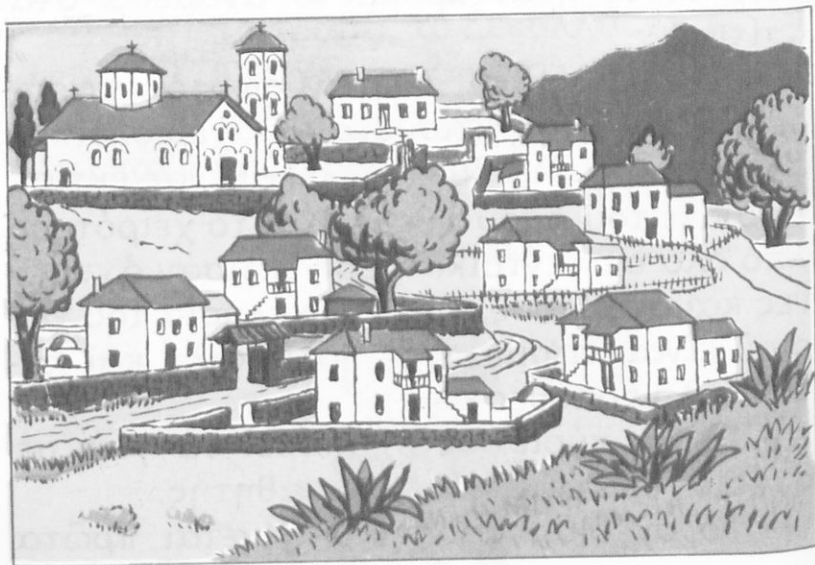
— Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἂν ἦταν κτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔκτισε τὸ σπίτι του, ὅπου ἤθελε. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα σὲ κεντρικὰ μέρη ἔκτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ εἶναι κτισμένη σὲ πολὺ καλὴ καὶ κατάλληλη τοποθεσία.

— Τώρα, κύριε, δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ σχέδιο; ἐρώτησε κάποιος μαθητής.

— Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὕστερα οἱ οἰκοδομές. Τώρα οἱ οἰκοδομές ἐκτίσθηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνη; Γιὰ τὰ σπίτια, ποῦ τώρα θὰ κτισθοῦν, κάτι μπορεῖ νὰ γίνη. Ἀλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ εὐρίσκονται, ὥσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρῖμα! Ὅλα σχεδὸν τὰ χωριά στὸν τόπο μας εἶναι χωρὶς σχέδιο φτιαγμένα. Ἀκόμα καὶ ἀρκετές πόλεις. Καὶ ἡ ἔλλειψι αὐτὴ πολὺ τὰ ἀσχημίζει.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἓνα δάσος. Κι ὁ δάσκαλος μὲ τὰ παιδιά ἐπῆγαν νὰ τὸ ἰδοῦν.

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησιάκι τῆς Παναγίας, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησιάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἔκαμαν τὸ σταυρὸ τους καὶ ἀσπάστηκαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

— Τὸ ἱερό μας ἐκκλησιάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἔρημιὰ ὀλομόναχο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δένδρα. Τοὺς τοίχους του γῦρο-γῦρο τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ αἰγόκλημα καὶ ὁ κισσός.

— Καὶ ὅμως τὰ κανδήλια του εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιὸς νὰ τὰ ἀναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἔρημιὰ; εἶπε κάποιον παιδί.

— Τὸ ἐκκλησιάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποὺ ἔχουν ἄλλο πρὸς ἐπάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου-κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Εὐρέθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάρπτισι. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπαῆς, ποὺ τὸν ἐκάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ κανδήλια.

Ἔστερα εἶδαν τὸ δάσος.

Σάν ἀδελφάκια ἦταν τὰ δένδρα του μαζι-μαζι. Χιλιάδες δένδρα, ἀλογάριαστα. Πεῦκα, ὄξυές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα ἐκοίταζε πιὸ πολὺ τὶς ὄξυές.

— Μοῦ ἀρέσουν οἱ ὄξυές, ἔλεγε.

— Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ Παντελῆς. Εἶναι φουντωτὰ σάν ὀμπρέλλες.

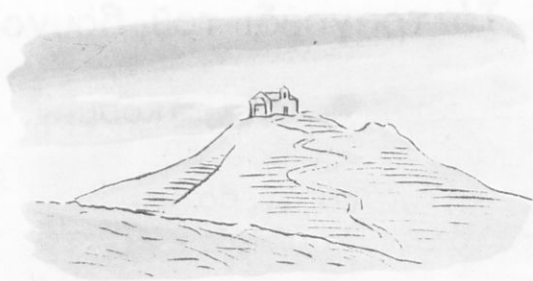
“Ἄλλα παιδιὰ ἐκοίταζαν τὰ πουλιά, ποὺ ἐκελαδοῦσαν καὶ ἐτρύπωναν στὰ φύλλα.

— Τὸ δάσος αὐτό, παιδιὰ μου, εἶναι γιὰ τὸ χωριό μας θησαυρός. “Ἄν δὲν ἦταν, δὲν θὰ εἶχαμε τόσα νερά. Οὔτε τὴ δροσιά, ποὺ ἔχει τώρα τὸ χωριό μας.

“Ὦστερα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε γιὰ τοὺς ξυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

“Ἄμα ἐτελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ ἐτραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθένα ἔλεγεν ὅποιο ποίημα ἐθυμόταν. Ἡ Θάλεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. Ἡ Ἰσμήνη τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

92. Τὸ ἐκκλησάκι.

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἔρημικὴ·
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾶ,
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾶ.

Ἐνα κανδήλι θαμπερὸ
καὶ ἕναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾶ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

** Ἄγγελος Βλάχος*

93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στά γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

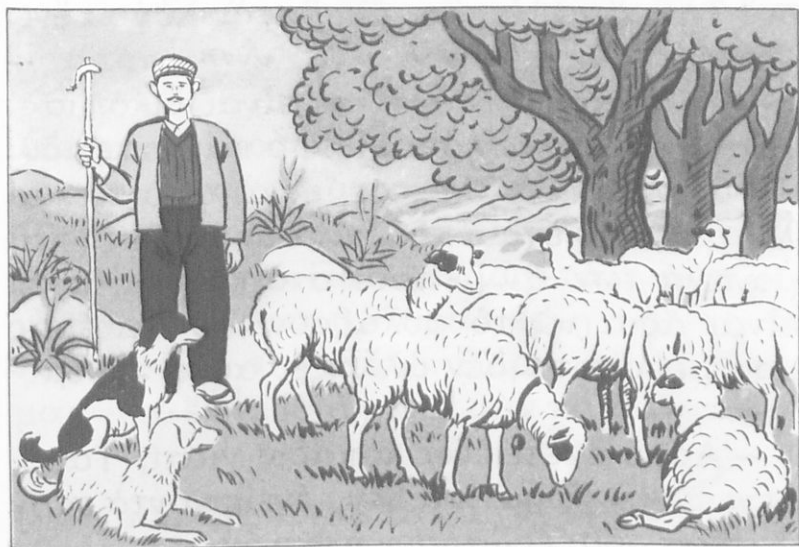
Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ,
πού μᾶς προσμένει ὠραία
ζωὴ μαγευτική.

Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερὰ
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά.

Οἱ πέρδικες στά πλάγια
κι ὄπου δενδρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
πού τὴν ψυχὴ ἀνεβάζει
στά ὕψη τ' οὐρανοῦ.

Στέλιος Σπεράντσας

94. Τὸ κοπάδι.

Κάποιαν ἡμέραν ἐπῆγαν πάλι τὰ παιδιὰ στὴν ἐξοχὴ καὶ εἶδαν ἓνα κοπάδι πρόβατα. Ἔτρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ, ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

Ὁ βοσκὸς ἐστεκόταν καὶ τὰ ἐφύλαγε. Κοντὰ του ἐστέκονταν καὶ δυὸ σκυλιὰ.

— Τί μεγάλοι σκύλοι! εἶπαν μερικὰ παιδιὰ!

— Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶπεν ἓνα ἄλλο παιδί. Ἐδῶ στὸ δάσος βγαίνουν καὶ λύκοι. Ἄν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλιὰ, δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλαβε τὸν λόγον ἕνα ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

— Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας. Αὐτός, πού τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου. Τὰ σκυλιά, πού βλέπετε, εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα, πού ἔχουν ἐδῶ οἱ τσοπάνηδες. Καὶ μοναχά των ἂν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλιά.

— Ἀφοῦ ἔχετε ἐδῶ κοπάδι, γιατί, Τάσο, μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν πατέρα σου; ἐρώτησεν ἡ Φανούλα.

— Γιατὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάσθηκε νὰ μᾶς κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸ χωριὸ, γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ πού δὲν ξέρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἑμεῖς.

— Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρῃς νὰ μᾶς εἰπῆς, ἂν εἶναι λύκοι ἐδῶ, ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἕνας μαθητής.

— Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Τάσος. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ κρυφθοῦν λύκοι. Κάθε τόσο κάνουν ζημιές στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

— Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ἐρώτησεν ὁ Σταῦρος.

— Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἕνα μας τὸν σκύλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολὺ. Ἔχει πολλές φορές παλέψει μὲ λύκους καὶ τοὺς ἐνίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ δαγκωματιῆς τῶν λύκων. Ἐπειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίση, τὸ βγάζει μόνος του στὴ βοσκή. Ἄμα γέρνη ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ξέρει τὰ ἄρνάκια μας ἕνα-ἕνα. Τὰ ἀγαπᾷ σὰν παιδάκια του.

95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροί.

— Ὅταν τὰ σκυλιὰ εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος· αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἕναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξη τάχα ἕνα πρόβατο. Τὰ σκυλιὰ τὸν κυνηγοῦν. Αὐτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλιὰ τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλακτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

— Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο;

— Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὐτὸς εἶναι ἀπ' αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραί-

νει ποτέ από τὸ κοπάδι. Οὔτε καὶ γαυγίζει τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ ποιὸ μέρος φυλάει." Ἐτσι νομίζουν, πῶς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχθῇ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἓνα λιβάδι. Δὲν εἶναι ἡμέρες πολλές, ποὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἓνα γάιδαρο. Ἐβοσκοῦσεν ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἦταν μιᾶς γυναῖκας πτώχῃς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ ἐφύλαγαν σκύλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ἐξεγέλασαν.

— Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπαν πολλὰ παιδιά.

-- Καλὰ εἶναι νὰ τὸν ἰδοῦμε, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Ἄλλη φορά, ὅταν κάμωμεν ἐκδρομὴ, θὰ ἀνεβοῦμε ὡς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν ἰδοῦμε. Ἀξίζει νὰ γνωρίσωμεν ἓνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλί.

Ἦστερα τὰ παιδιά ἐρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῶα, ποὺ εὐρίσκονται στὸ δάσος, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

— Ἐδῶ εὐρίσκονται καὶ ἀλεπουῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

— Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ἐρώτησεν ἡ Σταθούλα:

— Είναι κάτι ζῶα σάν γάτες, αλλά πιό λεπτά. Έχουν οὐρά μεγάλη, φουντωτή, και τὰ κυνηγοῦν για τὸ δέρμα τους. Γίνεται με αὐτὸ ὠραία γούνα.

— Και οἱ ἀλεποῦδες ἔχουν καλὸ δέρμα για γούνες, εἶπεν ἡ Σταθούλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γούνα ἀλεποῦς.

— Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπεν ὁ Τάσος για τοὺς λύκους και τ' ἄλλα ζῶα. Ἡ ὠρα ἐπέ-
ρασε. Καιρὸς νὰ τραβήξωμε για τὸ χωριό μας, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

96. Ὁ καημένος

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γάιδαρος βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δυό του αὐτιά κουνοῦσε
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε
ὁ καημένος.

Τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε
ὁ καημένος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

97. Κτίστες και μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ συνεννοήθηκαν νὰ κτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἕνα καινούργιο χωριό. Ἄλλὰ νὰ ἔχη σχέδιο. Ἐνθυμοῦνται ποῦ ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε ἔπει, πῶς τὸ δικό τους χωριὸ δὲν εἶχε σχέδιο.

Αὐτὸ ποῦ θὰ κτίσουν νὰ μὴν ἔχη στρωμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενούς. Νὰ ἔχη πλατεῖες, βρύσες καὶ ὠραῖες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ἦσαν τὰ καλύτερα κτήρια. Ἐπίσης κτήρια καλὰ θὰ ἦσαν τὸ κοινοτικὸ κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο.

— Ἐμεῖς θὰ εἴμεθα οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο.

Ὁ Γιάννης μὲ τὸ Νίκο καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν πῶς θὰ γίνουν κτίστες καὶ ἄλλα ἐργάτες, ποῦ θὰ ἐκουβαλοῦσαν τὰ ὑλικά.

Μὰ ὅταν ἤρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε ὅ,τι ἤθελε. Ἐξεσήκωσαν τὴ γειτονιά ἀπὸ τὶς φωνές. Ὁ Τάκης, ποῦ ἦταν πιὸ μεγάλος, τοὺς εἶπε:

— Ἄν δὲν ἔχωμε τάξι καὶ φωνάζωμε στὸ

κτίσιμο, δέν θά κάμωμε τίποτε. Νά βάλωμε
Ένα πρωτομάστορα καί σ' αὐτόν ν' ἀκούμε
ὄλοι.

“Έβαλαν τὸ Φῶτη. Τί ὠραία τώρα ὁ Φῶ-
της ἔκανόνισε τὴ δουλειά! Οἱ κτίστες ἔκτι-
ζαν. Οἱ ἔργάτες ἔκουβαλοῦσαν ὑλικά. Οἱ
μηχανικοὶ ἐγύριζαν κι ἔβλεπαν.” Ὅλα ἐγί-
νονταν μὲ ἡσυχία καὶ τάξι. Τὰ πιὸ πολλὰ
σπίτια τὰ ἔκτισαν μονόπατα. Μερικὰ δί-
πατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν
σταυρό. Στοῦ σχολείου τὴν στέγη μιὰ ση-
μαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δέν ἐ-
πρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δένδρα στὸ χω-
ριουδάκι των.

98. Τὸ δενδροφύτευμα.

“Όταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐμαζεύθηκαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἄρχισαν νὰ συζητοῦν τί δένδρα θὰ βάλουν.

— Βερυκοκιές νὰ φυτέψωμε, ἔλεγεν ὁ Λάζαρος. “Όταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε καὶ βερούκοκκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾶς στὸ δρόμο, ν’ ἀπλώνῃς τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβῃς βερούκοκκα;

Ἡ Εὐθαλία ἐπροτιμοῦσε κερασιές.

—“Όταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ ὁμορφιά.

Κάποιο ἄλλο παιδὶ εἶπε κάτι καλύτερο:

— Τὰ δένδρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπὸ. Καρποφόρα δένδρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὄχι στοὺς δρόμους. Ἐμεῖς θὰ φυτέψωμε δένδρα γιὰ στολισμὸ

καὶ γιὰ ἴσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλω-
με ἀκακίες καὶ εὐκαλύπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλε-
γραφετή, ἐσυμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή.
Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἀρκετὰ μέρη τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ τέτοια δένδρα εἶχεν ἰδεῖ σὲ πολ-
λὲς πόλεις.

Πόσον ὠραῖα ἄρχισαν τώρα τὸ δενδρο-
φύτευμα! Καθόλου φωνές. Ἦσυχά-ἤσυχά
ὄλοι οἱ δρόμοι ἐδενδροφυτεύθηκαν. Ἄντι
γιὰ δένδρα, τὰ παιδιὰ ἐμεταχειρίσθηκαν
φυλλαράκια, ποὺ ἐπρασίνιζαν. Ἦταν ἴδια
μὲ δένδρα. Σὲ ὠρισμένα κεντρικὰ μέρη
ἔφτειασαν καὶ μικροὺς κήπους. Ἐκεῖ μαζί
μὲ τ' ἄλλα λουλούδια ἐφύτεψαν καὶ ὠ-
ραῖες τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἦταν ἐκα-
τόφυλλες.

— Καλὰ τὰ ἐφυτέψαμε. Μὰ ποιὸς θὰ τὰ
ποτίζει καὶ θὰ τὰ φυλάη; ἐρώτησεν ἓνα ἄ-
γόρι.

— Θὰ τὰ φυλάη ὁ Πρόεδρος, ποὺ θὰ εἶναι
στὴν Κοινότητα. Δικὴ του εἶναι αὐτὴ ἡ δου-
λειά, εἶπαν ἄλλα παιδιὰ.

Μεγάλῃ χαρὰ ἐδοκίμασαν, ποὺ εἶδαν
τὸ χωριὸ των καὶ δενδροφυτευμένο. Τώρα
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Ὅλα τὰ εἶχε. Ἦταν
ἓνα χωριὸ καινούργιο, μὲ ὁμορφο σχέδιο.

99. "Ένα κοριτσάκι με καλούς τρόπους.

Ἡ Ἀσπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατί εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη κι εὐγενική. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιᾶς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾷ. "Ὅπου τοὺς εὐρίσκει, τοὺς φέρεται εὐγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾷ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν ὁμιλῇ μὲ μεγαλυτέρους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τίς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

— Καλημέρα σας, κύριε Νῆκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἄνεργο. "Ἄν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθεῖ τὴ μητέρα του.

— Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ἔρωτᾷ ἡ Ἀσπασία.

Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὐκόλες ἐργασίες. Πολλὲς φορές τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ὠραῖα πού δίνει στὸν παντοπώλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίσῃ!

— Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέγει. Ἡ μητέρα μου εἶπε νὰ μου δώσης ἓνα κιλό ζάχαρι

καὶ δυὸ κουτιὰ σπέρτα. Ὅριστε καὶ τὰ χρήματα.

Ὁ παντοπώλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώνια καὶ κάπου-κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ ρέστα.

— Πρόσεχε, Ἀσπασία, νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

— Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέχω. Χαίρετε.

Καὶ ὅταν φθάνη σπῖτι της, δίνει σωστὸ λογαριασμὸ στὴν μητέρα.

Μιὰν ἡμέρα, ἡ θεία Ἐλένη ἐπῆρε μαζί της τὴν Ἀσπασία καὶ ἐπῆγαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Ἡ κυρία αὐτὴ εὐχαριστήθηκε, ὅταν εἶδε τὸ εὐγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια ἦταν ἐκεῖνα! Τί προσεκτικὲς ἀπαντήσεις ποὺ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ ἐπῆρε τὸ γλυκό, ποὺ τοῦ προσέφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε ὄλο μαζί λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἔκοβε λίγο-λίγο, μὲ τὸ κουταλάκι. Ἐπῆρε προσεκτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὔτε στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ροῦχα καὶ στὸ πάτωμα.

Ὅλη τὴν ὥρα, ποὺ ὠμιλοῦσαν οἱ μεγάλες κυρίες, ἡ Ἀσπασία ἐκαθόταν φρόνιμα-φρόνιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἡ κυρία Κλεοπάτρα, τὴν ἐπῆγε σ' ἓνα μικρὸ

δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦταν δυὸ ζωντανὰ κουνελάκια. Ἦταν καὶ δυὸ ἄλλα παιδάκια τῆς γειτονιᾶς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχεν ἡ Ἀσπασία ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῶα. Τὰ ἔπιαναν, ἔτραβοῦσαν τ' αὐτιά των, τὰ ἐκυνηγοῦσαν, κι ἐκεῖνα τὰ δυστυχησμένα δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχθοῦν. Ἡ Ἀσπασία ἐπῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χεράκι της καὶ τοὺς ἔδωκε καί, γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρρύνῃ, τὰ ἐχάιδεψε.

— Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸ καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλᾶτε νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Ἔτσι ποὺ τὰ κάνετε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν μαζί μας.

Ἦταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεῖα ἐχαιρέτισαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν, τοὺς εἶπε:

— Ὄταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἕνα ὄμορφο κουνελάκι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει καλοὺς τρόπους. Ὄταν ξανὰ ἔλθῃς, κυρία Ἐλένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρῃς πάλι τὴν Ἀσπασία.

100. Παιγνίδια με τὸ νερό.

“Όταν ἀρχινᾶ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, πὺ περνᾶ ἓνα ἀυλάκι. Ἐκεῖ παίζουν μετὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκοῦλες, ψαρεύουν.

—“Ἦσυχα νὰ παίζετε, τοὺς λέγουν οἱ μητέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχά σας. Μπορεῖ νὰ κρυώσετε.

Ἄ Νῖκος φτειάνει καραβάκια ἀπὸ χαρτί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ! ταξιδεύουν.

— Εἶμαι καπετάνιος, λέγει ὁ Νῖκος. Κάνω ταξίδια. Πηγαίνω σὲ ὄλον τὸν κόσμον. Οὔτε τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὔτε τὰ κύματα.

Ἄ Λουκᾶς ἔχει μανία μετὸ ψάρεμα. Παίρνει ἓνα καλάμι, δένει ἓνα ἀγκίστρι καὶ ψαρεύει.

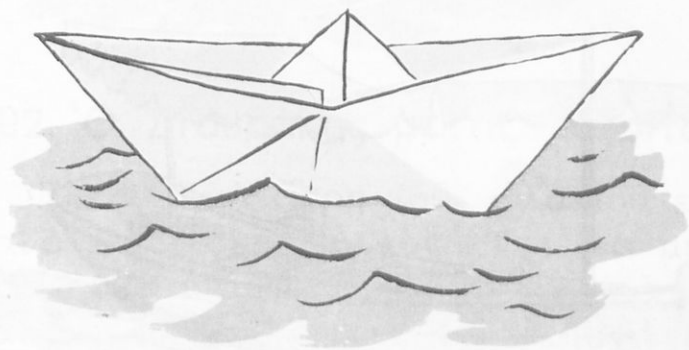
—“Ω! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! Ἐγέμισα ὀλόκληρο πανέρι. Ποιὸς θὰ τὰ πάρη νὰ τὰ πωλήση; λέγει στὴν συντροφιά του.

— Ἐγὼ! πετιέται ὁ Παντελῆς. Ἐγὼ μπορῶ καὶ φωνάζω δυνατά: Ψάρια! Πάρτε φρέσκα ψάρια.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζης καὶ νὰ κάνης λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λου-

κᾶς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θᾶνο γιὰ πωλητή.

Καὶ δίνει στὸν Θᾶνο τὸ γεμισμένο πανεράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. Ἔχει πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

101. Ὁ βαρκάρης.

Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τραγουδιστή:

— Βαρκάρης ἐδῶ! Βάρκα γιὰ περίπατο!

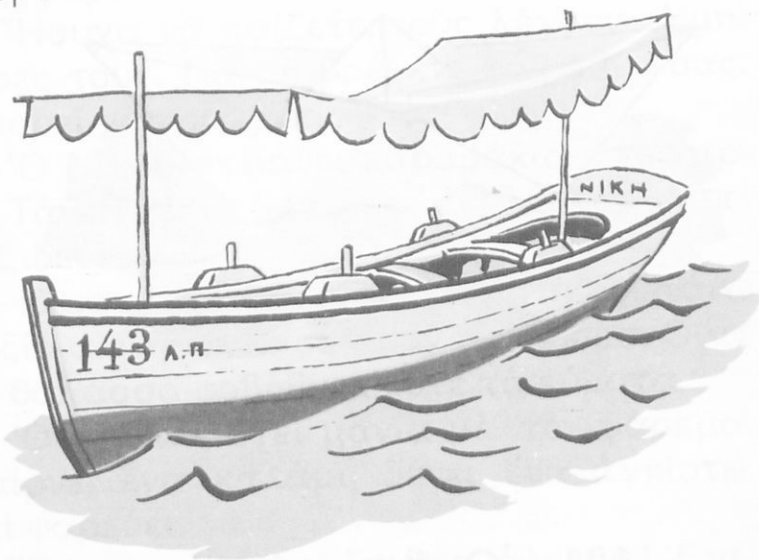
Εἶναι ὁ Ἀνδρέας αὐτός, πού φωνάζει. Ἡ βάρκα του ἔχει καὶ κουπιά, ἔχει καὶ πανάκι. Ἕνα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἡ

βάρκα τοῦ Ἀνδρέα. Καί ὅπως αὐτὸς εἶναι
ξυπόλυτος, ὁμοιάζει σὰν βαρκάρης.

— Καλέ, πόσα θέλεις γιὰ ἓναν περίπατο;
λέγει ἡ Ἀλίκη.

— Ἐνα δεκάρικο.

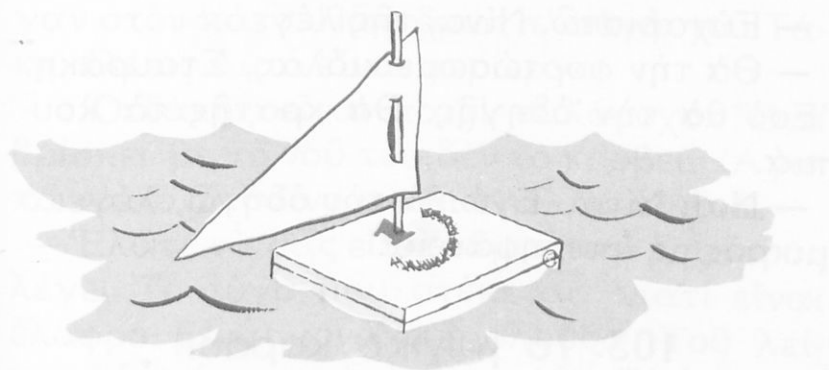
— Ἐνα δεκάρικο! Εἶναι πολλά, ἀπαντᾷ τὸ
κορίτσι.

Μὰ τὴν ὥρα ποῦ ἔλεγαν αὐτά, ἔγινε
κάτι. Τὸ χαρτόνι ἔλειωσε καὶ ἡ βάρκα δια-
λύθηκε.

— Πάει ἡ βαρκούλα μου! φωνάζει ὁ Ἀν-
δρέας. Τώρα τί θὰ γίνω;

— Τυχερὴ ἤμουν, ποῦ δὲν ἐμπῆκα, λέγει ἡ
Ἀλίκη. Ἀλλοίμονό μου, τί θὰ ἐπάθαινα!

102. Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ ἀύλακιοῦ εἶναι καὶ ὁ Σταυράκης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα μικρὸ παιδάκι. Καὶ αὐτὸς θέλει νὰ ἔχη μιὰ βάρκα. Μαζεύει πετρίτσες καὶ τὶς βάζει στὸ νερό. Θέλει σώνει καὶ καλὰ νὰ τὶς κάμη νὰ σταθοῦν. Αὐτὲς ὅμως μπλοῦμ! βυθίζονται στὸν πάτο. Μαζεύει ἄλλες πιὸ πλατειές. Μὰ κι ἐκεῖνες βουλιάζουν. Δὲν ξέρει ὁ Σταυράκης, πὼς στὸ νερὸ οἱ πέτρες δὲν στέκονται.

— Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω κάτι, ποῦ δὲν βουλιάζει, τοῦ λέγει ἡ Νίνα.

Καὶ τοῦ δίνει ἓνα κουτὶ ἀπὸ τσιγάρα.

Ὁ μικρὸς τ' ἀφήνει στὸ νερὸ καὶ λάμπουν τὰ ματάκια του ἀπὸ χαρά. Βλέπει, πὼς τὸ κουτὶ πλέει. Ἔγινε βάρκα.

- Εὐχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέγει.
- Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη. Ἐσὺ θὰ τὴν ὀδηγῆς. Θὰ κρατῆς τὰ κουπιά.
- Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὀδηγῶ, λέγει ὁ μικρὸς μὲ ὑπερηφάνεια.

103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

Μὰ τὸ ὠραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τάσος. Ἐχει ἓνα μαγικὸ καράβι. Αὐτὸ εἶναι ἓνα αὐγὸ, πὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

— Θὰ τὸ χαρίσω τὸ αὐγὸ, λέγει ὁ Τάσος, σ' ὅποιον κατορθώση καὶ τὸ κάμη νὰ μείνη στὸν πάτο.

“Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐδοκίμασαν. Ὅλα τὸ ἐπῆραν καὶ τὸ ἐβύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὅμως τὸ ἄφηναν, τὰκ! ἀνέβαινε.

— Ἀλήθεια, εἶναι μαγικὸ. Κάποια δύναμι ἔχει, πὺ τὸ σπρώχνει ἐπάνω, παρετήρησαν τὰ παιδιὰ.

— Σὲ λίγο θὰ ἔχουμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἓνα καράβι μαγικὸ, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημητρώ.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ ἓνα αὐγὸ.

Ἄλλὰ, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, ἐπῆ-

γαν στὸν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγὸ τοῦ Τάκη πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

Ὁ Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. Ὅ,τι βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του, δὲν τὸ κρύβει. Ἀγαπᾷ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιὰ.

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ μυστικὸ μου, τοὺς λέγει. Τὸ αὐγὸ μου στέκεται, γιατί εἶναι ἔλαφρό. Εἶναι μονάχα ἡ φλούδα. Τοῦ λείπουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἄσπράδι. Τὸ ἐτρύπησα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ἐρρούφηξα, εἶπε γελῶντας ὁ Τάκης. Ὅποιος θέλει καράβι μαγικὸ, ἄς ρουφήξῃ ἓνα αὐγὸ.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὰ παιδιὰ τὸν ἐμιμήθηκαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο ἀρμένιζαν ἐπάνω στὸ νερό. Ὁ Τάκης χαίρεται, πὺ βλέπει τόσα παιδιὰ νὰ παίζουν εὐχαριστημένα.

— Χόπ! Χόπ! φωνάζουν, καὶ καμαρώνουν τὰ καράβια τους, πὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι ὁ γέρο - Νικολός, πὺ ἦταν στὰ νιατὰ του καπετάνιος ἀληθινός. Ἐχάρηκεν ὁ γέροντας, πὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸ νερὸ ἤσυχα, καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἀμποτε νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ γίνετε καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα. Νὰ δοξάσετε τὴν Ἑλλάδα μας.

104. Τραγούδι θαλασσινό.

Στὸν οὐρανὸ φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί.
Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρι
τὴν ἀμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσσα,
νὰ πᾶμε μὲ κουπιά.

Φύσα δροσᾶτο ἀγέρι,
ν' ἀνοίξωμε πανί
κι' ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεραίδα γαλανή.

Τὸ κῦμα μουρμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἄφρῳ
κι ἓνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιά ἔλαφρό.

Ἐμπρός, θαλασσοπούλια,
τραβᾶτε στὸ βοριᾶ
κι ὡς νὰ βυθίση ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στέλιος Σπεράνσιος

105. Τὰ χηνόπουλα.

Στὸ αὐλάκι, πού παίζουν τὰ παιδιὰ, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρὰ - Σταματῖνας. Δώδεκα ἄσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιές πού κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νίκος, ὁ Τάκης καὶ ἄλλα παιδιὰ περνοῦν πολλές φορές τὴν ὥρα μαζί τους.

— Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ἔρωτᾷ ἡ Μαρία.

— Ἔτσι τὰ ἔκανόνισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέγει ἡ κυρὰ - Σταματῖνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριά δύσκολα περπατοῦν.

— Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρώγουν, κυρὰ - Σταματῖνα;

— Ὅσο εἶναι μικρά, τρώγουν ζυμωμένα πίτουρα, πού εἶναι μαλακά. Ὅταν μεγαλώσουν, τρώγουν ὅ,τι τύχη. Ἄν δέν τοὺς δώσης, ξεσηκώνουν τὴ γειτονιά ἀπὸ φωνές. Ἀγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. Ἄν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελαίνονται. Γι' αὐτὸ καὶ κάνουν αὐτὲς τίς βουτιές στὸ νερό. Καὶ βάρτραχο, ἂν πετύχουν, δέν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἐκεῖνη, ἡ μεγάλη χῆνα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή :

— Χί! χί! χί! ἔφώναξε κι ἄνοιξε τὰ πτερά της.

“Ενας σκύλος ἐφάνηκε στὸ δρόμο νὰ ἔρχεται καὶ ἡ καημένη ἐφοβήθηκε γιὰ τὰ παιδάκια της. Ἡ Σταματίνα ἐσηκώθηκε καὶ τὸν ἐκυνήγησε. “Υστερα ἔδειξε στὰ παιδιά ἕνα αὐγὸ χῆνας.

—“Ὅσοι δὲν ἔχετε ἰδεῖ αὐγὸ τέτοιο, κοιτάξετέ το. Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ γεννοῦν, ὅπου τύχη. Αὐτὸ μοῦ τὸ ἐγέννησαν στὸ δρόμο. Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἀρκετὰ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ αὐγὸ τῆς ὄρνιθας. Εἶναι καὶ λίγο σκουρό.

— Νά! ἕνα τέτοιο γίνεται ὠραῖο μαγικὸ καράβι, εἶπεν ὁ Νῆκος.

Σὲ λίγο, ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χηνόπουλά της στὸ σπίτι. “Ενα ἀπ’ αὐτὰ στὸν δρόμον ἔπεσεν ἀνάσκελα.” Ἀν δὲν τὸ ἐσήκωνεν ἡ γυναῖκα, μποροῦσε νὰ ψοφήσῃ ἐκεῖ. Μόνο του ἦταν ἀνίκανο νὰ σηκωθῇ.

—“Ὡσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολλὴ προσοχή, εἶπεν ἡ Σταματίνα στὰ παιδιά. Σὰς παρακαλῶ, ὅταν ἔρχονται ἐδῶ στὸ αὐλάκι, νὰ μοῦ τὰ προσέχετε.

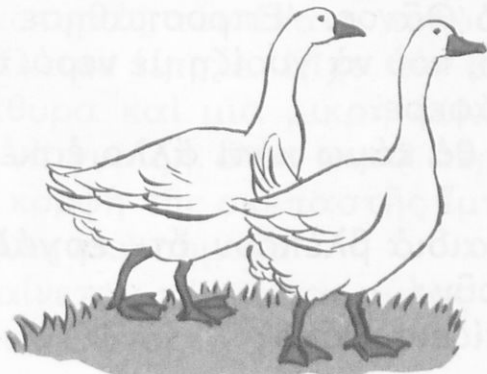
106. Οί χῆνες.

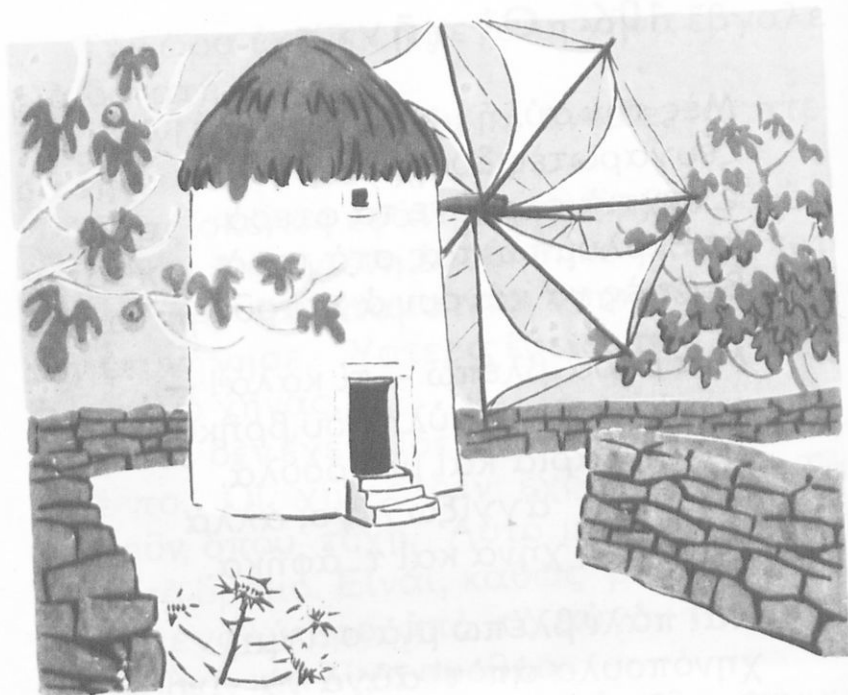
Μὲς τὴν αὐλή μου μιὰ χαρὰ
ζευγαρωτὲς δυὸ χῆνες ζοῦνε.
Σταχτιά φοροῦνε τὰ φτερὰ
καὶ κολυμπῶντας στὰ νερὰ
βουτιῆς νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα βλέπω — τί καλὰ! —
αὐγὰ μέσ' τὴν αὐλή μου βρῆκα.
Ἦταν βαριά καὶ μακρουλά.
Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
θύμωσε ἡ χῆνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμή
χηνόπουλα ἀπ' τ' αὐγὰ νὰ γίνουν.
Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμί
κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ
χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.

Ἀλέξανδρος Πάλλης

107. Ὁ ἀνεμόμυλος.

Κάποιαν ἡμέραν ἦλθε στοὺς αὐλάκι νὰ παίξει καὶ ὁ Θᾶνος. Ἐπροσπάθησε νὰ κάμῃ ἓνα μύλο, πού νὰ γυρίζῃ μὲ νερό, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐκατάφερε.

— Τότε θὰ κάμω κάτι ἄλλο, ἐσκέφθηκεν ὁ Θᾶνος:

Τὰ παιδιὰ βλέπουν ὅτι ἐργάζεται καὶ τὸν ρωτοῦν:

— Τί κτίζεις, Θᾶνο;

— Κτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἀραποσίτι, ὅ,τι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, ὄρνιθες κι ἓνα μεγάλο γουρούνι. Ἔτσι δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ μυλωνᾶδες;

— Καὶ πῶς θὰ ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ἐρωτᾷ ὁ Νικολός. Θὰ τὸν κάμῃς νερόμυλο;

— Ὅχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θὰ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἶπεν ὁ Θᾶνος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν κτίζω σὲ ψήλωμα; Ἄν θέλετε, ἐλάτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἐδέχθησαν. Ἄλλα κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. Ὡς καὶ ἡ Σταυρούλα ἐβοήθησε. Αὐτὴ ἦταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Ἐκουβαλοῦσε μ' ἓνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

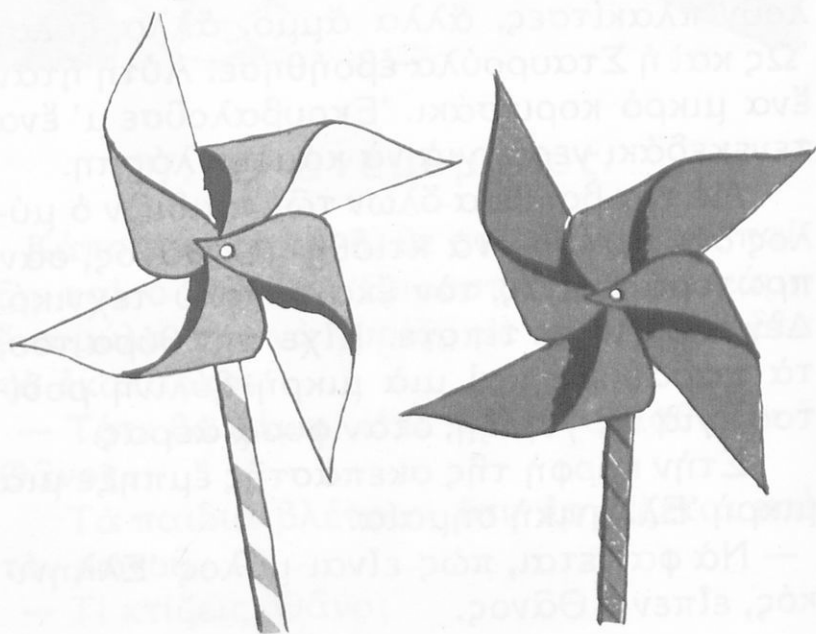
Μὲ τὴν βοήθεια ὅλων τῶν παιδιῶν ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ κτισθῇ. Ὁ Θᾶνος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴν θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσᾷ ἀέρας.

Στὴν κορφή τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία.

— Νὰ φαίνεται, πῶς εἶναι μύλος Ἑλληνικός, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Τί χαρά πού ἔδοκίμασαν τὰ παιδιά, σὰν τὸν εἶδαν τελειωμένο!

— Νὰ μᾶς ζήσης, Θᾶνε, ἐφώναζαν.
— "Ἄν μὲ ἀφήνατε μόνον, δὲν θὰ μπορούσα νὰ τὸν τελειώσω. Αὐτὸ πού ἔγινε, ἔγινε γιατί μ' ἐβοηθήσατε. Ἄπ' ἐδῶ καὶ πέρα, ἄς εἴμεθα στῆ δουλειᾷ ἔνωμένοι. Ἔτσι θὰ κάνωμε ὠραῖα πράγματα, τοὺς εἶπεν ὁ Θᾶνος. Καὶ τώρα ἐλᾶτε νὰ παίξωμε ἕνα παιγνίδι.

108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ.

— Ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνᾶς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

— Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέγει, καλὰ καὶ γρήγορα.

— Καλὰ, μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πῶς θὰ τὴν ἀλέσω. Ἀλλὰ γρήγορα, πῶς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἂν θὰ φυσήσῃ ἀέρας.

— Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπεν ὁ Τάκης.

Τώρα ἦλθε ὁ Νικολός. Ἔφερε τὸ σιτάρι τοῦ σὲ μιὰ χαρτοσακκούλα.

— Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρί-σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

— Θὰ προσπαθήσω, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ἐπειτα ἦλθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐκουβάλησαν ἄραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιὰ ἀπὸ σπίρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνᾶ:

— Ἄν δὲν εὐχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

Ὁ Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέσῃ πλιγούρι.

— Χονδρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν θέλω ψιλό.

Ἔνα παιδάκι ἐζήτησε ν' ἀγοράσῃ κοτόπουλα. Μὰ ὁ Θᾶνος δὲν τοῦ ἔδωκε.

— Μοῦ τὰ ἔπνιξεν ὄλα ἡ ἄλεποῦ, τοῦ εἶπε. Μπήκε στὸ κοττέτσι ἓνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

— Καὶ ὁ σκύλος; Δὲν τὴν ἐκυνήγησε;

— Ἦταν ἄρρωστος, εἶπεν ὁ Θᾶνος.

Ἔτσι τὰ παιδιὰ μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μωλωνᾶ ἐπέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. Ἐπειτα ἐβράδυασε καὶ καθένα ἐπῆγε σπίτι του.

109. Ὁ ἀεροπόρος.

Ὅλο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπῃ τ' ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, πού λάμπει καὶ φωτίζει ὀλόλαμπρος. Θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τρυγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

— Θὰ ἤθελα νὰ πετῶ, ὄλο νὰ πετῶ, ἔλεγεν ὁ Ἀποστόλης.

Ἐ! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεἶδεν ἀεροπλάνο! Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

— Κοιτᾶτε ! κοιτᾶτε ! πόσο γρήγορα πε-
τᾶ, ἔλεγε.

Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ὄλο γιὰ
τὸ ἀεροπλάνο ὠμιλοῦσε.

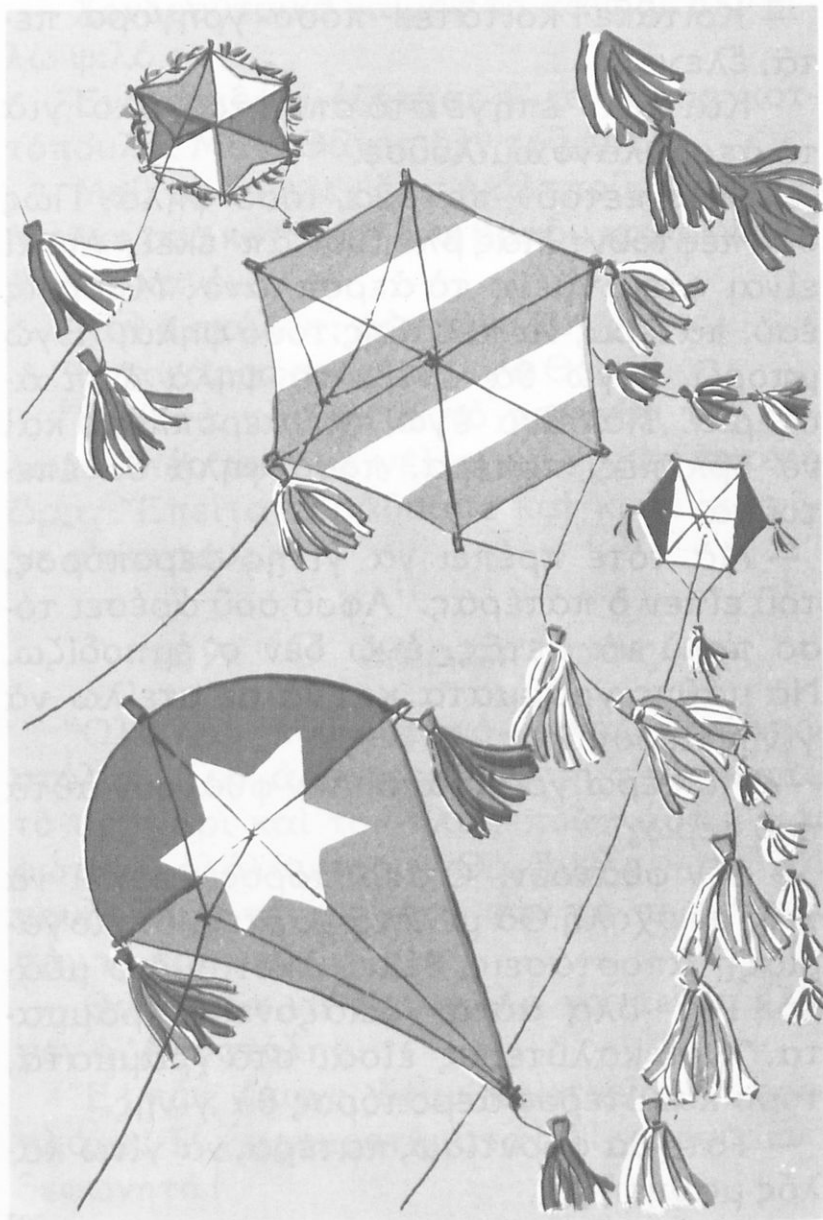
— Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς
δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἐκεῖ; Μὲ τί
εἶναι φτειαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς
ἐσύ, πατέρα, νὰ πετάξης τόσο ψηλά; Ἐγὼ
μπορῶ. Ἐγὼ θὰ ἀνέβαινα ψηλὰ ὡς τ' ἄ-
στέρια. Νὰ εἶχα ἐγὼ ἓνα ἀεροπλάνο καὶ
νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ ἐπε-
τοῦσα.

— Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος,
τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ἄφοῦ σοῦ ἀρέσει τό-
σο πολὺ νὰ πετᾶς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω.
Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλω νὰ
γίνης ἀεροπόρος.

— Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φθάνουν αὐτὰ
ποὺ ξέρω;

— Δὲν φθάνουν. Ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ
πάη σὲ σχολή. Θὰ μελετᾶ χάρτες, θὰ λογα-
ριάζη ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυα-
λό. Γιὰ ὅλα αὐτὰ χρειάζονται γράμμα-
τα. Ὅσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα,
τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης.

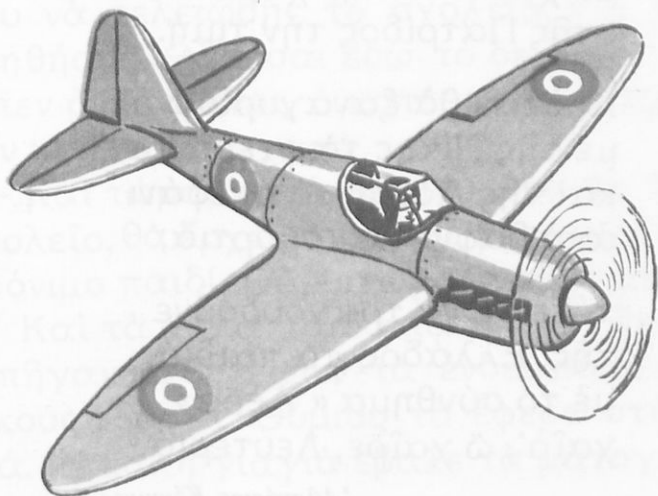
— Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω κα-
λὸς μαθητῆς.

Καὶ ὁ Ἀποστόλης ἄρχισε νὰ διαβάζη μὲ μανία. Καὶ ὅταν ἔτελείωνε τὰ μαθήματα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πετᾷ χαρταετούς. Ἀνέβαινε σ' ἓνα ὑψωματάκι καὶ διεσκέδαζε μὲ τὸ παιγνίδι αὐτό. Πολλὲς φορές ἔπετοῦσε καὶ μπαλόνια.

Ξέρετε τί εἶναι σήμερα ὁ Ἀποστόλης; Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς ἀξιωματικούς μας. Ἔλαβε μέρος στὸν πόλεμο καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔδειξε μεγάλην ἀνδρεία.

Εὔγε στὸν Ἀποστόλη, πὺ ἔγινε τόσο καλὸς ἀξιωματικὸς!

110. Ὕμνος τῶν ἀεροπόρων.

Στὸν ἀέρα θὰ πετάξω
μὲ μιὰ φλόγα στὴν ψυχὴ,
στοὺς αἰθέρες ν' ἀγρυπνάω
στ' Ἀρχηγοῦ τὴν προσταγή.

Πάνω στὸ ἀεροπλάνο
τὴν πνοή μου τὴ στερνῆ
μὲ χαρὰ θὰ τὴν χαρίσω
στῆς Πατρίδος τὴν τιμὴ.

Κι ὅταν θὰ ξαναγυρίσω
μὲ τῆς Νίκης τὰ φτερὰ
καὶ τῆς Δόξας τὸ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη καὶ σμυρτιά,

τότε θὲ νὰ τραγουδοῦνε
τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιά,
μὲ τὸ σύνθημα «'Αἶρα»,
χαῖρ', ὦ χαῖρε, Λευτεριά.

Ἀθανάσιος Κόκκινος

111. "Όταν ἔγιναν οἱ ἐξετάσεις.

Οἱ ἐξετάσεις, πού τὰ παιδιά τῆς ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρα, ἔγιναν. Καὶ ὅσοι ἦσαν καλοὶ μαθηταὶ, ἐπροβιβάσθησαν. Μὲ τί χαρὰ ἐπῆραν τὰ ἐνδεικτικά τους καὶ ἐπῆγαν στὰ σπίτια τους!

— Κοίτα, μητέρα! "Άριστα. Σὲ ὅλα τὰ μαθήματα ἄριστα! λέγει ἡ Θάλεια.

Ὁ Λεωνίδας ἔτρεξε στὸ παντοπωλεῖον. Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ πατέρας του εἶχε μιὰ κοπιαστικὴ δουλειά. Ἐσυγύριζε μὲ τὸν ὑπάλληλό του τὴν ἀποθήκη. Ἦταν πολὺ κουρασμένος. Μὰ σὰν τοῦ ἔδειξεν ὁ Λεωνίδας τὸ ἐνδεικτικό, ἔξεκουράσθηκε.

— "Άντε, παιδάκι μου! Βάλε τὰ δυνατά σου νὰ τελειώσης τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσης. Θὰ εἶσαι ἐδῶ τὸ δεξί μου χέρι, εἶπεν ὁ καημένος ὁ πατέρας, κοιτάζοντας τὸν γιό του μὲ χαρὰ.

— Καὶ τώρα, πατέρα, πού δὲν θὰ ἔχωμε σχολεῖο, θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ βοηθῶ, λέγει τὸ φρόνιμο παιδί. Θὰ ἔρχωμαι κάθε ἡμέρα.

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια τὸ ἴδιο ἔκαναν. Ἐπῆγαν καὶ ἔδειξαν τὰ ἐνδεικτικά στοὺς δικούς τους. Ὁ Θύμιος τὸ ἔφερε στὴ γιαγιά. Ἡ καλὴ γιαγιά ἔβαλε τὰ ματογυάλια

της καὶ τὸ ἐκοίταξε καλὰ-καλὰ. Ἐπρόσεξε καὶ τοὺς βαθμούς, μὰ πιὸ πολὺ ἐπρόσεξε κάτι ἄλλο. Ἐπρόσεξε καὶ τὴν διαγωγή, πὺ εἶχε σ' αὐτὸ ὃ ἔγγονός της. Ὡς καὶ τὰ μάτια της ἐγέλασαν, ὅταν εἶδε, πὺς ὃ Θύμιος εἶχε διαγωγή κοσμιωτάτη.

Δὲν ἦταν σὰν τὸν Βρασίδα, ὃ Θύμιος. Ἐκεῖνος ἦταν ἓνα γειτονόπουλο, ἔξυπνο στὰ γράμματα, μὰ τί τὰ θέλετε! Στὰ φερσίματά του ἦταν τὸ χειρότερο παιδὶ τῆς γειτονιάς. Τὸν ἔβλεπεσ ὀλοένα μὲ τίς πέτρες στὸ χέρι. Ἐσκαρφάλωνε στοὺς φράκτες, ἐκτυποῦσε τὰ σκυλιά, ἔκανε ἓνα σωρὸ ἀταξίες. Τώρα πὺ θὰ εἶχαν διακοπές, ἀλλοίμονο τί θὰ ἐτραβοῦσεν ἡ γειτονιά ἀπὸ τὸν Βρασίδα! Τὸ παιδὶ αὐτὸ εἶχε στὸ νοῦ της ἡ γιαγιὰ καὶ γι' αὐτὸ ἐκοίταξε τὸ ἐνδεικτικὸ τοῦ ἐγγονοῦ της, τί διαγωγή εἶχε.

Ὁ καημένος ὃ Θύμιος ἐκάθησε μερικὲς ἡμέρες καὶ ἐξεκουράσθηκε κι ἔπειτα κάθε ἡμέρα ἐπήγαινε στὸ παντοπωλεῖο. Ἐκεῖ κοντὰ στὸν πατερούλη του πόσα πράγματα δὲν ἐμάθαινε!

Ἔμαθε τὰ σταθμὰ: Ποιὸ ἦταν τὸ κιλὸ, τὸ μισὸ κιλὸ, τὸ τέταρτο, τὰ ἓκατὸ γραμμάρια. Ἔμαθε νὰ κολλᾶ χαρτοσακκουῖλες. Ἔμαθε τίς τιμές τῆς ζαχάρεως, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ

λαδιοῦ, τοῦ τυριοῦ καὶ ἄλλων πραγμάτων.

Σὰν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἐπήγαιναν καὶ ἐβοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους. Ἄλλοι πάλι ἐπῆγαν σὲ διάφορες ἐξοχές. Ἄλλοι στὴ μαθητικὴ κατασκήνωσι. Ἦταν ὅμως καὶ μερικοί, σὰν τὸν Βρασίδα, ποὺ ἐγύριζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ στοὺς δρόμους.

112. Τὰ παιδιὰ στὴν κατασκήνωσι.

Ἡ κατασκήνωσι ἦταν σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ βουνοῦ. Ἦταν γεμάτη δένδρα. Τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν ἐκεῖ μὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τί μέρος θαυμάσιο! Δὲν ἐχόρταινες νὰ τὸ βλέπης. Σκηνὲς ἐδῶ, σκηνὲς ἐκεῖ, παντοῦ σκηνές. Ἄλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές. Ὅσα παιδιὰ ἐπήγαιναν γιὰ πρώτη φορά, ἔτριβαν τὰ μάτια τους. Ἄλλοιῶς ἐφαντάζονταν τὴν κατασκήνωσι καὶ ἄλλοιῶς τὴν εὔρισκαν.

Ἐντὶ ἐρημιά, ἔβλεπαν μιὰ μικρὴ ὁμορφὴ παιδόπολι. Εἶχε τὴν ἐκκλησούλα της, τὴν πλατεῖα, τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἐστιατόρια, τὶς βρύσες. Εἶχε καὶ φῶς ἠλεκτρικό. Τὰ εἶχεν ὅλα. Ὡς καὶ ἀναρρωτήριο εἶχεν ἐκείνη ἡ κατασκήνωσι. Μὰ τί ἐχρειαζόταν τὸ ἀναρρωτήριο; Πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν ν' ἀρ-

ρωστήση παιδι μέσα σ' εκείνο τὸ μέρος, πού ἦταν ὄλο ὑγεία καὶ ὄλο πεῦκα, πού ἐμύριζε θυμάρια, μέντα καὶ ρίγανη;

Ὁ ἀρχηγὸς ἐδέχθηκε τὰ παιδιὰ μὲ χαρά. "Ἐπειτα τοὺς ἔδειξε τὶς σκηνές, πού θὰ ἔμεναν, καὶ τὸ κρεβάτι, πού θὰ ἐκοιμόταν τὸ καθένα. "Ἄλλοι βαθμοφόροι τοὺς ἔδειξαν, ποῦ θὰ κρεμοῦν τὶς πετσέτες, ὅταν θὰ νίβωνται, καὶ ποῦ θὰ βάζουν ἕνα - ἕνα τὰ πράγματά των.

"Ὑστερα τὰ παιδιὰ ἐγύρισαν καὶ ἐκοίταζαν τὰ γῦρο μέρη. Τί μεγάλα πεῦκα! Τί λεῦκες φουντωτές! Τί βαλανιδιές! Καὶ γῦρο - γῦρο ἐβοσκοῦσαν κοπάδια.

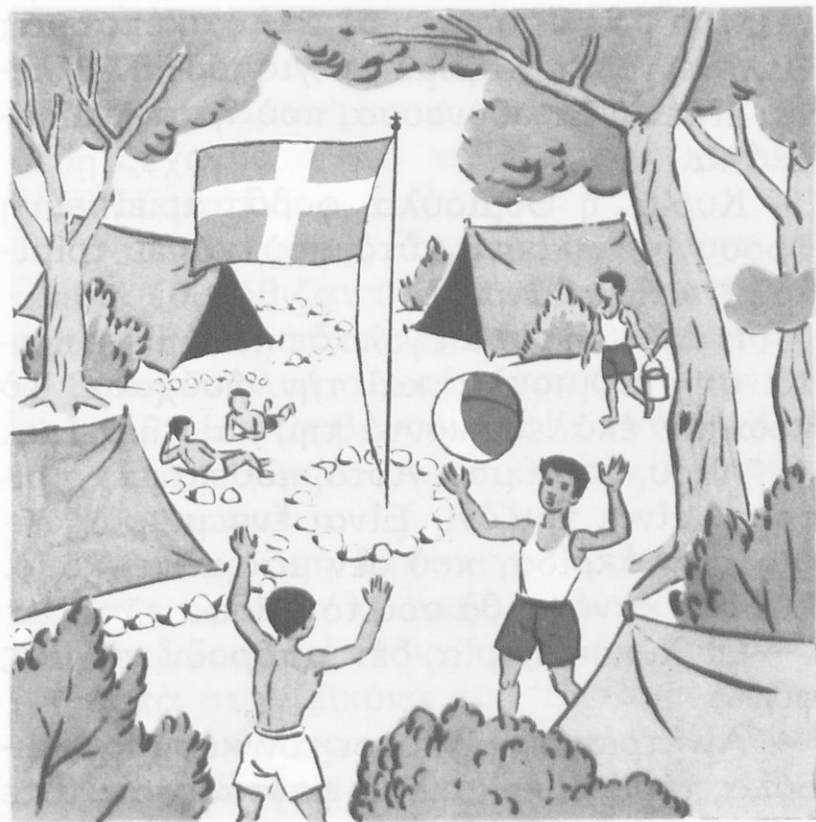
— Ἐγώ, Παντελῆ, ὄλο ἐδῶ σὲ τοῦτο τὸ πεῦκο θὰ ἔρχωμαι νὰ κάθωμαι. Ἄπ' ἐδῶ φαίνονται βουνὰ καὶ κάμποι, εἶπεν ὁ Δημητράκης.

— Ἀπὸ πιὸ ἐπάνω φαίνεται καὶ ἡ θάλασσα, παρετήρησεν ἕνα ἄλλο παιδί, ὁ Νῆκος.

Κάτι μικροὶ ἄρχισαν νὰ μαζεῦουν κουκουνάρια. Ἐνας ἄλλος μεγαλύτερος κατασκηνωτῆς, ὁ Θεοφάνης, ἐκοίταζε κάτι πουλάκια. Ἦταν ὀλόμαυρα καὶ εἶχαν τὴν μύτη καὶ τὰ πόδια των κίτρινα. Δὲν ἤξερε τί πουλιὰ ἦταν.

— Εἶναι κοτσύφια, τοῦ εἶπεν ὁ ὀμαδάρ-

χης. Τρώγουν τις κάμπιες, πού είναι ἐπάνω
στά πεῦκα. Βλέπετε κάτι σακκοῦλες, πού
κρέμονται ἀπ' τις κορφές; "Ε! αὐτὲς εἶναι
γεμᾶτες ἀπὸ ἀμέτρητες κάμπιες, πού κα-
ταστρέφουν τὰ πεῦκα. Τὰ κοτσύφια καὶ τ'
ἄλλα πουλιὰ τις κυνηγοῦν. "Αν δὲν ἦταν
καὶ τὰ πουλιὰ, τὰ πεῦκά μας καὶ τ' ἄλλα
δένδρα θὰ ἐπάθαιναν μεγαλύτερο κακό.

Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς σκηνές τῶν ἀγοριῶν, ἦταν οἱ σκηνές τῶν κοριτσιῶν. Μιὰ νύκτα, ἐκεῖ, σὲ μιὰ σκηνή, ἡ Θυμιούλα καὶ ἡ Φροσύνη δὲν ἔκλεισαν μάτι. "Ὅλο ἐσιγομιλοῦσαν.

— Γιατί, κορίτσια, δὲν κοιμᾶσθε; Τί ἔχετε; Μήπως εἴσθε ἄρρωστα; Μήπως κρυώνετε, νὰ σᾶς δώσωμε καὶ ἄλλο σκέπασμα; Θέλετε νὰ φωνάξωμε τὸ γιατρό; Τί θέλετε; εἶπεν ἡ Διευθύνουσα, ποὺ ἦταν καὶ δασκάλα.

— Κυρία, ἡ Θυμιούλα φοβᾶται, εἶπεν ἡ Φροσύνη. Ἀκούει αὐτό, ποὺ κάνει τριρίτριρί, καὶ φοβᾶται.

Ἡ Διευθύνουσα ἐγέλασε καὶ ἐπῆγε κοντὰ στὴ Θυμιούλα καὶ τὴν ἠσύχασε. Τὸ πρῶι τὴν ἐκάλεσε κοντά της καὶ τῆς εἶπε: — "Ἀκου, παιδί μου. Αὐτό, ποὺ κάνει τριρίτριρί, εἶναι τριζόνι. Εἶναι ἕνα μικρὸ ζῶντιο, σὰν ἀκρίδα, ποὺ δὲν μᾶς κάνει κακό. "Ἄν ἰδῶ κανένα, θὰ σοῦ τὸ δείξω.

— Οἱ λύκοι, κυρία, δὲνμποροῦν νὰ μᾶς φᾶνε;

— "Ἄν ἔτρωγαν οἱ λύκοι τὸν κόσμον, Θυμιούλα, τόσο εὔκολα, ὅσο φαντάζεσαι, τότε

δὲν θὰ ἔμενε κανέννας ζωντανός. Ἀμέτρη-
τοι ἄνθρωποι κοιμοῦνται καὶ ἐργάζονται
ἔξω στ' ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια καὶ δὲν
παθαίνουν τίποτε ἀπὸ τοὺς λύκους.

Ἡ Θυμιούλα λίγο-λίγο ἐξεθάρρεψε καὶ
δὲν ἐφοβόταν πιά.

Ἡ Οὐρανία μὲ τὴν Χρύσω εἶχαν πάλι
ἄλλες παραξενιές. Στὸ σπίτι των δὲν ἔ-
τρωγαν ὠρισμένα φαγητά. Ἐδῶ ὅμως
στὴν κατασκήνωσι ἐσυνήθισαν κι ἔτρωγαν
ἀπ' ὅλα. Τέτοιες παραξενιές δὲν περνᾶνε
ἐδῶ. Δὲν μπορεῖ ἡ κατασκήνωσι νὰ μαγει-
ρεύη ξεχωριστὰ γιὰ τὴν Οὐρανία καὶ γιὰ
τὴν Χρύσω.

“Ὅσο οἱ ἡμέρες ἐπερνοῦσαν, τόσο τὰ
παιδιά ἐσυνήθιζαν τὴ ζωὴ τῆς κατασκηνώ-
σεως. Τί ὥραϊα ἦταν νὰ τὰ βλέπης τὸ πρῶι
νὰ ξυπνοῦν ὅλα μαζί σὰν στρατιωτάκια καὶ
νὰ νίβωνται στὶς βρυσσοῦλες! Ἡ νὰ τὰ βλέ-
πης, ὅταν παίζουν ἢ τραγουδοῦν ἢ ἀκοῦνε
τὸ ραδιόφωνο!

Κάθε Κυριακὴ ἐπήγαινε ὁ παπαῶς κι ἐ-
διάβαζε τὴν θεία λειτουργία. Καὶ τότε ὅλα
τὰ παιδάκια μὲ τὸν ἀρχηγό των μαζί
μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου
παρακολουθοῦσαν μ' εὐλάβεια καὶ σεβα-
σμὸ τὴν θεία λειτουργία.

Πόσο ώραία πάλι ἦταν νὰ βλέπης κάτι παιδάκια μὲ τενεκεδάκια γεμᾶτα νερὸ νὰ φέρνουν καὶ νὰ ποτίζουν τοὺς φίλους τους, τὰ μικρὰ δενδράκια!

— "Ἀχ! τὰ καημένα! τί θὰ γίνουν, ὅταν φύγωμε; Ποιὸς θὰ τοὺς ρίχνη νεράκι, γιὰ νὰ μὴ ξεραθοῦν; ἔλεγαν τὰ παιδάκια μεταξὺ των.

114. "Όταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες.

Κάποιαν ἡμέραν, ὁ ἀρχηγὸς ἐκάλεσε τὰ παιδιά καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά! νὰ ἀρχίσετε νὰ ἐτοιμάζεσθε. Μεθαύριο θὰ φύγετε.

— Θὰ φύγωμε; Μὰ γιατί, κύριε, τόσο ἔνωρίς; Ἀκόμα δὲν ἤλθαμε! Δὲν μπορούμε νὰ μείνωμε ἀκόμα λίγες ἡμέρες; ἀρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὰ παιδιά.

Αὐτὸ ὅμως, πὺ ἐζητοῦσαν, ἦταν ἀδύνατο. Εἶχαν μείνει σχεδὸν ἓνα μῆνα. Καὶ τώρα εἶχαν σειρὰ ἄλλα παιδιά, γιὰ νὰ ἔλθουν στὴν κατασκήνωσι.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὅλα συνεννοήθηκαν νὰ κάμουν μιὰν ἑορτή. Δὲν ἤθελαν νὰ φύγουν στὰ βουβὰ ἀπὸ τὴν κατασκήνωσι. Νὰ μὴν ἀποχαιρετήσουν τὰ δένδρα, πὺ τοὺς

ἐφιλοξένησαν, τὰ πουλάκια, πού τοὺς ἐτραγούδησαν, τὶς βρυσουῦλες, πού τοὺς ἔδιναν νεράκι καθαρό.

Ἡ Ἰσμήνη καὶ μερικὰ ἀγόρια ἐπῆραν ἀπὸ ἓνα ξύλο καὶ ἦλθαν καὶ ἐστύλωσαν τὰ μικρὰ δενδράκια, πού ἐπότιζαν. Ἐπειτα ἔδεσαν στὸ κορμάκι των μιὰ μικρὴ πινακίδα, πού ἔγραφε: Ἀντώνης, Λάκης. Κατόπιν τοὺς ἔρριξαν γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ ἓνα τενεκεδάκι νερό.

Μερικὰ παιδάκια ἐμάζεψαν κουκουνάρια γιὰ ἀνάμνησι. Ἄλλα ἐμάζεψαν ρίγανη. Ἄλλα κάτι ρίζες περίεργες. Ἦθελαν κάτι νὰ ἔχουν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὴν ἑορτὴ τὴν ἔκαμαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὴ μεγάλη πλατεῖα. Σ' αὐτὴν ἐκάλεσαν τὸν ἀρχηγὸ των καὶ ὄλους τοὺς βαθμοφόρους.

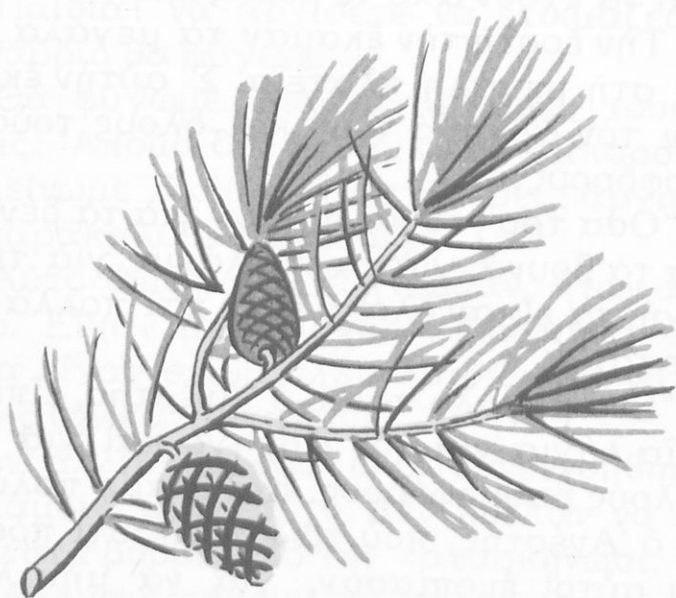
Ὅσα τραγούδια ἤξεραν γιὰ τὰ δένδρα, γιὰ τὰ βουνά, γιὰ τὰ πουλάκια, γιὰ τὴν ἐξοχή, τὰ εἶπαν ὅλα. Εἶπαν καὶ πολλὰ ποιήματα.

Ἐνα μεγάλο παιδί, ὁ Ἀνέστης, εἶπεν ὠραῖα λόγια γιὰ τὸν ἀρχηγὸ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους βαθμοφόρους. Καὶ ἔκαμε πολὺ καλά ὁ Ἀνέστης, πού τὰ εἶπε. Γιατὶ πόσο ὄλοι αὐτοὶ ἐκοπίασαν, γιὰ νὰ μὴν λείψη

ἀπ' τὰ παιδιὰ τίποτε! Ἄκόμα καὶ τὶς νύκτες ἐγύριζαν ἀπὸ κρεβάτι σὲ κρεβάτι. Τὰ παρακολουθοῦσαν μήπως ξεσκεπασθοῦν, γιὰ νὰ τὰ σκεπάσουν.

Ἐπειτα ὁ ἀρχηγός, συγκινημένος, τὰ εὐχαρίστησε γιὰ τὰ καλά τους αἰσθήματα.

Κατόπιν ὅλα τὰ παιδάκια ἐπροσκύνησαν στὸ βωμὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Δὲν ἤξεραν τὸ πρωὶ, τί ὥρα θὰ ἐξεκينوῦσαν. Καὶ στὸ τέλος τῆς ἑορτῆς ὁ Σταμάτης, κρατῶντας τὴν σημαία, εἶπε μὲ ὠραία δυνατὴ φωνὴ ἓνα πατριωτικὸ ποίημα:

115. Πατρίδα μου Ἑλλάδα.

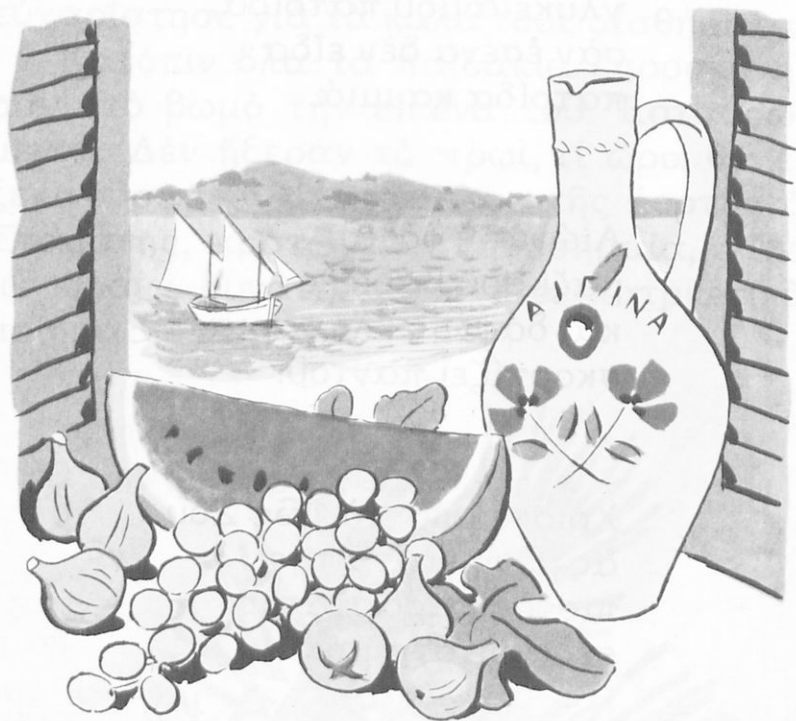
Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
γλυκειά μου πατρίδα,
σάν ἐσένα δὲν εἶδα
πατρίδα καμμιά.

Αἰώνια ἡ δόξα
μαζί σου βαδίζει
καὶ δάφνης κλωνάρια
σκορπίζει παντοῦ.

Χριστέ μου, τὸ Φῶς Σου
ἄς μένη κοντά της,
πιστὸς παραστάτης
σὲ κάθε στιγμή.

Αἰώνια ν' ἀπλώνης,
Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
τῆς Δόξας τὴ δᾶδα
σὲ ὅλη τὴ γῆ!

Φίλιππος Κριτέλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Γιατί προσεύχομαι (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	σελ. 5
2. Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο	» 6
3. Κάτι πού ἐγίνε μὲ μικρὰ παιδάκια	» 9
4. Φροντίδες γιὰ τοὺς μικροὺς	» 12
5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο	» 14
6. Τί μ' ἀρέσει (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 17
7. Τὸ καινούργιο βιβλίο	» 18
8. Χαρὲς καὶ γέλια	» 20
9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο	» 23
10. Ζημιὲς στὸ σχολεῖο	» 24
11. Ἐμαύρισε στὴν ἐξοχή	» 26
12. Ὁ Νίκος καὶ τὸ γαϊδουράκι	» 28
13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια	» 30
14. Ὁ Ἄνδρέας καὶ ἡ θάλασσα	» 32
15. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων	» 33
16. Ὁ φαρᾶς (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	» 35
17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζιτζικας	» 36
18. Ἐνα καθαρὸ παιδάκι	» 38
19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος	» 40
20. Γιατί ὁ Ἄντωνάκης ἐγίνεν ἀτακτος	» 41
21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη	» 43
22. Μὲ τὴν γιαγιά στὴν αὐλή	» 45
23. Ὁ πετεινὸς (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 47
24. Ὁ Ἀσπροῦλης	» 48
25. Τὸ κατσικάκι (<i>ποίημα</i>) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 50
26. Ἐνας ἀκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη	» 51
27. Τὸ σκυλί (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 53
28. Ἐνας μικρὸς, πού δὲν φοβᾶται	» 54
29. Παιδικὴ ἀφοβία (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 56

30.	Τὰ χελιδόνια φεύγουν	σελ.	57
31.	Βοήθεια! Έκουραστήκαμε!	»	59
32.	Στὸ πλοῖο τοῦ καπετὰν Νικόλα	»	61
33.	Φύγανε τὰ χελιδόνια (<i>ποίημα</i>) Μέλισσα	»	63
	Αἴνιγμα (τὸ χελιδόνι)	»	63
	ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ (<i>ποίημα</i>) Στ. Μπολέτσι	»	65
34.	Στὸ περιβόλι τοῦ θεοῦ	»	65
35.	Τὸ τσιριτρό (<i>ποίημα</i>) Ζαχαρία Παπαντωνίου	»	68
36.	Στὸ ἀμπέλι	»	69
37.	Τὸ φθινόπωρο (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Δροσίνη	»	71
38.	Ἡ βροχούλα	»	72
39.	Ψιχαλίζει (<i>ποίημα</i>) Ἰωσήφ Κυπριανοῦ	»	73
40.	Τὸ ὄργωμα	»	74
41.	Τὸ ἀλέτρι (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	77
42.	Ἐορτάζει ἡ Σημαῖα μας	»	78
	Ἡ Σημαῖα (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	79
43.	Ὁ σιδηρουργὸς	»	80
44.	Ὁ σιδερεῶς (<i>ποίημα</i>) Τέλλου Ἄγρα	»	83
45.	Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργὸς	»	84
46.	Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης	»	86
47.	Ὁ τρύγος	»	89
48.	28η Ὀκτωβρίου	»	91
49.	Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	94
50.	Στὸν ἐλαιῶνα	»	95
51.	Ὅταν ἄρχισε τὸ μάζωμα	»	97
52.	Ἡ ἐλιά (<i>ποίημα</i>) Κωστή Παλαμά	»	99
53.	Ὁ καστανῶς	»	100
54.	Τρία γατάκια	»	103
55.	Τὰ ζῶα (<i>ποίημα</i>) Ἰωάννου Πολέμη	»	105
	ΧΕΙΜΩΝΑΣ (<i>ποίημα</i>) Ἐλένης Καριτᾶ	»	107
56.	Ἐτοιμασιές γιὰ τὸν χειμῶνα	»	107
57.	Μία ἀκατάστατη οικογένεια	»	109
58.	Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο	»	110
59.	Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη	»	112
60.	Ἐρχεται ὁ πατέρας (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	114
61.	Ἡ μητέρα	»	115
62.	Ἡ μητέρα (<i>ποίημα</i>) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	»	117
63.	Ὁ χειμῶνας	»	118
64.	Ὁ χειμῶνας (<i>ποίημα</i>) Λάκη Παπαδήμα	»	120
65.	Ὁ ξενιτεμένος πατέρας	»	121

66.	Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο - Μάνθου	σελ. 123
67.	Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάντη	» 125
68.	Χριστούγεννα (<i>ποίημα</i>) Στέλιου Σπεράντσα	» 127
69.	Ἡ Παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς	» 128
70.	Ἐορταστικὸς χρόνος	» 130
71.	Πρωτοχρονιά (<i>ποίημα</i>) Ἀναστασίου Κοκκίνου	» 131
72.	Ἡ κυρὰ - Καλὴ καὶ οἱ μῆνες	» 132
73.	Ἡ κυρὰ - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες	» 134
74.	Γιὰ τὴ φωτιά	» 135
75.	Κόκκορας, ἄλεποῦ καὶ σκύλος	» 138
76.	Οἱ Ἀποκριεῖς	» 140

	ΑΝΟΙΞΙΣ (<i>ποίημα</i>) Στ. Μπολέτη	» 143
77.	Τὰ χελιδόνια ἤλθαν	» 143
78.	Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια	» 145
79.	Ἡ χελιδόνα (<i>ποίημα</i> <i>Δημοτικὸ</i>)	» 148
80.	Ἡ 25η Μαρτίου	» 149
81.	Ἡ ἐξοχὴ (<i>ποίημα</i>) Ἀγγέλου Βλάχου	» 153
82.	Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα	» 154
83.	Ἐπιτάφιος	» 156
84.	Ἡ Ἀνάστασις	» 159
85.	Ἡ Πασχαλιὰ (<i>ποίημα</i>)	» 162
86.	Μιὰ ἐκδρομὴ τὴν Πρωτομαγιά	» 163
87.	Ἐορταστικὸς χρόνος (<i>ποίημα</i>) Ἀγγέλου Βλάχου	» 165
88.	Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ	» 166
89.	Τὸ τριαντάφυλλο (<i>ποίημα</i>) κατὰ ματάφρασιν Ἀγγ. Βλάχου	» 168
90.	Τὰ παιδιὰ βλέπουν τὸ χωριὸ τους	» 169
91.	Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας	» 171
92.	Τὸ ἐκκλησάκι (<i>ποίημα</i>) Ἀγγέλου Βλάχου	» 173
93.	Τὸ τραγοῦδι τοῦ βουνοῦ (<i>ποίημα</i>) Στέλιου Σπεράντσα	» 174
94.	Τὸ κοπάδι	» 175
95.	Οἱ λύκοι εἶναι πονηροὶ	» 177
96.	Ἐορταστικὸς χρόνος (<i>ποίημα</i>) Ζαχαρίας Παπαντωνίου	» 180
97.	Κτίσται καὶ μηχανικοὶ	» 181
98.	Τὸ δενδροφύτευμα	» 183
99.	Ἐνα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους	» 185
100.	Παιγνίδια μὲ τὸ νερὸ	» 188
101.	Ἐορταστικὸς χρόνος	» 189
102.	Ἐορταστικὸς χρόνος μὲ τὴν πετρίτσες	» 191
103.	Τὸ μαγικὸ καράβι	» 192
104.	Τραγοῦδι θαλασσινὸ (<i>ποίημα</i>) Στέλιου Σπεράντσα	» 194
105.	Τὰ χηνόπουλα	» 195
106.	Οἱ χῆνες (<i>ποίημα</i>) Ἀλεξάνδρου Πάλλη	» 197

107.	‘Ο άνεμόμυλος	σελ 198
108	Τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ	» 201
109.	‘Ο ἀεροπόρος	» 202
110	Ἕγνος τῶν ἀεροπόρων (<i>ποίημα</i>) Ἀθανασίου Κοκκίνου	» 206
111	Ἵταν ἐγίναν οἱ ἐξετάσεις	» 207
112	Τὰ παιδιὰ στὴν κατασκήνωσι	» 209
113	Τὸ τριζόνι	» 212
114.	Ἵταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες	» 214
115.	Πατρίδα μου Ἑλλάδα (<i>ποίημα</i>) Φιλίππου Κριτέλη	» 217
	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	» 219

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

0030666666

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΚΔΟΣΗ: Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - Ε. ΚΑΜΠΑΡΑΣ Α.Ε.
ΕΚΔΟΣΗ: Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - Ε. ΚΑΜΠΑΡΑΣ Α.Ε.

1
8
2
1

1
9
7
1

Γεώργιος Καραϊσκάκης. Έθνικόν Ἱστορικόν Μουσεῖον